

The book is owned by ชมรมอนุรักษ์การ์ตูนไทย

Typed to Word Document by คุณThanit(00283), คุณวันเพ็ญ(00648), คุณประภา(00425),
คุณผกาวัลย์(00341), คุณวีณา(00443), คุณปัทมาวดี(00305), คุณชานล(00181), คุณพรพิมล(00663),
คุณกนกพร(00394), คุณชลัท(00652), คุณสงกรณ์(00490), คุณธีระวุฒิ(00007), คุณธิปไตย(00220)

Converted to PDF Format by Webmaster

This PDF file is intended for educational purpose and private use only. Our goal is to promote SamGler to all walks of life and to memorize Por Intarapalit, one of the greatest writers in Thai fiction history.

พล นิกร กิมหงวน

เมืองเจตภูต

ป. อินทรปาลิต

วันนั้นตรงกับวันเสาร์

ศาสตราจารย์ดำรง ขับรถปอนเตียคเก็งสีครีม ออกไปจากบ้านตั้งแต่ ๘.๐๐ น. ตามลำพัง และกลับมาบ้าน "พัชราภรณ์" ในราว ๑๖.๐๐ น. เศษ

ขณะที่ปอนเตียคเก็งแล่นมาตามถนนด้านขวาของตึกใหญ่ตรงไปที่ตึกใหม่หรือตึกเล็ก เป็นเวลาที่คณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจฉิม ๔ นั่งพักผ่อนสนทนากันอยู่ที่ศาลาพักร้อน โดยมีเจ้าแก้วคอยปรนนิบัติรับใช้อยู่เหมือนเช่นเคย

นายพลดิเรกแลเห็นลูกชายของเขาขับรถผ่านไป ก็เกิดยั่วขึ้นมาทันที เขากล่าวกับพ่อตาของเขาว่า

"หลานชายของคุณพ่อชกจะไม่เอาไหนแล้วนะครับ คงจะไปติดผู้หญิงหรือไปเที่ยวสำมะเลเทเมาแน่นอน หลายวันแล้วที่ดำรงออกไปจากบ้านตามลำพัง และไม่มีใครจะเล่นหัวกับเพื่อน ๆ"

ท่านเจ้าคุณยิ้มเล็กน้อย

"อย่าเพิ่งไปปรักปรำมันอย่างนี้ ดำรงไม่เคยเหลวไหลและไม่มีที่ท่าว่าจะเหลวไหล ถ้าเป็นเจ้านพหรือเจ้านิกจะถือว่าไม่ถูก เพราะเจ้าสองคนนั้นมันเลือดพ่อ ถ่ายทอดนิสัยแล้ว ๆ ของพ่อไว้"

อาเสี้ยยก้าวให้นิกร

"ฟัง ฟังท่านขุนท่านว่า"

เจ้าคุณปัจฉิม ๔ กลืนน้ำลายเอื้อง

"เจ้าคุณไว้วไม่ใช้ท่านขุน เสือกลดบรรดาศักดิ์ฉันเสียแล้ว"

เสี้ยหงวนยิ้มให้

"แต่ก่อนจะเป็นเจ้าคุณ คุณอาก็ต้องเป็นท่านขุนก่อนไม่ใช่หรือครับ เมื่อเป็นร้อยเอก คุณอาเคยเป็นขุนรามรณภพมาแล้ว"

"ก็เดี๋ยวนี้ฉันเป็นเจ้าคุณนี่ไว้ว ทะเลิ่ง"

อาเสี้ยหัวเราะชอบใจ แล้วยกแก้วเบียร์ขึ้นดื่มอึก ๆ ราวกับดื่มน้ำประปา ถึงแม้เสี้ยหงวนเล็กดื่มเหล้าแล้วเขาก็ต้องดื่มเบียร์ตราควายป่าเป็นประจำอย่างน้อยวันละ ๒ ขวด ในตอนเย็นเช่นนี้

นายพลดิเรกมองไปทางตึกใหม่ เขาแลเห็นลูกชายของเขาจอดรถไว้หน้าโรงรถ แล้วก้าวลงจากรถ ศาสตราจารย์ดำรง แต่งกายแบบสุภาพชน สวมกางเกงขายาวสีน้ำตาล และเชิ้ตขาวไวดาหามากลุคี่เหลือบแบบทันสมัย นายพลดิเรกลุกขึ้นยืนร้องตะโกนเรียก ลูกชายของเขา แล้วนั่งลงบนเก้าอี้ตามเดิม

"ต้องด่าเสียหน่อย ขึ้นเที่ยวแบบนี้อาจจะเสียคน โบราณว่ารักวัวให้ตีนรักลูกต้องอบรมสั่งสอน"

"ปู่โธ่" นิกรปลงอนิจจังทั้ง ๆ ที่เคี้ยวเหนมเต็มปาก "ลำบากนักก็อย่าพูดเลยวะอายหมอมือแต่เขาว่ารักวัวให้ตีนรักลูกให้ตีน ตาดีก็ได้ตาร้ายก็เสีย น้ำเชียวอย่าข่มโคให้กินหญ้า เห็นข้างขึ้นมือประสานกัน นิ้วด้วนได้แหวน ตาบอดได้แหวน....."

"เฮ้ย" พลเอ็ดตะโร "บ้านน้ำลายแล้วอายกร"

นิกรพูดต่อไปอย่างคล่องแคล่ว

"ตีวัวกระทบคราด คบคนให้ดูหน้าซื้อผ้าให้เลือกสี ไม่เห็นน้ำยิงกระบอก ไม่เห็นกระบอก โกงหน้าไม้"

อาเสียหัวเราะหึ ๆ ยิ้มให้พลแล้วกล่าววว่า

"ไปแล้ว อายกรไปแล้ว วันนี้อุณหภูมิต่ำ ๓๕ เซนติเกรดความจริงก็ไม่ร้อนจนเกินไปนัก"

นิกรฮัมเพลงเบา ๆ หยิบส้มจิ้มเหนมสามสี่ชิ้น ใส่ปากเคี้ยวแล้วหยิบถั่วลิสงกับใบหอม เคี้ยวกร่วม ๆ

ในเวลาเดียวกันนี้เอง ร.อ. ดำรงลูกชายโตนของนายพลดิเรกก็พาตัวเดินเข้ามาในศาลาไทย และตรงเข้ามาที่โต๊ะสี่เหลี่ยมยาวซึ่งคณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจฉิมกษัตริย์นั่งรวมกันอยู่ ส่วนเจ้าแห้วนั่งจ้องอยู่บนม้ากลมริมราวลูกกรง

"นั่งซีดำรง" ศาสตราจารย์ดิเรกพูดเสียงหนัก ๆ

นักวิทยาศาสตร์หนุ่มทรุดตัวลงนั่งบนเก้าอี้ว่างตัวหนึ่ง

"ว่ายังไงครับพ่อ เป็นอะไรไปหรือครับถึงทำหน้าที่มอมอย่างนี้"

นายพลดิเรกยื่นแค่น ๆ

"ฉันกำลังหมั่นไส้แก ฉันไม่เข้าใจเลยเท่าที่แกออกเที่ยวทั้งวันเช่นนี้ แม่แกขาบอกพ่อ มาหลายวันแล้ว ที่แกขับรถออกไปจากบ้านทั้งวัน แยกไปเที่ยวที่ไหนวะ ทำไมแกไม่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อย่างน้อยก็ควรจะต้องคิดทดลองค้นคว้าเกี่ยวกับงานในด้านวิทยาศาสตร์ คิดสร้างอะไรขึ้นบ้างก็ยังดี ขึ้นเที่ยวอย่างนี้แกจะต้องเสียคนแน่ ๆ หรือแกแอบไปมีเมียไว้ที่ไหน"

ศาสตราจารย์ดำรงมองดูบิดาเขาอย่างเคือง ๆ

"พ่อสวดผมส่งเดช โดยไม่มีเหตุผลหรือหลักฐานอะไรมายืนยันว่าผมออกจากบ้านไปเที่ยวเตร่สำมะเลเทเมา ผมเป็นลูกของพ่อนะครับ ผมจะต้องทำตัวให้สมกับที่ผมเป็น"

ศาสตราจารย์ เป็นนักวิทยาศาสตร์คนสำคัญของประเทศไทย ที่ผมหายไปจากบ้าน พ่อรู้หรือเปล่าว่าผมวิ่งค้นหาซื้อเครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับงานวิทยาศาสตร์ของผม ก่อนจะสวดผมพ่อจะต้องคิดให้รอบคอบเสียก่อน ไม่ใช่นี้จะด่าก็ด่าเพราะถือว่าเป็นพ่อ"

นิกรพูดโพล่งขึ้น

"เอาเลยอ้ายหลายชาย สวดมันบ้างมันจะได้รู้ว่าลูกสมัยใหม่ล้วนแต่มีเหตุผล และเฉลียวฉลาดกว่าพ่อแม่"

ร.อ ดำรงอดหัวเราะไม่ได้ เขากล่าวกับบิดาของเขาต่อไป

"พ่อคงไม่รู้ว่าผมได้ใช้เวลาหลายเดือนแล้วค้นคว้าเกี่ยวกับพลังงานปรมาณู เพื่อพาเราไปสู่อดีตที่แล้วมาหรืออนาคตที่จะเกิดขึ้นในวันข้างหน้า ผมเคยขอเงินพ่อสี่แสนบาทเพื่อนำมาใช้ในการสร้างห้องสลายตัวเราให้เป็นปรมาณูแต่พ่อก็ไม่ให้ ผมจึงแอบขายที่ดินของผม ซึ่งเป็นมรดกของคุณปู่ไปได้มาสามแสน"

ศาสตราจารย์ดิเรกอ้าปากหวอ

"แกขายที่ของแกไปแล้ว"

ศาสตราจารย์ดำรงยิ้มเล็กน้อย

"ขายไปห้าหกเดือนแล้วครับ"

นายพลดิเรกทำหน้าเบ้

"แล้วยังไง แกเอาเงินที่แกขายที่ได้มาสร้างห้องสลายตัว....."

"ใช่ครับ ผมได้สั่งซื้อเครื่องมือเครื่องใช้หลายอย่างจากอเมริกาและทางบริษัทเมืองนอก เขาส่งมาให้ผมทางเครื่องบิน ผมหมดเงินไปห้าแสนกว่า และบัดนี้ห้องสลายตัวของผม สำเร็จเรียบร้อยแล้ว ยังขาดเครื่องอุปกรณ์สำคัญบางอย่างซึ่งผมวิ่งค้นหาซื้อมาหลายวันแล้ว ขึ้นสุดท้ายคือส่วนประกอบทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้มาแล้วอยู่ในรถ ถ้าพ่อไม่เชื่อว่าผมสร้างห้องปรมาณูสำหรับสลายตัวเราไปสู่อดีตและอนาคตก็ไปดูที่ห้องแล็บของผมสิครับ พ่อไม่เคยโผล่เข้าไปในห้องแล็บของผมเลยตั้งหลายเดือนแล้ว"

ศาสตราจารย์ดิเรกทำหน้าตื่น ๆ แววตาของเขามีประกายแจ่มใสเต็มไปด้วยความตื่นเต้นยินดีเท่าที่ลูกชายของเขาได้ประดิษฐ์คิดสร้างห้องสลายตัวนี้ขึ้น

"เวอรู๊ต ฮะ ฮะ ดีมากลูกรักของพ่อ ยังงี้สิ ลูกถึงจะเรียกว่าเป็นลูกของพ่อ โบราณว่ากึ่งไม้หล่นไม่ไกลต้น ออไร"

เสียงหวนอดขัดคอไม่ได้

"ลูกไม่โวย เขาว่าลูกไม้หล่นไม่ไกลต้นไม่ใช่กึ่งไม้"

"โน" นายแพทย์ดีเรกอุทานขึ้นดัง ๆ และทำตาเขียวกับเสียงหงวน "ลูกไม้บางชนิดอาจจะ หล่นไกลต้นได้ เช่นลูกมาฮ้อคกานีหรือเม็ดนุ่นซึ่งถูกลมพัดปลิวไปไกล แต่ถ้าเป็นกิ่งไม้ฝุ ๆ ถูกลมพายุพัดหักหลุดจากต้นก็จะหล่นลงที่โคนต้นของมันนั่นเอง"

เสียงหัวเราะดังขึ้นลั่นเรื้อนต้นไม้ เจ้าแห้วพลอยผสมโรงหัวเราะกับเขาด้วย แต่เมื่อพลหันไปมองดูเจ้าแห้วก็หยุดหัวเราะทันทีทันควันทำหน้าตาย เจ้าคุณปัจจุบันก็ ขกกล่าวถามหลานตาของท่านว่า

"ห้องสลายตัวของเจ้เป็นยังไงลูก ตาฟังเจ้าพูดแล้วยังไม่เข้าใจทำไมถึงเกี่ยวกับอดีตและอนาคต"

นิกรพูดเสริมขึ้น

"นั่นนะซีดำรงค์ น้ำก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน"

นายพลดีเรกแลเห็น ร.อ. ดำรงค์กำลังจุดบุหรี่สูบเขา ก็อธิบายให้เพื่อนเกลอของเขาฟังแทน ลูกชาย

"อธิบายให้ฟังอย่างง่าย ๆ โดยไม่ใช้วิชาการหรือหลักการหรือทฤษฎีหรือรูปการก็คือว่า ห้องสลายตัวที่ดำรงค์สร้างขึ้นก็คือห้องที่จะทำให้มนุษย์หรือสิ่งที่มีชีวิตกลายเป็นอากาศธาตุไป คือกลายเป็นปรมาณูไปนั่นเอง"

"ก็อตตายนะซีไว้ย" นิกรพูดขึ้นดัง ๆ

"โน" ศาสตราจารย์ดีเรกพูดเสียงหนักแน่น "การสลายตัวเป็นปรมาณูจะทำให้มนุษย์หรือสัตว์ที่อยู่ในห้องแก้วหรือห้องสลายตัวไปรวมตัวกันที่ใดที่หนึ่ง ที่กำหนดไว้และที่นั่นจะเป็นอดีตที่แล้วมาหรือในอนาคตคือเวลาที่จะเกิดขึ้นข้างหน้า" พุดจบศาสตราจารย์ดีเรกก็ทำตาปริบ ๆ "ว่า-อธิบายยากไว้ย ครั้นจะพูดเป็นหลักวิชาวิทยาศาสตร์พวกแกก็คงฟังกันไม่รู้เรื่อง และกันพูดไปแล้วก็ไม่รู้เรื่องเหมือนกันให้ดำรงค์มันอธิบายดีกว่า"

ร.อ. ดำรงค์ยิ้มเล็กน้อย ๆ

"การสลายตัวในห้องแก้วจะช่วยให้เราได้รับประสบการณ์ในอดีตที่แล้วมาครบ หรือเราจะได้เห็นเหตุการณ์ในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้นแต่มันจะต้องเกิดขึ้นตามที่เราได้พบเห็นล่วงหน้าอย่างไม่ต้องสงสัย ตอนนี่ผมทำสำเร็จแล้วครับเกี่ยวกับการไปสู่อดีต แต่ทำได้ในเวลาประมาณ ๘๐ ปีที่ผ่านมา ส่วนอนาคตผมยังทำไม่ได้ อย่างไรก็ตามผมคิดว่าคงไม่ยากลำบากนัก สำหรับอดีตที่แล้วมาผมจะพาพบกับคุณตาลุงพลลุงกิมหงวนและน้ำกรกับเพื่อน ๆ ของผมไปดูเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้ว ชมมหานครกรุงเทพฯ ในสมัยสมเด็จพระปิยมหาราชพระพุทธเจ้าหลวง บ้านเมืองหรือผู้คนที่ล้มตายไปแล้วจะมีชีวิตอยู่ให้เราเห็น เพราะเครื่องมือของเราเหมือนกับว่าหมุนเวลาให้กลับคืนไป สิ่งใดที่เกิดขึ้นในครั้งนั้น

จะช่วยให้เราเห็นหมดทุกสิ่งทุกอย่างเราจะเห็นคนในสมัยนั้น ตลอดจนความเป็นอยู่และ
ขนบธรรมเนียมประเพณี"

เสียงหวนมองดูศาสตราจารย์ดำรงอย่างแปลกใจ

"เฮ้ - แกสบายดีหรือวะดำรง"

"อ้าว ไหงถามอย่างนี้ล่ะครับลุง"

อาเสียงฝันหัวเราะ

"มันจะเป็นไปได้อย่างไรกันวะ ที่แกจะพาพวกเราไปชมอดีต เว้นแต่ว่าแกจะใช้วิชา
สะกดจิตทำให้เราเคลิบเคลิ้มมองเห็นอดีตที่แล่วมาหรืออนาคตที่มันยังไม่เกิดขึ้น"

นายพลดิเรกพูดเสริมขึ้น

"เป็นไปได้แน่นอนอนอ้ายหวน ไม่ใช่สะกดจิตหรือเล่นกล การที่เราจะกลับไปสู่อดีตนั้น
นักวิทยาศาสตร์ทำได้แน่ ๆ ส่วนอนาคตยังไม่มีใครทำได้แต่กันกับลูกชายของกันอาจจะทำได้
เพราะไม่มีอะไรในโลกนี้ที่ดอกเตอร์ดิเรกทำไม่ได้เข้าใจไหม ลูกชายของกันสนใจในเรื่องการ
สลายตัวของปรมาณูมานานแล้ว กันเชื่อว่าดำรงสามารถพาพวกเราไปพบกับอดีตได้แน่นอน"

นิกรว่า "ถ้ายังงั้นทั้งพ่อและลูกบ้าด้วยกัน อดีตนะมันผ่านมาแล้วมันจะปรากฏให้เราเห็น
ได้อย่างไร เว้นแต่ว่าเราถ่ายหนังหรือถ่ายรูปไว้ดู"

ศาสตราจารย์ดำรงยิ้มให้นิกร

"ก่อนที่ระเบิดปรมาณูจะถล่มเมืองฮิโรชิมาแก เชื่อไหมว่าลูกระเบิดลูกเดียวจะทำลาย
เมืองใหญ่ราบเป็นหน้ากลองและทำให้คนตายถึง ๗๘,๑๕๐ คน ระเบิดปรมาณู "ลิตเติลบอย"
ลูกนั้นมีน้ำหนักเพียง ๑,๐๐๐ ปอนด์เท่านั้นเอง" พุดจบนายพลดิเรกก็หัวเราะ "เมื่อเครื่องบิน
อเมริกันนำไปปลิวไปทิ้งให้ชาวเมืองฮิโรชิมาอพยพและบอกให้รู้ว่าจะทิ้งระเบิดปรมาณูทำลาย
เมือง ชาวเมืองฮิโรชิมาไม่มีใครเชื่อในเรื่องอำนาจของระเบิดมหาประลัยที่นักวิทยาศาสตร์สร้าง
มันขึ้น ครั้นเครื่องบินปี.๒๙ นำ " ลิตเติลบอย" มาทิ้งตมเดียว เมืองฮิโรชิมาก็ราบเรียบ เตียนโล่ง
"ไม่มีอะไรเหลือ"

เจ้าคุณปัจฉนิก ๆ จู๋ ปากพูดชัดขึ้นทันที

"ราบเรียบก็ราบเรียบชิวะ ทำไม่ถึงต้องเตียนโล่งด้วย"

ศาสตราจารย์ดิเรกหันมาทางพ่อตาของเขา

"ผมพูดตามความจริงครับคุณพ่อ ฮิโรชิมากลายเป็นทุ่งกว้างเตียนโล่งไปหมด"
แล้วเขาก็หันมาทางนิกร "ดาวเทียมหรือยานอวกาศที่ถูกส่งไปโคจรรอบโลก ก่อนที่
นักวิทยาศาสตร์จะสร้างมันขึ้น แกก็นึกไม่ถึงว่ามนุษย์เราจะสร้างมันได้ใช่ไหมล่ะอ้ายกร
นักวิทยาศาสตร์นะมักจะทำสิ่งที่เป็นไปได้ไม่ได้ให้เป็นไปได้เสมอ"

นิกรพยักหน้ารับทราบ

"ถูกละ แต่ดำรงมันจะพาเราไปสู่อดีตได้อย่างไร เพราะอดีตมันเกิดขึ้นแล้วละนะ หนาแล้ว" ศาสตราจารย์ดำรงพูดเสริมขึ้น

"ใช่ครับ มันเกิดขึ้นแล้วและผ่านมาแล้ว เพราะมันเกิดขึ้นในวันเวลานั้น ผมจะพาน้ำกรและพวกเราย้อนกลับไปยังกาลเวลาเหล่านั้น ด้วยห้องสลายตัวของผมซึ่งมีเครื่องมือพิเศษให้เราเดินทางกลับไปสู่อดีตเมื่อประมาณ ๗๐ ถึง ๑๐๐ ปีที่ผ่านมา วิทยาศาสตร์ช่วยให้เราไปสู่อดีตได้แน่ครับ แต่เรากำหนดวันเวลาแน่นอนที่เดียวไม่ได้ ผมจะพาน้ำกรและพวกเราไปกรุงเทพฯ พระมหานครในสมัยก่อนคือสมัยพระพุทธเจ้าหลวงครองราชย์ พระองค์คือพระมหากษัตริย์ที่ทรงพระปรีชาสามารถทำให้ประชาชนชาวสยามได้รับความร่วมมือเป็นสุขไปทั่วทุกหย่อมหญ้า"

เจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๆ ประนมมือขึ้นเหนือศีรษะ

"เป็นความจริงดำรง พระพุทธเจ้าหลวงมีพระมหากษัตริย์คุณต่อไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินของพระองค์ยิ่งนัก แต่ว่า.....ตาไม่ได้ดูกฎมณเฑียรบาลของเจ้าพรหมมุนีตาไม่อยากจะเชื่อเลยว่า เจ้าจะพาพวกเราไปพบเห็นอดีตเหล่านั้น เพราะมันผ่านมาแล้วเหมือนกับว่าเมื่อวานนี้มีการแข่งขันฟุตบอลคู่สำคัญ ฟุตบอลคู่นั้นมันก็เลิกไปแล้ว"

"ใช่ครับคุณตา มันเลิกไปแล้ว ฟุตบอลเริ่มแข่งในเวลา ๑๖.๓๐ น. และเลิกราว ๑๘.๐๐ น. ของเมื่อวานนี้ แต่เครื่องมือของผมจะหมุนกลับไปยังเวลาของวานนี้และเราก็จะได้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพราะเราติดตามอดีตได้ทันนั่นเอง คุณตาพอจะเข้าใจไม่ใช่หรือครับ"

เจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๆ ยิ้มเล็กน้อย

"เข้าใจนะพอจะเข้าใจแต่ไม่รู้เรื่องไว้อย"

เสียหวนหัวเราะก๊าก

"เหมือนกับผมครับ มันจะเป็นไปได้อย่างไรกัน ที่เราจะพบเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นตั้งหกเจ็ดสิบปีหรือร้อยปีที่ผ่านมา "

นายพลดิเรกยิ้มให้เสียหวน

"เป็นไปได้แน่นอน ยิ่งกว่านี้อีกขนาดที่ยังไม่เกิดขึ้นหรือยังมาไม่ถึงผมกับดำรงก็สามารถที่จะทำให้พวกเราพบเห็นมันได้ เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างไรมันก็ต้องเกิด แต่มันยังมาไม่ถึงนั่นเอง"

อาเสี่ยกลืนน้ำลายเอื้อง

"พอแล้วไว้อย คุยกับแกและเจ้าดำรงในเรื่องนี้ เดียวกันก็พาลเป็นบ้าเอาง่าย ๆ"

ศาสตราจารย์ดิเรกหันมาทางลูกชายของเขา

"พาพวกเราไปดูห้องสลายตัวของแกหน่อยเถอะลูก พ่อจะช่วยตรวจสอบเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ให้ เพื่อน ๆ ของแกมีส่วนร่วมมือกับแกหรือเปล่า"

"ครับ ทุกคนช่วยผมสร้างห้องสลายตัว และเราต่างปกปิดเป็นความลับ ที่ไม่เปิดเผยก็เพราะกลัวว่าจะไม่สำเร็จนั่นเอง อ้ายดีที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงผมในการคิดคำนวณตัวเลข

ซึ่งอ้ายนพก็ช่วยผมคำนวณด้วย อ้ายนัสช่วยในเรื่องระบบไฟฟ้าครับ ไปซื้อครับ ไปที่ห้องแล็บ
ของผม ผมกับเพื่อน ๆ อยากเห็นกรุงเทพ ฯ ในอดีตครับและถ้าย้อนกลับไปสู่อดีตได้จริง
ผมก็จะขอร้องให้พ่อร่วมมือกับผมประดิษฐ์ห้องสลายตัวให้พาเราไปสู่อดีตที่ผ่านมานับพันปีลงมา
ซึ่งเราจะได้เห็นราชธานีของเราในสมัยสุโขทัยและอยุธยาเรื่อยลงมา และเราอาจจะได้ชม
การศึกสงครามในสมัยนั้นด้วย"

"ออไร้อไร้อ การถอยหลังไปสู่อดีตทำไม่ยาก แต่การเดินทางไปสู่อนาคตยากสักหน่อย
อย่างไรก็ตามไม่มีอะไรที่พ่อทำไม่ได้ ฮะ ฮะ ถ้าพ่อทำพ่อก็อาจจะระเบิดโลกนี้ให้เป็นผุยผงก็ได้"

พลพูดเสริมขึ้นด้วยเสียงหัวเราะ

"ก็ลองทำดูซิหม่อ"

"โน - โลกระเบิดเป็นผุยผงก็เท่าที่เหมือนกัน" แล้วเขาก็มองคุณนิกร "หมด หมดแล้ว
ทั้งแหมมทั้งโกตอณอัยกรฟาดเสียเรียบเพราะเรามัวแต่คุยกัน"

คณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจจุบันนี้ ฯ และศาสตราจารย์ดำรงต่างลุกขึ้นพากัน
เดินออกไปจากศาลาไทยหรือศาลาพักร้อนซึ่งเจ้าแห้วถือโอกาสติดตามไปด้วย เพราะ
อยากเห็นห้องสลายตัวของ ร.อ. ดำรง นักวิทยาศาสตร์ผู้ยิ่งใหญ่คนหนึ่ง ที่ทั่วโลกยอมรับนับถือว่า
มีความรู้ความสามารถไม่ยิ่งหย่อนกว่าบิดาของเขาและคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้เป็นศาสตราจารย์
ที่ตึกหลังเล็กอันเป็นที่อยู่ของลูกชายสี่สหาย

เมื่อศาสตราจารย์ดำรงพา พล นิกร กิมหงวน นายพลดิเรกกับเจ้าคุณปัจจุบันนี้ ฯ เข้ามา
ในห้องทดลองอันกว้างขวางและเต็มไปด้วยเครื่องมือเครื่องใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์มากมาย
เหมือนกับห้องทดลองของนายพลดิเรกที่ตึกใหญ่ทุกคนก็และเห็น พนัส นพ และ สมนึก กำลังยืน
รวมอยู่หน้าห้องสลายตัว รูปลักษณ์ของห้องสลายตัวเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด ๑.๕๐ x ๑.๕๐
x ๒.๕๐ เมตร ตั้งอยู่ทางด้านขวาของห้องแล็บสูงเด่น ห้องนี้ทำด้วยแก้วสีฟ้าแก่ มีประตูปิดเปิด
แบบอัตโนมัติ ภายในห้องเต็มไปด้วยระบบกลไกต่าง ๆ ซึ่งแต่ละชิ้นมีค่าและมีความหมายยิ่ง
ในการสลายตัวมนุษย์ หรือ สิ่งที่มีชีวิต ให้กลายเป็นปรมาณูและให้ไปรวมเป็นร่างตามเดิม
ที่ใดที่หนึ่งภายในรัศมีไม่เกิน ๕ กิโลเมตรจากห้องสลายตัวนี้ และที่นั่นคืออดีตที่แล้วประมาณ ๗๐
ปี ถึง ๑๐๐ ปี

ร.อ. ดำรงมีท่าทางภาคภูมิใจไม่น้อย เขาถือกล่องกระดาษเล็ก ๆ มากล่องหนึ่งคือ
เครื่องประกอบบางชิ้นเกี่ยวกับการตั้งเวลาที่จะเดินทางไปและกลับ

เจ้าหนูรูปหล่อทั้งสามคนต่างยิ้ม ให้ สี่ สหาย และเจ้าคุณปัจจุบันนี้ ฯ เสียที หรือ ร.อ.
สมนึกแหกปากร้องตะโกนขึ้นดัง ๆ

"เตี้ย....."

เสียดหงวนสะดุ้งโหยง

"อยู่กันแค่นี้เองต้องแหกปากด้วยอะ"

สมนึกอมยิ้ม

"ก็ผมคิดถึงเตี้ยนี่ครับ ตั้งแต่กินข้าวกลางวันแล้ว ผมเพิ่งเห็นหน้าเตี้ยเตี้ยนี่เอง คิดถึงแทบ หัวใจจะขาดรอน อ้า - เตี้ยมีธนบัตรเก่า ๆ ที่ไม่ใช่ขอให้ผมดูเล่นสักสองสามพันซีครับ ผมจะพา เพื่อน ๆ ไปเลี้ยงฉลองความสำเร็จผลของห้องสลายตัว"

อาเสี้ยค้อนปะหลับปะเหลือก

"ไม่มีไวย ฉันทันไม่ได้พิมพ์เบ็งค์ได้เองนะจะบอกให้"

เสี้ยตีแกลังกระเข้าบิดาของเขา

"อย่าเลยนะ ผมรู้หรอกว่าเตี้ยมีโรงพิมพ์ลับสำหรับพิมพ์ธนบัตรใบละร้อย ม่ายยังงั้นเตี้ยจะ เอาเงินที่ไหนมาใช้ฟุ่มเฟือยเช่นนี้"

กิมหวนหันมาพยักหน้าให้พล

"ฟังมันซีอ้ายพล อ้ายตีมันคงยากให้เตี้ยมันติดคุก แล้วก็โทษปลอมแปลงธนบัตรนะ ๒๐ ปี ถึงตลอดชีวิตนะไวย"

นพพุดขึ้น

"จะไปติดอะไรครับลุง ลุงพิมพ์เบ็งค์ปลอมแปลงมานานแล้วจนเป็นมหาเศรษฐี"

เสี้ยนหวนหันมาทำตาเขียวกับลูกชายนิกรทันที

"เตี้ยฉันทันก็จะเตะเข้าให้ทั้งพ่อทั้งลูก"

ร.อ. พันสกล่าวกับศาสตราจารย์ดำรงเบา ๆ

"แกเปิดเผยเรื่องห้องสลายตัวแล้วหรือดำรงค์"

"เออ พ่อนึกว่ากันไปเที่ยวล่ำเมเลเทเมาเท่าที่กันออกจากบ้านวังเต็นหาซื้อส่วนประกอบ ห้องสลายตัวเกี่ยวกับเวลาและระบบไฟฟ้าบางอย่าง พ่อสวดกันจั้งจั้งต้องเปิดเผยความจริง ให้ทราบ"

พนัสหันมาทางบิดาของเขา

"ผมกับเพื่อน ๆ มีส่วนช่วยเหลืออ้ายรงเหมือนกันครับพ่อ ปีนังไงครับห้องสลายตัวปรมาณู ของเรา"

พลว่า

"สวยดีและแปลกมาก"

เสียงจ้อกแจ้กจอบแจตั้งขึ้นทั่วห้องทดลอง เจ้าแห้วเอี่ยมมือเขียน ร.อ. นพแล้วกระซิบ กระซิบถาม

"รับประทานถ้าคุณดำรงพาพวกเจ้านายไปดูอดีตที่แล้วมา ขอให้ผมติดสอยให้ตามไปด้วยคนนะครับคุณนพ"

นพยมให้เจ้าแห้ว

"ตกลง เราปรึกษากันแล้วเราจะพาแกไปด้วยแกจะต้องติดตามไปรับใช้เราแต่ไม่ใช่ติดสอยห้อยตามเราอย่างนั้นมันหนักและเกะกะตามไปเฉยๆ ก็แล้วกัน"

นายพลดิเรกเปิดประตูห้องสลายตัวออก เพียงแต่เขายกมือกดปุ่มหน้าประตู บานประตูก็เลื่อนออกทันทีเขาพาตัวเดินเข้าไปในห้องแคบๆ แต่เต็มไปด้วยระบบกลไกต่างๆ เขาใช้เวลาตรวจดูอย่างคร่าวๆ ประมาณ 5 นาทีก็ออกมาจากห้องสลายตัวและตรงเข้ามาหาศาสตราจารย์ดำรง ยกมือขวาทบศรีษะลูกชายสุดที่รักของเขา

"เวอริกูด คินนี่พ่อจะมาตรวจสอบห้องสลายตัวของแกอีกครั้งหนึ่ง มีอะไรบกพร่องหรือไม่รีบบรรยายเราจะช่วยกันแก้ไข แต่ว่า.....เราจะไปสู่อดีตของกรุงเทพฯเมื่อไรละ"

ร.อ. ดำรงตอบโดยไม่ต้องคิด

"พຽงนี้ค้รับพอ พຽงนี้ตอนบ่ายคือหลังจากเรารับประทานอาหารกลางวันกันเสร็จรีบบรรยายแล้ว"

เจ้าคุณปัจฉินกฯ กล่าวขึ้นทันที

"เลื่อนไปวันพุธที่ 12 ดีกว่า เราเป็นวันสงกรานต์ เราจะได้เห็นการทำบุญทำทานตามประเพณีของคนไทย แล้วจะได้ชมการละเล่นด้วย ไปพຽงนี้เราคงเตรียมตัวไม่ทัน"

พลเห็นด้วย

"จริงซึ่ครับ เมื่อเราไปสู่ออดีตเราก็จะต้องแต่งตัวให้เหมือนกับคนสมัยนั้น ถ้าแต่งตัวแบบสมัยนี้ผู้คนเขาก็จะเห็นเราเป็นตัวตกหรือสัตว์ประหลาด ในเรื่องการแต่งกายผมคิดว่าคุณอาจคงจะมีความรู้ดีกว่าพวกเรา"

ท่านเจ้าคุณยืมเล็กน้อย

"ถูกต้องอาพจะรู้ว่าสมัยนั้นวัฒนธรรมทางระเบียบประเพณีของชาติไทยเรานั้น คนไทยยึดถือกันอย่างเคร่งครัดไม่ใช่หัวมงกุฎท้ายมังกรกระเดียดไปทางฝรั่งจ้่า เหมือนทุกวันนี้ เราจะไปสู่ออดีตในสภาพของคนชั้นสูง ของเศรษฐีหรือคนชั้นกลางชั้นต่ำละ"

นพพุดเสริม

"แบบคนชั้นกลางเออะครับคุณตาได้เที่ยวเตร่ปะปนกับชาวกรุงเทพฯในสมัยนั้นอย่างสะดวกสบาย"

"ก็ดีเหมือนกัน ถ้าเช่นนั้นก็แต่งกายง่ายๆ นุ่งกางเกงกรอมเขาสวมเสื้อคอกลมหรือแบบเสื้อกฤษเง ถ้าไม่ยากให้ใครสนใจก็ควรจะใช้สีด้ามองดูคล้ายกับพวกชาวนาชาวสวน ส่วนรองเท้า สมัยนั้นเขาไม่ใคร่จะสวมรองเท้ากัน ถ้าเราจะสวมรองเท้าก็ต้องใช้รองเท้าค้ำคล้ายกับรองเท้าของพระท่าน"

พนัสว่า "ก็ยิ่งดีกว่าเดินเท้าเปล่าครับ แล้วเงินล่ะครับคุณปู่ เราจำเป็นจะต้องมีเงินในสมัยนั้นติดตัวไป"

พลมองดูหน้าลูกชายของเขาอย่างขบขัน

"โหงโง้งยังงี้วะพนัส เงินสมัยนั้น แยกจะไปเอาที่ไหน มีอยู่เพียงเล็กน้อยในพิพิธภัณฑสถานตัวเอง เป็นอัฐเป็นไฟ เป็นเฟื้อง สลึงและบาท ธนบัตรในละบาทครึ่งแผ่นกระดาษ ฟลุสสะเก็บเห็นจะได้ เราเอาทองนะแลกเปลี่ยน เป็นเงินได้ทั่วโลกทุกสมัย"

เสียดูว่า "แต่อัตราแลกเปลี่ยนสมัยก่อนกับสมัยนี้ไม่เหมือนกันนี่ครับ ดูราคาทองปัจจุบัน 4000 กว่าบาทฯ ฮ้า- สมัยพระพุทเจ้าหลวง....." แล้วหันมาทางเจ้าคุณปัจฉิม "บาทละ 20 ไซ้ไหมครับคุณปู่"

"ปู่จำได้ว่าบาทละ 4 ตำลึง"

สมนึกขมวดคิ้วยื่นหน้าถามเจ้าแห้ว

"ตำลึงหนึ่งมันเท่าไรวะ"

"แะะ แะะ 50 สตางค์ครับ ถ้ากำเล็กหน่อยก็ 25 สตางค์"

เสียดักลิ้นน้ำลายเอือก

"นั่นมันผักตำลึงไวย ฉันทมาความถึงมาตราเงินไทยสมัยก่อน ดูเหมือนตำลึงละ 4 บาท ไซ้ไหมวะ"

"รับประทานผมเกิดไม่ทันนี่ครับ ตอนที่ผมเป็นเด็กเขาเลิกใช้เงินอัฐพอแล้ว ใช้สตางค์แดงราคาหนึ่งสตางค์ครับ แล้วก็สตางค์โลหะอันเล็กๆ ราคา 5 สตางค์ รับประทานโตหน่อยราคา 10 สตางค์ เหรียญสลึงเหรียญสองสลึงเหรียญหนึ่งบาท รับประทานสตางค์สมัยก่อนมีรูตรงกลางครับ เขาเรียกว่าสตูมีรั้งหรือสตางค์มีรู"

"พอแล้วๆ" สมนึกพูดตัดบท "อธิบายมากเดี๋ยวโดนตีบ ช่างอธิบายนักสตูมีรั้ง"

เจ้าแห้วอมยิ้ม

"สตางค์แดงอันเดียว กินขนมปังทาไอติม ใส่นมข้นด้วยครับ ขนมปังแผ่นหนาเบ้อเริ่มซื้ออะไรกินก็ได้ทั้งนั้น เต้าฮวยชามละสตางค์ เจาก๊วยก็ชามละสตางค์ พริกกะปิหอมกระเทียมมะนาวในตลาดสตางค์เดียวซื้อได้"

ท่านเจ้าคุณหัวเราะหึๆ

"จริงของเจ้าแห้วมัน บ้านเมืองเมื่อก่อนร่มเย็นเป็นสุขสบายกว่าเดี๋ยวนี้มาก มีเงินนิดหน่อยก็พอกินพอใช้ การเบียดเบียนข่มเหงรังแกกันไม่ใคร่จะปรากฏ ถ้าหากเราไปสู่อุตได้จริงๆ เราก็จะได้พบเห็นขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนนิสัยใจคอ อันดีงาม มีเมตตาธรรม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันของคนไทยในสมัยนั้น แล้วเราก็จะรู้ว่าบ้านเมืองเจริญเพียงใด"

ศีลธรรมของมนุษย์ก็ยิ่งเสื่อมทรามลง ความเกรงบาปและละอายต่อบาปแทบจะไม่มีเหลืออยู่แล้ว เพราะมนุษย์มุ่งหน้าหาเงิน และต้องการการเงินอย่างเดียวเท่านั้น"

นิกรยกมือไหว้เจ้าคุณปัจฉิม และพูดอย่างหน้าตาเฉย

"หลวงพ่อดูถูกครับ กรุงเทพฯ ก็คือป่าคอนกรีตนั้นเองเต็มไปด้วยอาชญากร นักเลงอันธพาล คนที่ปล้นปล้นตลบตลบแต่ลงหยาบคายร้ายกาจ หนุ่มสาวส่วนมากกำลังเสียคน เพราะรับเอาอารยธรรมแผนใหม่ของอเมริกามาสิงสู่ในจิตใจ และทำลาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี อันดีงามของไทยจนหมดสิ้น"

"ถูกละ เด็กหนุ่มสาวที่เขาคิดว่าเป็นคนสมัยนี้ไม่น้อย ที่ดูถูกดูหมิ่นยืมเยาะขนบธรรมเนียม ประเพณีของเรา ซึ่งเขาหาว่าไม่ว่าทุกชาติทุกภาษาต่างก็มีระเบียบ ประเพณีของตน เมื่อถึงนี้แก เรียกฉันว่าหลวงพ่อดีไหม"

นิกรหัวเราะแต่ไม่พูดว่าอะไร นายพลดิเรกกล่าวกับลูกชายของเขาอย่างเป็นการ เป็นการ

"เป็นอันว่าเราจะไปสู่อุบัติในวันพุธที่ 12 นี้แน่ดำรง"

"ครับ ดีแล้วครับเราจะให้มีเวลาเตรียมตัว แต่เราจะไปสักกี่วันละครับ"

"พ่อคิดว่าเราไปสองวันพอแล้ว ไปตอนเช้าวันสงกรานต์คือวันที่ 12 เทียวชมบ้านเมือง และการทำงานในวันตรุษสงกรานต์ของไทยเรา ชมโรงบ่อนและโรงหวนนอนค้างคืนสักคืนหนึ่ง ชาวชนบทที่ใกล้เคียงกับกรุงเทพฯ มากมาย รุ่งขึ้นก็กลับ เท่านั้นเราก็จะได้เห็นผู้คนในอดีต ที่ล้มตายไปหมดแล้ว แต่สภาพที่เราพบเห็นเป็นความจริงทุกอย่างไม่ใช่ภาพลวงตา อยากรู้ก็ตาม มั่นก็เหมือนกับว่ากรุงเทพฯ ในอดีตคือเมืองเจตมุตนั่นเอง"

"ตื่นตื่นไว้อย่า" นิกรร้องขึ้นดังๆ "เราคงจะได้พบพวกทาสตามบ้านใหญ่ๆ หรือบ้านขุนนาง ทั่วไป เราจะได้เห็นความเป็นอยู่ของคนไทยสมัยนั้น อ้า - เอาของแปลกๆ ไปขายบ้างดีไหม เป็นต้นว่าเครื่องรับวิทยุทรานซิสเตอร์ พวกเจ้านายหรือขุนนางผู้ใหญ่คงซื้อไว้ฟังเล่นช่วยให้เรามีกำไรอย่างงดงาม"

เสียดสงหวนมองดูเพื่อนเกลอของเขาอย่างขบขัน

"สมัยนั้นมีวิทยุเมื่อไรละไว้อย่า แกเอาไปขายจะเปิดรับฟังสถานีตัวักตะบวยที่ไหนกัน แม้แต่ไฟฟ้าก็ยังไม่มีใช้ถนนในกรุงเทพฯ ก็เห็นจะมีแต่ถนนราชดำเนินและถนนเจริญกรุงเท่านั้น บ้านเมืองมีแต่บ้านเล็กเรือนน้อยเต็มไปด้วยสวนต้นผลไม้"

เจ้าคุณปัจฉิม พุดเสริมขึ้น

"ถูกแล้ว มีถนนอยู่ไม่กี่สาย ส่วนมากเป็นถนนอิฐหรือถนนโรยกรวด แต่คงจะมีรถราง ใช้แล้วคือสายสะพานเหล็กล่างถึงสะพานข้างโรงสี เรียกว่ารถเมล์หรือรถสองแก่งเป็นรถคล้าย รถรางแต่คันเล็กกว่า วิ่งไปตามรางสองคันพ่วงเทียมด้วยม้าสองตัวลากไป ค่าโดยสารตลอดสาย

สองไฟหรือ 6 อัฐ ถ้าเราไปในสมัย 80 ปีขึ้นไปกรุงเทพฯ ก็ยังไม่มีรถยนต์ใช้ มีแต่รถม้าหรือรถเกวียน แล้วก็รถเจ๊กใช้คนลาก ซึ่งทางการเรียกว่ารถลาก แต่คนทั่วไปไปเรียกว่า รถเจ๊ก"

ร.อ. นพยืมให้ท่านเจ้าคุณ

"คุณตาเคยลากรถเจ๊กหรือเปล่านั้น"

เจ้าคุณปัจฉินึกๆ ทำปากจู้

"ไม่เคยไวย่เคยแต่นั้น ฟ่อของตาคือทวดของเจ้าเป็นเจ้าคุณ ทำไมตาจะต้องลากรถเจ๊ก พวกคนจีนหรือคนไทยที่ยากจนหรือกึ่งที่มีอาชีพในทางลากรถ"

เสียดี้ถามขึ้นเบาๆ

"แล้วคุณหัวล้าน เหมือนอย่างคุณปู่ สมัยนั้นมีไหมครับ"

ท่านเจ้าคุณทำตาปริบๆ

"ทะเล้งแล้วอ้ายตี้" แล้วท่านก็ทำตาเขียวกับกิมหงวน "สั่งสอนลูกชายแกเสียดี้บั้งชี่ อ้ายหงวน"

อาเสียดี้มยืม

"สอนครับแต่มันไม่เชื่อ สอนจ้ำจี้จ้ำจ๋อมันหนักเข้ามันจะต่อยผม"

เสียงหัวเราะดังขึ้นลั่นห้องทดลองวิทยาศาสตร์ ต่อจากนั้นก็มีการปรึกษาหารือกันในเรื่องที่จะไปชมอดีต ที่ผ่านมามีเมื่อครั้งประเทศไทยเราเป็นประเทศสยาม บ้านเมืองยังไม่เจริญรุ่งเรืองเหมือนปัจจุบัน แต่ประชาชนมีความร่มเย็นเป็นสุขข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์ ข้าวสารถึงละสองสลึง ปลาช่อนตัวโตเท่าชาราคาเพียง 2 ไพ หรือ 6 อัฐ คือ 6 สตางค์นั่นเอง

ตลอดเวลา 3 วันที่ผ่านมาวันนี้พลดิเรกกับลูกชายของเขาได้ร่วมมือกันตรวจระบบกลไกไฟฟ้าต่างๆ ของห้องสลายตัวตลอดจนเครื่องพลังงานปรมาณูที่จะทำให้ร่างกายของมนุษย์ที่อยู่ในห้องสลายตัวกลายเป็นปรมาณูไป ถึงแม้ศาสตราจารย์ดำรงมีความรู้ไม่ยิ่งย่อนกว่าบิดาของเขา แต่ความเฉลียวฉลาดรอบคอบก็สู้นายพลดิเรกไม่ได้เนื่องจากศาสตราจารย์ดิเรกมีประสบการณ์และมีความชำนาญมากกว่านั่นเอง

ในที่สุด รุ่งอรุณของวันพุธที่ 12 เมษายนซึ่งเป็นวันตรุษสงกรานต์ก็ผ่านมาถึงห้องทดลองวิทยาศาสตร์ของศาสตราจารย์ ร.อ. ดำรงรู้สึกว่คับแคบไปเมื่อสี่สหายกับสี่นาง พร้อมด้วยลูกชายของเขาเจ้าคุณปัจฉินึกๆ คุณหญิงวาดและเจ้าแห้วได้มาชุมนุมกันพร้อมหน้า

เสียงจ้อกแจ้กจอบแจจ ดังขึ้นจนฟังไม่ได้ศัพท์ตลอดเวลา สี่นางกับคุณหญิงวาดไม่กล้าพอที่จะเดินทางไปชมอดีตของกรุงเทพฯ พระมหานครแต่ก็ได้มาส่งและชมการสลายตัวของคณะพรรคสี่สหายกับลูกชายทั้งสี่คน และเจ้าคุณปัจฉินึกๆ กับเจ้าแห้ว ผู้ที่จะเดินทางไปสู่อดีตทั้ง 10 คน ต่างแต่งกายเหมือนๆ กันตามแบบคนไทยในอดีต นุ่งกางเกงกรอมเข่า สวมเสื้อคอติดคล้ายกับ

เสื้อกุยเฮงเอวปล้อย มีกระเป๋าล่าง 2 กระเป๋า ชุดสีดำมีผ้าขาวม้าไหมคาดพุงคนละผืน มีตาบสะพายบ่าคนละเล่มและมียามบรรจเสื้อผ้าขาวของเครื่องใช้ที่จำเป็นคนละใบ สวมรองเท้าคิบบ แบบรองเท้าพระ เครื่องประดับสำหรับตัวก็มีสร้อยคอทองคำแขวนพระเครื่อง โดยเฉพาะเสี้ยหงวนสวมสร้อยคอหนัก 10 บาทเส้นเบ้อเริ่ม ทุกคนถอดนาฬิกาข้อมือออก และทุกคนมีอาวุธปืนพกประจำตัวคนละกระบอก สำหรับป้องกันตัวเมื่อถึงคราวคับขัน ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้

พล.ต. พลกล้าถามคุณหญิงวาดด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส

"พวกเราแต่งตัวยังดีแล้วไม่ใช่หรือครับคุณแม่"

"ดีแล้วลูก มองดูพี่นุๆ ปะปนในหมู่คนเขาก็คงไม่สนใจอะไร ถ้าแต่งหรูหรา สวมถุงน่อง รองเท้า นุ่งผ้าม่วงใจกระเบนสวมเสื้อราชปะแตนจะอย่างไรทางไหนผู้คนก็จะมองดู เพราะเข้าใจว่าเป็นขุนนางวาน้ำ คนชั้นกลางหรือที่เรียกกันว่า คนชั้นต่ำในสมัยนั้น เขาแต่งตัวกันง่าย ๆ แบบนี้แหละลูก"

เสี้ยหงวนกล่าวถามสีนาง

"ใครอยากจะได้อะไรบ้างบอกผมนะครับจะซื้อมาฝาก"

นันทาชูมือขวาขึ้น

"ฉันอยากได้ชิ้นยกสวยๆ ค่ะอาเสี้ย"

"ตกลงครับ แล้วवलละ"

वलลอยยิ้มให้

"มายละคะ แต่นवलอยากถามว่าถ้าเสี้ยกับทุกคนไปถึงอดีตและกลับมาไม่ได้ละคะ พวกเราจะทำอย่างไรกันไปแจ้งความขอให้ตำรวจช่วยเหลือ เขาก็จะหาว่าพวกเราเป็นบ้า"

นิกรกล่าวกับเพื่อนเกลอของเขาทันที

"เอ - คุณนवलพูดยั้งนี้าคิดวะ เรากลับไม่ได้คงจะยุ่งกันใหญ่"

นายพลติเรกว่า "อย่าวิตกหน้อยเลยวะ เครื่องมือของเราจะช่วยให้เรากลับมาตามกำหนด เวลาที่เราตั้งไว้ รับรองว่าพวกเราจะไม่มีการบาดเจ็บล้มตายไม่ว่ากรณีใดๆ ถึงจะมีเรื่องร้าย มีอุปสรรคเกิดขึ้น เมื่อถึงกำหนดเวลาเราก็จะกลับมารวมตัวกันภายในห้องสลายตัวนี้ เพราะปัจจุบันบัดนี้เรายังไม่ตาย และไม่มีใครเจ็บไข้ได้ป่วย มันก็ต้องเป็นไปตามสภาพที่เป็นจริง"

นาฬิกาเรือนใหญ่ที่ผนังห้องทดลองตีกังวาน 6 ครั้งบอกเวลา 6.00 น. ตรง

ศาสตราจารย์ดำรงกล่าวขึ้นดังๆว่า

"เตรียมตัวเดินทางได้แล้วครับพวกเรา ผมจะส่งพ่อกับน้ำกรรลงพลและดูกิมหงวนกับ คุณตาไปก่อน ส่วนผมกับเพื่อนๆและอ้ายแห้วจะติดตามไปในเวลาห่างจากกันเพียงสองสามนาที เราจะไปพบกันที่จุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งผมก็บอกไม่ถูกเหมือนกันว่าร่างของเราที่กลายเป็นปรมาณู

จะไปรวมตัวที่ไหน อ้า-เชิญเข้าห้องได้แล้วครับ เทียวแรกนี้พ่อของผมนจะทำหน้าที่บังคับ
เครื่องสลายตัว"

"กรคะ" ประไพร้องเรียกสามีของหล่อนดังๆ

นิกรยิ้มให้ภรรยาของเขา

"ว่ายังไงจะไฟ"

"ถ้ากรไม่กลับครบ 7 วัน ไฟจะเข้าใจว่ากรตายแล้วนะคะ บอกให้รู้เสียก่อน ประเดี๋ยวไฟมี
ตัวใหม่กำลังอยู่ร่วมชีวิตกันด้วยความสุขได้สักสองสามเดือน กรโผล่มาแบบขอมดำดินมันจะยุ่ง"

"ว่า" นิกรเอ็ดตะโรลัน "ไม่ไปละโว้ยกู"

"ทำไมละ" พลถามยิ้มๆ

"กลัวเมียมีตัวใหม่วะ เด็กหนุ่มแถวบ้านเราหลายคนสนใจกับประไพมาก เป็นต้นว่า
เด็กนักเรียนช่างกลที่มามาหาประไพบ่อยๆ บางทีก็เอาดอกไม้มาให้"

ประไพหัวเราะชอบใจ

"ก็ไฟออกเงินค่าเล่าเรียนค่าหนังสือให้แก แกก็ต้องแสดงความกตัญญูมาเยี่ยมเยียนไฟ
นะซี ตัวเองนั่นแหละสนับสนุนให้ไฟอุปการะเด็กคนนี้ เพราะเห็นว่่ากำพร้าพ่อและเป็นเด็ก
ที่สุภาพเรียบร้อยตั้งใจเรียน"

นายพลดิเรกเปิดประตูห้องสลายตัวออก เขาบอกให้เจ้าคุณปัจฉนิกฯ เข้าไปในห้อง
กระจกสีฟ้าเป็นคนแรก ท่านเจ้าคุณแต่งกายแบบไทยเดินท่าทางของท่าน ก็คล้ายกับกำนัน
หรือผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่ง ศีรษะล้านเลี่ยนเป็นมันแผ่ลิบเพราะในห้องมีแสงสว่างจ้าจากรังสี
ชนิดหนึ่ง พล.ต. พลเข้าไปในห้องเป็นคนที่สอง ต่อจากนั้นเสียงหวนกก็ติดตามเข้าไป

"เฮ้ย ว่ายังไงโว้ยอ้ายกร จะไปหรือไม่ไป" ศาสตราจารย์ดิเรกถาม

"เดี๋ยวก่อน กันจะขอให้เมียเขาสัญญากับกันก่อนว่าจะไม่มีตัวใหม่ถ้าเรากลับไม่ได้
เขาจะต้องรอคอยกันจนครบหนึ่งปี"

ประไพพูดเสริมขึ้น

"รอไม่ไหวคะ กว่าจะครบหนึ่งปีไฟก็แกไปอีกแยะ ปีนี้ขอบตายันสังเกตเห็นถนัด
ไปไหนก็ต้องสวมแว่นปิดบังรอยย่นที่ตา"

เสียงหัวเราะดังขึ้นอย่างครั้นครวญ นิกรเดินรำยี่เกนวนขนาดเข้าไปในห้องเป็นคนสุดท้าย
และปิดประตูห้องสลายตัวด้วยระบบไฟฟ้า

ศาสตราจารย์ดิเรกเข้าประจำเครื่องกลไกที่สลัซับซ้อนเต็มไปด้วยปุ่มบังคับและคันโยก
แล้วเขาก็กล่าวกับเพื่อนเกลอทั้งสามและเจ้าคุณปัจฉนิกฯ ว่า

"เตรียมตัว ขอให้ทุกคนคิดว่าความตายเป็นเรื่องธรรมดาโลกไม่มีใครที่จะหลีกเลี่ยงความตายไปพ้น ถ้าหากว่าเกิดอุบัติเหตุทำให้ร่างกายของเราที่กลายเป็นปรมาณูไม่อาจจะรวมตัวกันได้ เราก็สูญสิ้นไปจากโลกนี่คือตายนั่นเอง เราจะมีแต่วิญญาณหรือเจตภูตเหลืออยู่เท่านั้น"

"เฮ้ยๆๆ" นิกรพูดขึ้นดังๆ "กันไปเถอะโว้ย ช่วยเปิดประตูให้กันออกไปข้างนอกที่เถอะวะ"

พลหัวเราะหึๆ ยกมือเขกกบาลนิกรเบาๆ

"อย่าชี้ขาดนักเลยวะอ้ายกร อ้ายหมอไม่ใช่นักวิทยาศาสตร์เฮงซวย เมื่อสองคนพ่อลูกร่วมงานกันเช่นนี้ แกก็น่าจะเชื่อในความรู้ความสามารถของอ้ายหมอกับตำรวจ อย่างไรก็ตามเราก็ต้องไปสู่อดีตและกลับมาได้อย่างปลอดภัย"

"นั่นนะซิ ยังงั้นไปก็ไป อ้อ - เดียวก่อนโว้ยกันเอานูหรือใส่ยามมาหรือเปล่าก็ไม่รู้ คุณพ่อบอกว่าสมัยนั้นไม่มีนูหรือชีกาแร็ต มีแต่นูหรือแบบไทยคือยาฉุนมวนด้วยใบตองอ่อน ใบบัวหรือม่ายก็มวนเอาเองด้วยใบจากหรือใบตองแห้งที่เรียกว่าชีกาแร็ตไทยประคอง" พุดจบนิกรก็ล้วงมือลงในยาม "อ้อ - มีแล้วโว้ย กันมีสามห้ากันก็ออกมา 5 ซองพอแล้ว"

สีนางกับคุณหญิงวาดและเจ้าหนูมูรูปหล่อทั้งสี่คนและเจ้าแห้วต่างจ้องมองคุณะสีสหายกับเจ้าคุณปัจฉินกษ ซึ่งอยู่ในห้องสลายนตัวอันเป็นที่จำกัด นายพลดิเรกเริ่มเดินเครื่องพลังงานปรมาณูแล้ว มีเสียงแหลมเล็กหวีดหวีดดังขึ้นแผ่วเบาและค่อยๆ ดังขึ้นตามลำดับ กลุ่มควันสีขาวตลบไปทั่วห้องสลายนตัว และแล้วร่างของสีสหายกับท่านเจ้าคุณก็หมุนจากขวาไปซ้ายเนื่องจากแท่นเบี่ยงล่างซึ่งเป็นแท่นวงกลมหมุนนั่นเอง

การหมุนตัวเร็วขึ้นทีละน้อย ในนาทีนั้นเองสีสหายกับเจ้าคุณปัจฉินกษ ก็ค่อยๆ หายไปอย่างน่าประหลาดทำให้สีนางและคุณหญิงวาด ตื่นเต้นมหัศจรรย์ใจไม่น้อย คุณหญิงวาดกล่าวถามศาสตราจารย์ตำรวจทันที

"บอกย่าชีตำรวจ พ่อของเจ้ากับลุงและน้ำตลอดจนคุณตาของเจ้ากลายเป็นปรมาณูไปแล้วใช่ไหม"

"ใช่ครับย่า ทั้งห้าคนจะไปรวมตัวหรือเป็นร่างเดิมที่จุดหนึ่งในกรุงเทพฯ เมื่อครั้งอดีตประมาณ 50 ปีที่ผ่านมาและเป็นวันสงกรานต์ตอนเช้าเวลาเดียวกันนี่คือ 6 นาฬิกา 10 นาที คุณย่าจะไปกับเราด้วยก็ไปซิครับ"

คุณหญิงวาดสะดุ้งโหยง

"ไม่ไปละลูกกลัวกลับไม่ได้"

"ถ้ายังงั้นผมกับเพื่อนและเจ้าแห้วจะติดตามไปด้วยนี่แหละครับ"

พุดจบตำรวจก็กล่าวกับเพื่อนๆ ของเขา "เข้าห้องสลายนตัวได้แล้วโว้ยพวกเรา"

เมื่อศาสตราจารย์ตำรวจเปิดประตูสลายนตัวออก

ร.อ.สมนึกก็พาตัวเข้าไปในห้องเป็นคนแรกด้วยความดีใจ

แล้วพบกับพนัสและเจ้าแห้วติดตามเข้าไป คุณหญิงวาดร้องบอกพนัสด้วยเสียงอันดัง
"นัสเอ๊ย ถ้ามีหมากหน้าสวยๆ ซื้อมาฝากย่าสักทะลายนะลูก ทะลายหนึ่งอย่างมาก
ก็พอเดี๋ยวเท่านั้น แล้วก็ถ้ามีทุเรียนก้านยาวก็ซื้อมากินกันบ้าง"

พนัสยิ้มให้ท่าน

"ครับ แล้วผมจะซื้อมาฝากคุณย่า"

ศาสตราจารย์ดำรงเข้าไปในห้องสลายตัวเป็นคนสุดท้าย เมื่อเขาปิดประตูเรียบร้อยแล้ว
เขาก็เข้าประจำเครื่องกลไกบังคับเช่นเดียวกับบิดาของเขา ดำรงทำงานอย่างแคล่วคล่อง
ว่องไวไม่ผิดกับบิดาของเขาเลย แสดงว่าเขามีความรู้ความชำนาญมาก แทนวงกลมเบื้องล่าง
เริ่มหมุนช้า ๆ ทำให้สี่เหลี่ยมและเจ้าแห้วหมุนตัวไปตามแท่น การหมุนของแท่นนี้
ก็คือการกลับไปสู่อดีตนั่นเอง แต่ถ้าจะหมุนไปสู่อนาคตก็ต้องหมุนจากซ้ายไปขวา ซึ่งขณะนี้
ศาสตราจารย์ดำรง ยังทำไม่ได้ อยากรู้ตามสองพ่อลูกต่างมันใจว่าวิธีพาตัวไปสู่อนาคต
ที่ยังมาไม่ถึงนั้นคงไม่ยากลำบากอะไรนัก เพียงแต่ประดิษฐ์คิดเครื่องกลไกบางอย่างเพิ่มขึ้น
เท่านั้น แต่จะต้องลงทุนอีกในราวสี่ห้าแสนบาท

ท่ามกลางกลุ่มควีนสี่สาวสี่เหลี่ยมกับเจ้าแห้วได้ ค่อย ๆ เลื่อนหายกลายเป็น
อากาศธาตุไปแล้ว ท่ามกลางความตื่นเต้นประหลาดใจของสี่นางกับคุณหญิงวาด และ
แล้วกลไกอัตโนมัติในห้องสลายตัวก็หยุดทำงานได้เอง

คณะพรรคสี่สาวกับเจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๔ ได้พบตัวเองในบริเวณสวนแห่งหนึ่งด้านหลัง
ศาลเจ้าใหญ่อันเป็นที่รกร้างว่างเปล่าปราศจากผู้คน ทุกคนรู้สึกแปลกใจอย่างยิ่งคล้ายกับว่า
ฝันไป เสียหวนกวาดสายตามองไปรอบ ๆ และไม่อาจจะทราบได้ว่า สวนนี้เป็นของใคร
และอยู่ที่ไหน อาเสียดยกท่อนแขนซ้ายขึ้นกัดเต็มแรงเพื่อให้แน่ใจว่าเขาไม่ได้ฝัน และแล้ว
เขาก็กล่าวกับนิกรด้วยเสียงหนัก ๆ

"กันตื่นเต้นเหลือที่จะกล่าวแล้วไว้อัยกร เราออกมาจากห้องสลายตัวมารวมกัน
ที่นี่ได้อย่างไรกัน"

นายพลดิเรกพูดเสริมขึ้นด้วยเสียงหัวเราะ

"อย่าตื่นเต้นแปลกใจเลยเพื่อน ขณะนี้เรามาถึงอดีตเมื่อประมาณ ๘๐ ปีที่แล้วมา
นี่คือตำบลหนึ่งหรือส่วนหนึ่งของกรุงเทพฯพระมหานครในอดีต ที่มีแต่สวนต้นไม้ก็เพราะ
สมัยนั้นบ้านเรือนไม่หนาแน่นเหมือนปัจจุบัน รอأيยสี่คนและأيยแห้วก่อนแล้วเราก็จะ
ออกเดินทางเรื่อย ๆ ไป พบใครถามเขาดูก็พอจะรู้ว่าเราอยู่ที่ไหน"

พลยิ้มให้เจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๔

"รู้สึกอย่างไรบ้างครับคุณอา"

ท่านเจ้าคุณถอนหายใจหนัก ๆ

"อายุอริบว่าอาตมสันต์ที่สุด ดิเรกกับดำรงมีความสามารถผิตมนุษย์ที่ช่วยให้เรามาพบกับอดีตเช่นนี้ ที่นี้มันน่าจะเป็นฝั่งธนมากกว่ากรุงเทพ ฯ ้วย แต่สภาพของสวนนี้คล้ายกับสวนที่เจ้าของปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่"

พลว่า "อาจจะเป็นที่สาธารณะก็ได้ครับ คุณแม่เคยเล่าให้ผมฟังว่าสมัยนั้น คือเวลาที่เรามาถึงมันมีที่ดินว่างเปล่ามากมายล้วนแต่เป็นของหลวง ที่ดินของเอกชนก็ราคาถูกลงมาก สมัยที่คุณแม่ยังเป็นเด็กไร่ละ ๑๐ ตำลึง เท่านั้น"

นิกรหัวเราะชอบใจแล้วกล่าววว่า

"เดี๋ยวนี้คือบเดียวยังซื้อไม่ได้ ในกรุงเทพ ฯ ตารางวาหนึ่งอย่างขึ้นหมูขึ้นมาก็ ๒,๐๐๐ บาท ไร่นึงราคาเกือบเท่าหัวคุณพ่อ"

เจ้าคุณบัจฉริก ฯ จีปาก

"อย่าน่าอัยกร เดียวจะเกิดพินกบาลกันขึ้น"

นิกรยกมือไหว้ปะหลก ๆ แล้วล้วงมือลงไปนยามหยิบบุหรี ๕๕๕ ออกมาของหนึ่งพร้อมด้วยเครื่องขีดไฟแก๊ส เขาจุดบุหรีสูบและแบ่งให้เพื่อน ๆ ตอนนี้องมีหญิงชราคนหนึ่งเดินผ่านมา คุณยายมีอายุร่วม ๗๐ ขวบแล้ว เจ้าคุณบัจฉริก ฯ ปราดเข้าไปหาและถามว่า

"พี่สาว ช่วยบอกเราหน่อยเถิดว่าที่นี่ที่ไหน"

หญิงชรามองดูอย่างตื่น ๆ

"อ้อ - พวกมึงมาจากบ้านนอก มาเที่ยวงานสงกรานต์กระมัง"

ท่านเจ้าคุณทำคายนเมื่อได้ฟังภาษาไทยเดิม

"ใช่ เรามาจากเมืองมิน" ท่านพูดยิ้ม ๆ

"ที่นี่เขาเรียกว่าบางกะปิ้วยอัยทิด"

"นั่นระะ ชอบใจมากพี่สาว แล้วถนนดินสายนี้ละมันไปไหน"

หญิงชราหัวเราะเบา ๆ

"ซ้าอยู่ในสวนนี้ตั้งแต่สาวจนแก่ก็ไม่เคยเห็นว่ามันไปไหนนี่อัยทิด มันก็อยู่อย่างนี้ให้ผู้คนเขาเดินกันจากสระปทุมหรือมักกะสันมานี่หรือจะไปพระโขนง ไปปากน้ำก็ไปทางนี้พวนมึงจะไปไหนกันละ"

สี่สหายเดินเข้ามาหาด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม นิกรกล่าวกับหญิงชราว่า

"เราจะไปสนามหลวงกันจะป่า ไปดูงานสงกรานต์"

"สนามหลวง....เอ๊ะ....มันอยู่ตรงไหนวะ"

พลพูดเสริมขึ้นด้วยเสียงหัวเราะ

"ทุ่งพระเมรุจะป่า"

"อ้อ ทุงพระเมรุก็ทุงพระเมรุชิวไวย ใครเขาเรียกสนามหลวงกันบ้าง พวกเอ็งเดินไปตาม ถนนดินนี้แหละ ผ่านสวน และหมู่บ้านเรื่อยไป จนกว่าจะถึงคลองมหานาค แล้วเอ็งก็จะ มองเห็นภูเขาทอง เอ็งไปถึงสะพานผ่านฟ้าก็เดินไปถึงทุงพระเมรุได้ วันนี้เขาจัดงานสนุกมาก มีว่า พนันด้วย"

อาเสี้ยมถามหญิงชราบ้าง

"แล้วสนามกีฬาไปทางไหนล่ะบ้าง ดูเหมือนคณะรัฐมนตรีเขาตักบาตรกันที่นั่น พวกเราหลง อยู่ในสวน อยากจะออกไปทางถนนสุขุมวิทจะได้นั่งแท็กซี่ไป"

หญิงชราอ้าปากหวอ

"มึงพูดอะไรกูไม่รู้เรื่องเลยอ้ายหมา สนามกีฬาตักบาตรบวชที่ไหนวะ หรือมึงหมายถึง บ่อนไก่และปลากัดก็ไปที่มักกะสัน อ้ายแท็กซี่นะมันเป็นอย่างไงวะอ้ายหมา"

พล นิกร กับศาสตราจารย์ดิเรก และเจ้าคุณปัจฉิม ๔ ต่างหัวเราะขำพร้อม ๆ กัน ส่วน อาเสี้ยมทำตาปริบ ๆ ยิ้มให้หญิงชรา

"ไม่รู้เรื่องก็แล้วไปเถอะบ้าง ฉันมันเป็นคนบ้านนอกคอกนาพูดภาษาเมืองหลวงไม่ค่อยเป็น"

"เออ กูไม่ถือสาหาความอะไรหรอกอ้ายทิด มึงไม่เคยมาบางกอกหรือนาน ๆ มาที่ก็ไม่รู้จัก ทิศทาง" แล้วแกก็ยิ้มให้เสี้ยมหงวน "แหม - มึงถ้าจะรำรวยมากนะ อ้ายทิด ใส่อายสร้อยโตเกือบเท่า หัวแม่ตีนกูเชียวไวย"

อาเสี้ยมก้มหน้ากระซิบกระซาบบอกหญิงชรา

"ทองชุบนะป้า ฉันเอาไข่มุกฝังที่บ้านมาจ้างเขาชุบ"

หญิงชราหัวเราะก๊าก แต่แล้วก็หยุดหัวเราะทันที เพราะลูกชายของสี่สหายกับเจ้าแห้ว ได้คืนร่างหรือรวมตัวกันเบื้องหน้าของแก ใบหน้าของหญิงชราซีดเผือดนัยน์ตาเหลือกลาน แกจ้องมองดูเจ้าหนุ่มรูปหล่อทั้งสี่คนและเจ้าแห้วด้วยความหวาดหวั่นขณะที่ทุกคนมีท่าทางมีนง และแล้วหญิงชราที่วิ่งไปตามถนนอย่างไม่คิดชีวิตร้องเอะอะเอ็ดตะโรลั่น

"ผีหลอกกลางวันไวย ผีหลอกกู"

คุณยายกลัวผีจึงวิ่งเร็วขนาด ๑๐๐ เมตรต่อ ๑๑ วินาทีทำให้คณะพรรคสี่สหายมองดูด้วยความสงสาร แต่แล้วทุกคนก็เข้าไปหานายทหารหนุ่มทั้งสี่คนและเจ้าแห้ว

"อ้อไร" นายพลดิเรกกล่าวกับลูกชายของเขา

"การสลายตัวของเราไม่มีผิดพลาด เราได้เข้ามาอยู่ในอดีตเมื่อประมาณ ๘๐ ปีที่แล้ว มาแล้ว"

ร.อ. นพมองคูบิดาของเขาแล้วกล่าวถามอย่างงง ๆ

"นี่นะเราจะพ้อกรุงเทพฯ ๔ ในอดีต"

"ถูกแล้ว"

"ว่า - ไหวงมีแต่สวนผลไม้ ถนนหนทางหรือตึกสวย ๆ ไม่มีเลยร้านนวดอบอบหรือน้ำที่คลับ ก็คงไม่มี"

เจ้าคุณปัจฉนิก ๆ หัวเราะหึ ๆ

"สมัยนั้นมันมีที่ไหนเล่า สภาพของกรุงเทพ ๆ หรือบางกอกมันก็เป็นอย่างนี้แหละ"

ศาสตราจารย์ดำรงกล่าวกับเพื่อน ๆ ของเขา

"เท่าที่กันเรียนรู้อมาและฟังท่านผู้ใหญ่ผู้เฒ่าเล่าให้ฟัง กรุงเทพ ๆ มีถนนไม่กี่สาย ไปไหนก็ต้องเดินผ่านสวนไปอย่างนี้ แต่ก็มีหมู่บ้านหนาแน่นเป็นแห่ง ๆ บางที่ ก็มีโรงบ่อน และโรงจิว"

เสียดี้ยิ้มให้คณะพรรคสี่สหาย

"ไปกันเถอะครับผมชักสนุกแล้ว ผมตื่นตื่นเหลือเกินเท่าที่พวกเราได้มาพบเห็นอดีต ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้ มันคล้ายกับที่เราเข้ามาอยู่ในแดนสนธยา หรือเมืองเจตมฤต ทั้งนี้ก็เพราะ ผู้คนที่เราพบเห็นในขณะนี้ได้สูญหายตายจากไปหมดแล้ว เรือกสวนเหล่านี้ก็กลายเป็นอาคาร บ้านเรือนไปหมด แต่พวกเราได้แลเห็นในสภาพเดิมทุกอย่าง"

มีการสนทนากันสักครู่ มนุษย์สมัยปัจจุบันทั้ง ๑๐ คนก็พากันเดินรวมกลุ่มไปตามถนนดิน ซึ่งขณะนี้เป็นเวลา ๖.๓๐ น. ผู้คนและพระภิกษุสามเณรเดินสวนทางมา ในบาตรของพระคุณเจ้า เต็มไปด้วยข้าวปลาอาหารและผลไม้ต่าง ๆ วันนี้เป็นวันที่ประชาชนคนไทยทั้งหลายได้บำเพ็ญกุศลทำบุญตักบาตรให้ทานปล่อยนกล่อยกา ที่มีบัวไพร่ข้าทาสก็แจกเสื้อผ้าข้าวของเงินทอง หรือปล่อยให้ไปเที่ยวเตร่ไปเยี่ยมพ่อแม่ญาติพี่น้องของตน

คณะนักศึกษารอดีตมาถึงหมู่บ้านใหญ่แห่งหนึ่ง ริมคลองแสนแสบ ตำบลปทุมวันก่อน ๘.๐๐ น. เด็กน้อย หมู่บ้านนี้มีตลาดเล็ก ๆ และบ้านเรือนประมาณ ๑๐๐ หลังคาเรือน ประชาชนหญิงชายทั้งเด็กผู้ใหญ่และคนชราล้วนแต่แต่งกายสวยงามเดินชวักไขว่ไปมา และเล่นสาดน้ำกันอันเป็นประเพณีของคนไทยในวันตรุษ หน้าบ้านใหญ่ซึ่งเจ้าของบ้านเป็นขุนนางหรือพ่อค้า มีฐานะดีได้จัดตั้งโรงทานเลี้ยงอาหารผู้คนโดยไม่เลือกหน้า ข้าวแกง ขนมจีนน้ำยา ข้าวต้มหมู ข้าวต้มกุ้ง ส่วนของหวานก็มีลอดช่องน้ำกะทิเป็นพื้น บ้านเรือนเหล่านี้เป็นแบบทรงไทยเดิม บรรยากาศเป็นไทยแท้ ทำให้นักศึกษารอดีตตั้งใจตลอดเวลา หนุ่มสาวที่เพิ่งกลับมาจากวัด ล้วนแต่แต่งกายประกวดประชันกัน ผู้หญิงตัดผมตัดหรือไว้ผมสยายยาวประป่า ส่วนมากนุ่งผ้าโจงกระเบนหม่มสไบมีดอกไม้ไทยเสียบแซมผม หรือจอนหู เช่น จำปี จำปา รัสสุคนธ์ พวกหนุ่ม ๆ ถือขันเงินใส่น้ำโรยดอกมะลิผสมน้ำอบไทยเดินเข้าไปหาสาวสวยและกล่าวกับหล่อน อย่างนอบน้อม

"กรุณาให้กูรดน้ำมิ่งสักจอกเถอะนะอีโรย"

"เอาเลย อ้ายทิด วันนี้วันตรุษกูไม่ถือ"

คณะพรรคสี่สหายกับลูกชายของเขาพร้อมด้วยเจ้าคุณปัจฉิม ๔ กับเจ้าแห้วยืนจับกลุ่ม
อยู่กลางหมู่บ้าน มองดูผู้คนและทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏในสายตาด้วยความสนใจ

จนกระทั่งนิกรกล่าวขึ้น

"สายมากแล้ววัยพวกเรา ได้เวลากินอาหารแล้ว แต่เราไม่มีเงินไทยสมัยนี้ติดตัวมาเลย
ทำยังไงล่ะ"

ร.อ.นพชีมื่อไปข้างหน้า แล้วกล่าวกับบิดาของเขา

"โรงทานนั่นยังงี้ล่ะพ่อ อาหารคาวหวานเขา บริการฟรี"

นิกรทำคายน

"แกจะให้พ่อกินอาหารที่เขาบริจาคเป็นทานยังงั้นหรือ"

เจ้าคุณปัจฉิม ๔ พุดเสริมขึ้น

"ไม่มีใครเขาดูถูกดูหมิ่น คนที่เข้าไปกินอาหารในโรงทานหรือ ไพร่ผู้ดีก็กินได้
เจ้าของโรงทานเขาตั้งใจเลี้ยงดูผู้คนในวันตรุษสงกรานต์ ซึ่งเป็นเรื่องของวัฒนธรรม
ในทางระเบียบประเพณีของเรา"

พนัสว่า "ลองไปกินกันเถอะครับ สาว ๆ ที่ทำหน้าที่ตักอาหารแจกจ่าย หน้าตากะจุ่ม
กะจิม ดีเหมือนกัน ว่าไงครับอาหม่อ"

"ออไร่ กินก็กินไวย เมื่อเรามาอยู่ในอดีตเราก็ต้องทำตัวให้เหมือนกับว่าเราเป็นคนสมัยนี้"

เมื่อไม่มีใครคัดค้าน นักทัศนาก็เดินรวมกลุ่มตรงไปที่โรงทานแห่งนั้น เขาสร้างเป็น
เรือนโรงขนาดใหญ่ ปลูกพื้นสูงจากพื้นดินเพียงคืบเดียว หลังคาคาดด้วยผ้าขาว และไม่มีฝา
ในโรงทานมีม้ายาวตั้งเรียงราย ด้านหลังมีถ้วยชามและหม้ออาหารตั้งอยู่บนเตียงไม้ สาวสวย
หลายคนทำหน้าที่ตักอาหารและขนมแจกจ่าย แต่ละคนยิ้มแย้มแจ่มใส และตั้งอกตั้งใจบริการ
ประชาชน

พอนักทัศนาก็ขึ้นมานบนโรงทาน และเดินเข้ามาที่เตียงตั้งอาหารคาวหวาน สาวใหญ่
ร่างอ้วนจ้ำม่ำคนหนึ่งก็ร้องเชิญ

"เชิญจ๊ะ ขนมจีนน้ำยา แกงไก่ แกงเนื้อ ซาวน้ำ ลูกตาลน้ำเชื่อมลอดช่องน้ำกะทิของ
ท่านขุนสุวรรณการขำนิ ช่างทองหลวงจ๊ะ"

นิกรยิ้มให้หล่อน

"แกงปลาไหลมีจ๊ะ"

"ไม่มีหรือจ๊ะ ท่านขุนท่านว่าแกงปลาไหลมันควาจัดแสดงโรคไม่ใคร่มีคนกิน"

"นั่นนะซิ ฉันทก็ไม่กินเหมือนกันตามไปยังงั้นเอง ขอขนมจีนแกงไก่ให้พวกเราเถอะน้องสาว
อ้า - ไก่หรือ ไก่ตะเภาจ๊ะ"

หล่อนหัวเราะชอบกล

"ข้าก็ไมรู้เหมือนกันว่าไก่อะไร อ้า - ตักไว้ย พวกเรา ขนมหจีนแกงไก่ หนึ่ง-สอง-สาม-สี่.....สิบจาน ไว้ย"

คณะทัศนจารต่างนั่งรับประทานอาหารอยู่บนม้ายาวในโรงทานนั้น ฝีมือแกงเผ็ดไก่อร่อยมาก เพราะถึงเครื่องเทศและมะพร้าว เมื่อสาวสวยคนหนึ่งนำถ้วยใส่น้ำปลาพริกชี้หนูมาให้อาเสี้ยก็กล่าวถามหล่อนอย่างกันเอง

"อีหนู ช่วยบอกข้าหน่อยเถอะวะ บ้านหลังโรงทานนี้บ้านท่านขุนสุวรรณการชำนาญใช่ไหม" หล่อนค้อนอาเสี้ยแต่แล้วก็ยิ้มให้

"แหม - เป็นผู้หลักผู้ใหญ่แล้วพูดจาเชิงขำมึงกูยงกะ "ไม้เมืองเดิม" ไม่น่าฟังเลย อาเสี้ยนัยน์ตาเหลือก จ้องมองดูหญิงสาวซึ่งเป็นคนของท่านขุนสุวรรณการ ฯ ด้วยความแปลกใจไม่น้อย

"ตอนนี้ "ไม้เมืองเดิม" ยังไม่เกิดไว้ยทำไมเอ็งรู้ก่อนเกิด "ไม้เมืองเดิม" เกิด พ.ศ. ๒๔๕๒ นี้มันพ.ศ.เท่าไรเอ็งบอกข้าซี"

สาวสวยหัวเราะเบา ๆ

"พ.ศ. ๒๔๓๐ จ๊ะ"

เสี้ยหงวนกลืนน้ำลายเอือก

"แล้วทำไมเอ็งรู้ล่วงหน้า"

"เพราะฉันเคยไปเที่ยวกรุงเทพ ฯ ในอนาคตมาแล้วนี่ซี"

พวกทัศนจารต่างพากันมองดูหญิงสาวด้วยสีหน้าตื่น ๆ ไปตามกัน

"เอ็งไปได้ยังไงวะอีหมา" นิกรถามเสี้ยยค้อนข้างดัง

หล่อนหันมาทางนิกร

"อย่ามาเรียกฉันว่าอีหมานะ แกนะซีอ้ายหมา"

"อ้าว - เป็นยังงั้นไป ข้าเห็นเอ็งเป็นเด็กครวลูกครวหลานเรียกอีหมาจะเป็นยังไงไปละ"

"แต่ฉันไม่ใช่คนบ้านนอกคอกนาที่เขานิยมเรียกเด็ก ๆ ว่าอีหมาหรืออ้ายหมาหรอกจ๊ะ ฉันเป็นชาวเมืองหลวงและมีการศึกษาดี อย่างน้อยฉันก็เป็นหลานของท่าน ขุนสุวรรณการ ฯ ข้างทองหลวงผู้มีชื่อเสียงโด่งดังทั้งบางกอก"

นิกรยกมือไหว้หล่อนอย่างนอบน้อม

"ขอโทษที่ครับคุณแม่"

"แหม - อาอย่าทำให้ฉันอายุสั้นหน่อยเลย"

นายพลดิเรกสบตากับหล่อนเขาก็กล่าวถามขึ้นทันที

"หลานสาว เธอพูดเมื่อก็ฉันสนใจมาก เป็นความจริงหรือที่เธอไปเที่ยวกรุงเทพ ฯ ในอนาคต"

"ถูกแล้วจะอา ฉันทันไม่โกหกหรือฉันไปมาจริง ๆ อาจารย์คงพาฉันกับเพื่อน ๆ สามสี่คน ไปเที่ยวกรุงเทพฯ ฯ หรือบางกอกในอนาคต คือกรุงเทพฯ ฯ ใน พ.ศ.๒๕๑๐ หมายถึงอีก ๘๐ ปี ข้างหน้า เวทมนตร์ของอาจารย์คงช่วยให้เราพบเห็นบ้านเมืองในบางกอกสวยงามราวกับเมืองสวรรค์ เราได้เห็นมันก่อนที่มันจะเกิดขึ้น ข้าเห็นตึกสูง ๆ ทั่วบางกอก ถนนหนทางมีรถยนต์แล่นเต็มไปหมด ผู้คนมากมายจนเวียนหัวแต่งกายแปลก ๆ ไม่เหมือนกับคนสมัยนี้ ถนนหนทางบ้านเรือนแน่นขนัด พวกเราจำอะไรไม่ได้ทั้งนั้นนอกจากภูเขาทอง พุ่มพระเมรุและพระราชวัง บางกอกในอนาคตมันสวยงามเหมือนเมืองฟ้าจริง ๆ อะไร ๆ ก็ทันสมัยคล้ายเมืองฝรั่ง อาจารย์คงบอกฉันว่าบ้านเมืองของเราที่ฉันได้พบเห็นมันนั้นมันยังไม่เกิดขึ้น แต่มันจะต้องเกิดขึ้น เหมือนอย่างที่เราได้เห็นมัน ฉันทันยังได้มีโอกาสไปดูหนังที่โรงสยามเรื่อง "รถถังประจัญบาน" มันสนุกและตื่นเต้นมาก เพราะฉันได้เห็นบางกอกในอนาคตฉันจึงซื้อหนังสือนวนิยายของ "ไม้เมืองเดิม" มาอ่านและได้รู้ว่านักเขียนคนนี้เขียนเรื่องชีวิตในชนบทดีมาก สำนวนแบบบ้านนอกจริง ๆ เรื่องทำนองนี้ใคร ๆ ก็สู้ "ไม้เมืองเดิม" ไม่ได้"

นักทัศนาศรทั้ง ๑๐ คนนั่งนิ่งเฉยอ้าปากหวอไปตามกันศาสตราจารย์ดำรงค่อย ๆ หันหน้ามามองดูบิดาของเขาแล้วพูดเบา ๆ

"เป็นยังไงพ่อ มีคนไปถึงอนาคตได้ก่อนเรา"

ศาสตราจารย์ดิเรกนุ้ยไ้ห้ามลูกชายของเขาไม่ให้พูดอะไรอีก เสียหงวนกล่าวถามสาวสวยว่า

"หนูยังไม่ได้บอกอาเลยว่าบ้านใหญ่หลังโรงทานนี่นะเป็นบ้านของท่านขุนสุวรรณการ ฯ ไช้ไหม"

"ไช้จ้ะ ท่านเป็นลุงของหนูเอง อามีธุระอะไรเกี่ยวกับท่านหรือ"

"มีนิดหน่อย อามีทองคำติดตัวมาอยากจะทำขายให้ท่าน พวกอามาจากต่างจังหวัด เราเป็นชาวนาอยู่ที่อำเภอลาดกระบังจังหวัดมีนบุรี ท่านขุนท่านรับซื้อทองไม่ใช่หรือ"

"จ้ะ ท่านซื้อขายทองแท่งและทองรูปพรรณ"

อาเสียยิ้มออกมาได้

"ได้การแล้ววิ้ยพวกเรา" เขากล่าวกับคณะพรรคของเขา "เรามีเงินเที่ยวสงกรานต์ บางกอกแล้ว ประเดี่ยวกินข้าวแล้วเข้าไปหาท่านขุนด้วยกันเอาทองที่เราเอาติดตัวมาไปขายท่าน แต่ท่านขุนจะมีเงินสดพอที่จะซื้อทองของเราหรือเปล่านั้นไม่รู้ถ้าจ่ายเป็นเช็ค เราก็ไม่เอา เพราะกลัวตั้งออกมาจาก बैंค"

สาวน้อยซุกก๊วะขึ้นมาทันที หล่อนมองดูมิหงวนด้วยแววตาแข็งกร้าว

"ลุงของหนูเป็นเศรษฐีน่าจะบอกให้ ท่านมีเงินไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ชั่ง ผู้คนแถวนี้ล้วนนับหน้าถือตาทั้งนั้น เรือนใหญ่หลังโรงทานนี้ราคาต่อก่อสร้างตั้ง ๕ ชั่ง"

เสียดีที่พูดโพล่งขึ้นเพราะเบรียวกปากอยู่นานแล้ว

"แต่ห้องน้ำ ห้องส้วมที่บ้านฉันราคาพร้อมพันซึ่งที่เดียวนะน้องสาว"

หล่อนหันไปค้อนสมนึก

"แหม - พ่อเศรษฐี ร่ำรวยถึงกับมีห้องน้ำสำหรับอาบเชียวเธอเขาอาบน้ำกันในคลอง หรือในห้องร่อนหลังบ้านกันทั้งนั้น" พุดจบหล่อนก็พาตัวไปจากที่นั่น

เจ้าคุณปัจจนึก ๆ กล่าวกับศาสตราจารย์ดิเรกทันที

"แกรู้สิทุกอย่างบ้าง เท่าที่เด็กสาวคนนั้นบอกเราว่าไปได้เที่ยวกรุงเทพ ฯ ในอนาคตด้วย เวทมนตร์คาถาของอาจารย์คนหนึ่ง"

นายพลดิเรกยิ้มแห้ง ๆ

"ผมไม่อยากจะเชื่อว่าจะเป็นไปได้ครับคุณพ่อ แต่หล่อนก็พูดได้ถูกต้องถึงอนาคตคือปัจจุบันของเราเป็นต้นว่านักประพันธ์ผู้ใหญ่อีกคนหนึ่งที่ล่วงลับไปแล้วคือไม้เมืองเดิม แล้วก็โรงหนังสยามที่ฉายเรื่อง "รถถึงประจัญบาน"

นิกรว่า "ไสยศาสตร์หรือเวทมนตร์คาถาไม่ใช่เรื่องเหลวไหลไร้สาระไปได้แบบเดียวกับวิทยาศาสตร์เหมือนกัน แต่ทำกันคนละวิธี แกและลูกชายของแกพาเรามาอยู่ในอดีตด้วยวิชาวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นไม่แปลกอะไรที่อาจารย์จะพาเด็กสาวคนนี้กับเพื่อน ๆ ไปสู่อนาคต"

"ออไร ออไร กันยอมรับว่ากันตื่นเต้นมหัศจรรย์ใจไม่น้อย" แล้วนิกรก็ผุดลุกขึ้น "แล้วใครเอาอะไรอีกบ้างไหม เจ้าสี่คนนี้จะเอาอะไรเข้ามา"

พนัสยิ้มให้

"ไม่ต้องหวั่นครวัให้หมดจางเสียก่อนผมจะไปขอเขาเองถ้าผมยังไม่อิม"

หลังจากพวกนักทัศนศาสตร์ดีดทั้ง ๑๐ คนได้รับประทานอาหารทั้งคาว หวาน ที่โรงทานจนอิมแล้วเด็กสาวผู้เป็นหลานสาวของเจ้าของโรงทานก็พานักทัศนศาสตร์ ออกจากโรงทานเข้าไปในบ้านใหญ่หลังนั้น

บริเวณบ้านของขุนสุวรรณการ ฯ มี เนื้อที่ไม่ต่ำกว่าห้าไร่และมีรั้วไม้รวกกันเขตทั้งสี่ด้าน เมื่อผ่านประตูรั้วเข้ามาทุกคนก็แลเห็นพวกทาสของท่านขุนหลายคนกำลังทำงานกันตามที่ต่างๆ ทาสเหล่านี้แต่งกายเหมือนกัน กางเกงขาสั้นแบบกางเกงใน เสื้อคอกลมหลวมๆ สีดำทั้งชุด ทุกคนโกนหัวไล่นเส้น และบางคนที่ถูกตีตรวนเส้นบ่อเริ่ม มีผู้คุมสองสามคนคอยควบคุมบังคับทาสให้ทำงาน บ้างก็ตำข้าว บ้างก็ผ่าฟืน บ้างก็ถางหญ้าพรวนดินตักแต่งต้นไม้ ผู้คนในบ้านพลุกพล่าน หลานสาวของขุนสุวรรณการฯ พาคณะนักทัศนศาสตร์ขึ้นไปบนเรือนใหญ่ และเชิญให้นั่งพักผ่อนที่ห้องนี้

ร.อ. นพกระซิบกระซาบกับพ่อของเขาเบาๆ

"อิตาขุนนี่คงกระดูกขี้ดมันขนาดหนักเขียนนะครับ แม้แต่โต๊ะเก้าอี้ชุดรับแขกก็ไม่ยอม
ซื่อหาไว้รับแขก ให้แขกนั่งกับพรมปูพื้น มีหมอนสามเหลี่ยมแจกคนละใบ พัดลมก็ไม่มีใช้
ทั้งๆที่ตอนนี้อากาศร้อนจัด"

นิกรทำตาปริบๆ

"นี่มันอดีตของเรานะไว้อ้ายนพ สมัยนี้มีไฟฟ้าใช้เมื่อไรละ ขนมหรรณเนียมประเพณี
ก็เป็นไปตามแบบเก่าเขานิยมนั่งกับพื้น เก้าอี้เก้าอี้เขาไม่ใช้กันหรือกนนอกจากตามวังเจ้า
หรือบ้านขุนนางใหญ่ๆโตๆ นั่งกับพื้นอย่างนี้แหละ คือสัญลักษณ์ของคนไทยสมัยนี้"

นักทัศนารอคอยเจ้าของบ้านอยู่เพียงสองสามนาที่ สุภาพบุรุษเจ้าของร่างบอบบาง
ศรีษะล้านแบบชะโดตีแปลงคนหนึ่งที่ปรากฏขึ้น เขามีวัยไม่เกิน ๖๐ ปี แต่งกายภาคภูมิถุงผ้าม่วง
โจงกระเบนสีน้ำเงินสวมเสื้อติดแขนยาวเลยข้อศอกเล็กน้อยสีเดียวกับผ้าถุง มีผ้าขาวม้าใหม่
พาดพาดหนึ่งผืน ชายผู้นี้แหละคือขุนสุวรรณการชำนาญช่างทองหลวงผู้มีชื่อเสียง

คณะพรรคสี่สหายกับลูกชายของเขา พร้อมด้วยเจ้าคุณปัจจุบันนี้และเจ้าแก้วต่าง
ประนมมือไหว้ท่านขุนพร้อมๆกัน ทุกคนได้ตกลงกันไว้แล้วว่า จะกระทำตัวเป็นชาวชนบทเข้ามา
เที่ยวชมงานสงกรานต์ที่บางกอก

ขุนสุวรรณการฯ รับไหว้และยิ้มให้แล้วเดินมานั่งร่วมวงสนทนา

"ยินดีต้อนรับพวกแกด้วยไมตรีจิต อ้า-- หลานสาวฉันบอกว่าพวกแกเป็นชาวนาลาดกระบัง
มาเที่ยวงานสงกรานต์และมีทองแท่งมาขายให้ฉัน"

เสี่ยหงวนเลื่อนตัวเข้ามาชิดนิกรยกมือขวาป้องปากเอียงเข้าไปกระซิบกับเพื่อนเกลอ
ของเขา

"ทุ่งหมาหลงกับชะโดตีแปลงเจอกันเข้าแล้วไว้อัย ทำท่านขุนกระทำยุทธหัตถีกับคุณอา
ดีไหมวะ เดิมพันสักหนึ่งซัง"

นิกรก้มหัวเราะแทบแย้ แทนที่จะตอบก็หงวนหลับหันมาถามพ่อตาของเขา

"ผู้ท่านขุนใหม่ล่ะครับคุณพ่อ ผมคิดว่าถึงอย่างไรแรงปะทะของคุณพ่อก็เหนือกว่า"

ขุนสุวรรณการฯ ร้องขึ้นดังๆ แสดงสีหน้าบึ้งตึง เพราะไม่พอใจแบบเดียวกับคนหัวล้าน
ทุกคนที่ใจน้อยไม่ให้อัยเมื่อใครพูดถึงเรื่องศรีษะของเขา

"เอาอย่างไรกันแน่ เอาทองมาขายฉันหรือมาทำฉันชนหัวล้านในวันสงกรานต์ ชนกันก็ได้
ไม่แปลก วันนี้วันตรุษ วันสนุกสนาน ลองดูก็เอา" แล้วท่านขุนก็ยิ้มให้เจ้าคุณปัจจุบันนี้ฯ "เอาใหม่ละ
พี่ชาย เล่นกันพอท่วมๆ สัก ๔ ตำลึง ใครร้องโวยก่อนก็แพ้ไป"

เสี่ยตีสนับสนุนเจ้าคุณปัจจุบันนี้ฯทันที

"ผู้เขาครับคุณปู่ คุณปู่ก็หนึ่งในตองอูเหมือนกัน"

ท่านเจ้าคุณจู้ปาก

"นี่มันเมืองไทยไว้อย่างไรไม่ใช่เมืองพม่า"

แกไม่กล้าสู้ฉันใช่ไหมล่ะ อะ อะ พูดแล้วจะหาว่าคุย พี่ชายฉันเคยพนันชนหัวล้านกับพวก ขุนนางในวังมาหลายคนแล้ว อย่างเก่งก็สู้ฉันได้เพียงสามสี่เป็ก เอาใหม่ล่ะฉันต่อสองเอาหนึ่ง แกจะเล่นเท่าไรก็ได้"

เจ้าคุณปัจจุบันก็เกิดยั่วขึ้นมาทันทีและเกลียดชังหน้าท่านขุนช่างทองที่พูดกับท่านแบบ ดูหมิ่นเหยียดหยาม

"เอาซีครับท่านขุน ผมจะรองตัวผมเองสัก ๒๐ ชั่ง"

ขุนสุวรรณการฯ ทวนคำเสียงหนักๆ

"หน้าอย่างแกละจะจะมีเงินเต็มพันตั้ง ๒๐ ชั่ง"

พนัสกล่าวกับสมนึกอย่างเดี๋ยวดาด แต่เขาขบกรามพูดเบาๆ

"ขอให้กันตะปากอ้ายขุนหมากรุกนี้เสียทีเถอะวะ"

สมนึกยึดแขนพนัสไว้

"ใจเย็นๆ อ้ายนัส ลอดช่องน้ำกะทิเมื่อก็มันหวานจัดไปหน่อย แกล่เข้าไปสองถ้วย เลยซักจะดู อย่างไรก็ตามอย่าลืมว่าเรากินข้าว กินขนม ของท่านขุนเขา ต้องนึกถึงบุญคุณของเขา หนักนิดเบาหน่อยอดทนไว้ เอาไว้กระที่บวันหลัง"

เจ้าคุณปัจจุบันก็ พยายามทำให้เยือกเย็น ไม่โกรธท่านขุน ซึ่งท่านได้คิดว่า ท่านมาเที่ยว อดดีที่ผ่านมาขุนสุวรรณการฯ เข้าใจว่าเป็นคนบ้านนอกคอกนาจึงพูดกับท่านอย่างไม่เพราะหู มีหน้าซ้ำยังจะดูหมิ่นท่านด้วย

"เงิน ๒๐ ชั่งหรือ ๑๖๐๐ บาท ผมไม่มีติดตัวมาหรอกครับท่านขุน แต่พวกเรามีทองแท่ง ท่านขุนบอกมาซีว่าจะรับซื้อทองแท่งของเราบาทละเท่าไร"

"บาทละสามตำลึงกับสองบาท ถ้าเป็นทองรูปพรรณบาทละสี่ตำลึง"

ท่านเจ้าคุณยิ้มแฉ่งๆ

"ทองแท่งบาทละ ๑๔ บาท"

"ใช่"

เจ้าคุณปัจจุบันฯ หันมาทางคณะนักทัศนาวจร

"เอาทองมารวมกันขายท่านขุนไว้อย่างไร ท่านขุนท่านเป็นเศรษฐี ท่านคงจะมีเงินซื้อทองเรา แน่นนอน"

คนที่ซื้อทองต่างล้วนย่ำยีบทองแท่งออกมา เสียหงวนมีทองแท่งติดตัวมา ๕ แท่ง เมื่อรวมกันเข้าแล้วก็ปรากฏว่ามีทองแท่งหนักแท่งละ ๑๐ บาท รวม ๑๒ แท่ง ในเวลาเดียวกัน นั้นเอง นางทาส ๒ คนได้นำน้ำเย็นหยดยาอุทัยเสฟให้ท่านขุนและนักทัศนาวจรโดยทั่วหน้ากัน ขุนสุวรรณการฯ สั่งให้นางทาสไปนำเครื่องชั่งทองและน้ำกรดกัดทองมาให้เขาโดยเร็ว

ทองแท่ง ๑๒ แท่งที่วางอยู่เบื้องหน้าเจ้าคุณปัจจุบันนี้ ทำให้ท่านขุนซึกจะเกรงๆ พวกชาวनाกำมะลอคณะนี้ เขาพูดคุยไต่ถามทุกข์สุขของคนะพรรคสี่สหายกับเจ้าหนุมรูปหล่อ ทั้งสี่คนและเจ้าคุณปัจจุบันนี้ กับเจ้าแห้วเป็นอย่างดี แล้วก็นึกในใจว่าถ้าทองแท่งทั้ง ๑๒ แท่ง เป็นทองจริงๆ ก็ต้องเป็นเงินถึง ๑๖๕๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนนี้ไม่ใช่เงินเล็กน้อย

เมื่อนางทาสนำเครื่องชั่งทองและน้ำกรดกัดทองมาให้ ท่านขุนก็เริ่มตรวจสอบน้ำหนักทองทีละแท่งและใช้น้ำกรดกัดดู

"ไม่ต้องตรวจหรอกครับท่านขุน" ร.อ.นพพุดยิ้มๆ "ทองของพวกเราเป็นทองคำบริสุทธิ์ ร้อยเปอร์เซ็นต์ ซื้อมาจากตลาดนัดสนามหลวง"

ขุนสุวรรณการฯ ยิ้มแห้งๆ

"แต่ฉันจะต้องตรวจให้เรียบร้อย พ่อฉันเคยสอนฉันไว้ว่า อย่าไว้ใจทางอย่าวางใจคน จะจนใจเอง"

นพหัวเราะเบาๆ

"แต่พ่อผมสอนผมว่า ไม่ได้เล่ห์ที่ต้องเอาด้วยกล ไม่ได้ด้วยมนตร์ก็ต้องใช้คาถา ด้านได้อายุอด ไม่มีตีนป็นขึ้นต้นไม้ ไม่มีไส้กินคน ไม่มีขนสะบัดปีก"

นิกรหันมาทำตาเขียวกับลูกชายของเขา

"พอแล้วๆ ซึกจะบ้าน้ำลายไปหน่อยแล้วอ้ายนพ"

"ไร้--ก็ผมเป็นลูกพ่อ....."

"ยังจะมาย้อนอีกเดี่ยวยันโครมเข้าให้เท่านั้นเอง นั่งเฉยๆเถอะประเดี่ยวกจะได้ชม ยุทธหัตถีครั้งสำคัญระหว่างคุณตาของแกกับท่านขุนชะโดตีแปลงคนนี่"

ช่างทองหลวงสะดุ้งโหยง มองดูนิกรอย่างเคื่องๆ

"อย่ามาตั้งฉายาให้ฉันหน่อยเลยนะ ถึงหัวฉันล้านก็ไม่ได้ไปหนักบาลใคร"

นิกรอมยิ้ม

"หนักนะไม่หนักหรอกครับแต่ همینเขียว"

ท่านขุนตรวจดูทองแท่งต่อไป ปรากฏว่าทองทุกแท่งเป็นทองคำบริสุทธิ์มีน้ำหนักแท่งละ ๑๐ บาทเท่ากัน มีตัวอักษรจีนตีตราบอกให้รู้ว่าทองแท่งนี้เป็นทองของห้างขายทอง "กิมหงวน" ถนนเยาวราช อาเสี้ยนนำมาแจกจ่ายให้คณะนักทัศนาศรอดีตเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงินสมัยนี้

"ทองแท่งทั้งหมดนี้ฉันจะรับซื้อไว้ ตามราคาทองในเวลานี้คือบาทละ 14 บาท"

เสียดี้ยิ้มให้เสียดี้หงวน

"ถ้าไร้ตีนะครบเตี้ย ต้นทุนของเตี้ยก็บาทละ 400 แล้ว"

ท่านขุนพุดโพล่งขึ้น

"แกพุดยังงั้นฟังไม่เข้าใจ"

สมนึกรีบพูดกลับเกลื่อน

"เปล่าครับ ผมพูดถึงเรื่องข้าวเปลือกที่ขายไปเมื่อเดือนสามที่แล้วมา ไม่เกี่ยวกับเรื่องทอง
หรรอกครับ ข้าทองของเรา 12 แท่ง น้ำหนัก 120 บาท ไซ้ใหม่ครับ"

"ถูกแล้ว น้ำหนัก 120 บาท ฉัรับซื้อบาทละ 14 บาท"

ร.อ.นพพูดเสริมขึ้น

"ก็เป็นเงิน 6,180 บาท นะซีครับ"

ท่านขุนกลืนน้ำลายเอือก

"แกคิดเลขภาษาตวัดตะบวยอะไรกัน 1,680 บาท ไร่ ไร่ 6,180 บาท คิดยังงี้
ฉันก็ล้มจมเท่านั้น"

"นั่นนะซีครับผมก็ว่ายังงั้น"

เจ้าคุณปัจฉนิก ๕ สบตากับช่างทองหลวงท่านก็กล่าววว่า

"ผมจะเอาทอง 12 แท่งนี้พนันชนหัวล้านกับท่านขุนเพื่อความครึกครื้นในวันสงกรานต์
ท่านขุนต่อผมสองเอาหนึ่งเมื่อไหร่ ถ้าผมแพ้ท่านขุนก็ยึดเอาทองแท่งไปตีราคา 1,680 บาทถูกไหม
ล่ะครับ"

"ไอ้" ช่างทองหลวงพูดยิ้ม ๆ และนึกดีใจที่จะได้ทองแท่งฟรี ๆ ซึ่งอย่างไรเสียเขาจะต้องชนะ
เจ้าคุณปัจฉนิกฯ แน่ ๆ เพราะเขาเคยชนะคู่ต่อสู้มามากแล้วในการเล่นหัวล้านชนกัน

ท่านเจ้าคุณพูดต่อไป

"แต่ถ้าท่านขุนแพ้ผม ท่านขุนจะต้องจ่ายเงินสดให้ ผมเป็นสองเท่าของราคาทองคือ
เป็นเงิน...อ้อ..." แล้วท่านก็หันมาทางเสียดี "ช่วยปู้คิดเลขในใจหน่อยเถอะวะ สมนึก 1,680
สองหนเท่าไร"

เสียดีพูดพลางหัวเราะพลาง

"ก็จะยากอะไรล่ะครับ เอา 4 คูณ 1,680 ได้ผลลัพธ์เท่าใดเอา 2 หารอีกทีหนึ่ง"

พนัสพยักพเยิดบอกเจ้าคุณปัจฉนิกฯ

"3,360 บาทครับคุณปู้"

เจ้าคุณปัจฉนิกฯ ยิ้มให้คู่ต่อสู้ของท่าน

"ถ้าท่านขุนแพ้ ท่านขุนจะต้องจ่ายเงินสดให้ผม 3,360 บาทหรือ 42 ชั่ง"

"ถูกละ ฉันทกลงพนันกับแกตามนี้"

นิกรว่า "ก่อนจะตกลงเงื่อนไขเกี่ยวกับการชนหัวล้านกันท่านขุนไปเอาเงินสดมาวางก่อน
เถอะครับพวกเราจะได้แน่ใจว่าท่านขุนมีเงินจริง ๆ "

ขุนสุวรรณการฯ มองดูนิกรอย่างเกลียดชัง

"ฉันเป็นขุนนางเป็นช่างทองหลวง ฉันเป็นคนที่มีความดีไม่ต้องกลัวว่าคนอย่าง
ขุนสุวรรณกรจะขำขันจะเล่นตลกหรือล้อเลียน เมื่อเราพนันกันมันก็ต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรม"
พูดจบเขาก็ลุกขึ้นยืน "ฉันจะไปเอาเงินมาเดี๋ยวนี้และฉันจะเรียกทนายหน้าหอของฉัน
มาเป็นพยานรู้เห็นด้วย"

ท่านขุนพาตัวเดินออกไปจากห้องอย่างร้อนรนสี่สหายกับเจ้าหนูรูปหล่อทั้งสี่คน
และเจ้าแห้วต่างพากันมองดูเจ้าคุณปัจฉิม ด้วยความหวังใจ

"คุณอาสู้เขาได้แน่ครับ" พล.ต.พลกล่าวถามอย่างเป็นทางการ

"อาจะพยายามเอาชนะให้ได้"

อาเสียวว่า "ผมเชียร์คุณอาเต็มที่ครับ ให้มันรู้ไปว่าชะโดตีแปลงจะเหนือกว่า....
เหนียวแน่นกว่า... ทรดกว่าทุ่งหมาหลง"

นิกรกล่าวขึ้นบ้าง

"แต่ถ้าคุณพ่อแพ้คือตาขุน ชะโดตีแปลงคนนี้พวกเราแน่ครับ ไม่มีเงินเที่ยวสงกรานต์
และซื้ออาหารกินกว่าเราจะกลับไปบ้านก็พุงนี้ตอนสายตามที่เรที่ตั้งเวลาไว้ที่ห้องสลายตัว"

เจ้าคุณปัจฉิม ยิ้มเจื่อน ๆ

"พ่อยังมีทองอยู่ในยามอีก 3 แห่งถ้าแพ้เขาพ่อจะขายทอง 3 แห่งนี้เราก็มีเงินเที่ยวเตร่
กันอย่างสนุกสนานคิดเฉลี่ยแล้วใช้เงินกันคนละ 10 บาท ต่อวันก็เหลือเฟือแล้วจะเล่นพนันตาม
โรงบ่อนและเที่ยวเตร่กินเหล้ากินอาหารดี ๆ อย่างไม่หมด 10 บาท 10 บาทต่อหนึ่งวันนะ
เที่ยวแบบเศรษฐี คนทั่ว ๆ ไปเขาใช้กันอย่างมากในการเที่ยวเตร่อย่างนี้วันหนึ่งก็สองสลึงเท่านั้น"

ศาสตราจารย์ดำรงกล่าวขึ้นอย่างแปลกใจ

"ค่าครองชีพในอดีตที่เราพบเห็นมันถูกเหลือเกินครับคุณตา ปัจจุบันนี้สองสลึงก็ขึ้น
รถเมล์ได้ระยะเดียวหรือโอเลี้ยงแก้วเล็กได้แก้วเดียว ที่เขาวบ้านเมืองเจริญขึ้นข้าวของแพงนั้น
เป็นค่ากล่าวที่ซู้ ๆ ผมคิดว่าเพราะเราก้าวเร็วเกินไปเราจึงต้องเผชิญกับ ปัญหาค่าครองชีพ
ที่สูงขึ้นทุกวันแม้กระทั่งข้าวสารถึงหนึ่งก็เกือบครึ่งร้อยแล้ว"

พนัสยิ้มให้ดำรง

"กันก็คิดอย่างแกนี่แหละดำรง ถ้าความเจริญของประเทศชาติเราเกิดขึ้นทีละน้อย
โดยที่เราไม่ต้องเป็นหนี้เป็นสินเขา ค่าครองชีพก็คงจะไม่สูงอย่างนี้ คนไทยในอดีตสุขสบายที่สุด
ราคาของค่าแห่งบาทละ 14 บาท ไม่น่าจะเป็นไปได้" แล้วเขาก็หันมาทางเจ้าคุณปัจฉิม
"คุณย่าเคยเล่าให้ฟังว่าตอนที่พ่อผมยังเป็นเด็ก บ้านเราจ่ายกับข้าววันละสามบาทเท่านั้นทั้ง ๆ
ที่เลี้ยงคนเต็มบ้าน"

"ใช่ ผักปลา มันถูกอย่างไม่น่าเชื่อครอบครัวเล็ก ๆ จ่ายกับข้าวมือเย็น 10 สตางค์ก็เหลือกิน
เราจะไม่มีความสุขสะดวกสบายอย่างนั้นอีกแล้ว"

ความเจ็บเกิดขึ้นชั่วขณะ นิกรรคลานเข้ามานั่งข้างพ่อตาของเขา

เจ้าแห้วกล่าวขึ้นทันที

"รับประทานผมขอรับหน้าที่นี้ด้วยความเต็มใจครับ ผมมีเข็มและด้ายอยู่ในย่ามพร้อมแล้ว"

เจ้าคุณปัจฉนิกฯ อ้าปากหวอ

"แกจะเย็บแผลที่หัวฉันยังงั้นหรือ"

"ครับ รับประทานถ้าแตกก็ต้องเย็บแบบไก่ชนแต่ว่าเงื่อนไขการต่อสู้อะไร

รับประทานผมยังไม่ทราบผมชำนาญเย็บไก่ชนครับ"

ท่านเจ้าคุณทำตามปริบ ๆ

"อย่าเลยวะ ถ้าหัวฉันแตกให้ดิเรกมันช่วยฉันดีกว่า"

เสียงหัวเราะดังขึ้นอย่างครั้นครวญ ชุนสุวรรณการฯ เดินเข้ามาในหอนั่งแล้ว

ในมือของท่านชุนถือธนบัตรปีกเบ้อเริ่มซึ่งเป็นธนบัตรใบละร้อยบาท และใบย่อยตั้งแต่หนึ่งบาท

ห้าบาทสิบบาทและยี่สิบบาท ชายหนุ่มเจ้าของร่างสูงโปร่งหน้าตาคมคายคนหนึ่งเขาคือ

นายพิทนายหน้าหอหรือเลขานุการของท่านชุนนั่นเอง

ชุนสุวรรณการฯ กับทนายของเขาทรุดตัวลงนั่งขัดสมาธิใกล้ๆ กันแล้วท่านชุนก็แนะนำให้

นักทัศนาศรอดีดีให้รู้จักกับทนายหน้าหอของเขา ต่อจากนั้นท่านชุนก็วางเงินลงข้างหน้าแล้ว

กล่าวกับเจ้าคุณปัจฉนิกฯ อย่างยิ้มแย้ม

"แกยังไม่ได้ออกฉันเลยว่ะแกชื่ออะไร"

"ผมชื่ออู๊ดครับ เป็นกำนันลาดกระบัง"

เสียงหงวนพูดเสริมขึ้น

"ผมชื่อกินหงวนครับเป็นผู้ใหญ่บ้าน"

ช่างทองหลวงไม่สนใจ กับอาเสี้ยหรือคนอื่นเพราะไม่ใช่คู่แข่งของเขา เขากล่าวกับ

เจ้าคุณปัจฉนิกฯ ต่อไป

"นี่เงินสดของฉันรวม 42 ซั้งหรือ 3,360 บาทถ้วน เลื่อนทองทั้งหมดมารวมกับเงินนี้ที่

เออละ...ใช้ได้ใครชนะในการชนหัวล้านก็รวบเงินและทองเอาไป ซึ่งการแข่งขันของเรา

จะเป็นไปด้วยความยุติธรรม ที่สุดต่อหน้าพรรคพวกของท่านกำนันและทนายหน้าหอของฉัน"

"ครับผม เงื่อนไขละครับท่านหมื่น"

"อ้าว ลดบรรดาศักดิ์ฉันเสียแล้วไหมละ ฉันเป็นชุนไม่ใช่หมื่น"

"ขอโทษครับผมเผลอไป ท่านชุนมีเงื่อนไขยังงั้นบ้างก็ว่ามา"

"เงื่อนไขละ ท่านกำนันกับฉันอยู่ในท่าโก้งโค้ง ห่างจากกันเพียงหนึ่งวา เมื่อทนายของฉัน

ให้สัญญาเราคานเข้าหากันและชนกันทันทีการชนไม่มียกและไม่มีการตีกาอะไรเพียงแต่เราเอาหัว

ชนกันเท่านั้น ใครหัวแตกมีบาดแผลเลือดไหลก่อนก็เป็นฝ่ายปราศัยแพ้ไป เข้าใจไหมละ
ท่านกำนัน"

"เข้าใจครับท่านขุน ถ้ายังงั้นก็เตรียมตัวชนกันเถอะครับ ถ้าโชคเป็นของผมผมก็คงจะได้เงิน
42 ซั่งไปใช้อย่างสบาย"

คู่ต่อสู้ทั้งสองฝ่ายต่างเตรียมตัวต่อสู้กัน นายพิกทนายหน้าหอของขุนสุวรรณการฯ ใช้มือ
หมวดศีรษะของท่านขุนอย่างตึงอกตั้งใจ เสียหวนล้วงยามหยิบน้ำมันใส่ผม ขึ้นเยี่ยมกระดูกหนึ่ง
ออกมาแล้วกระชิบกระชาบกับ เจ้าคุณปัจฉนีก ๆ ว่า

"ทาน้ำมันเสียหน่อยนะครับจะได้สิ้น ผมจะช่วยทำให้

"เอา ดีเหมือนกัน"

อาเสียเปิดกระดูกน้ำมันออกใช้นี้ควักขึ้นมาชนิดหนึ่ง เขาประนมมือไหว้ท่านเจ้าคุณ
เสียก่อน จึงเอาน้ำมันละเลงศีรษะอันล้านเส้นของท่านเอามือถูไป มาจนกระทั่งเจ้าคุณ
กล่าวห้าม

"เบา ๆ ไว้ย ประเดี้ยวเกิดไฟไหม้ลุกฟุ้งฟุ้งขึ้นมาจะยุ่งกันใหญ่พอแล้ว เออ ขอบใจมาก"

"เดี้ยว ครับขั้ดมันเสียหน่อย" แล้วเขาก็มองดูหน้าลูกชายของเขา "แกมีแปรงขั้ดรองเท้า
ติดมาหรือเปล่าขอให้เสียหน่อยซิ"

ท่านเจ้าคุณทำคายน

"หัวคนนะไว้ยไม่ใช่รองเท้า"

เสียงหัวเราะของนักทศนาจรอดิตตัง ขึ้นอย่าง ครั้นครอง เจ้าแห้วคลานเข้ามาหา
เจ้าคุณปัจฉนีกฯ แล้วกระชิบบอก

"รับประทานเวลาเข้าติดพันคู่ต่อสู้อย่าเงยหน้านะครับ รับประทานต้องซ่อนหน้าผาก"

"งั้นรอละ ขอบใจมากที่ช่วยแนะนำ จริงของเอ็งไว้ย ส่วนหน้าผากเประกว่ากลางกบาล
และหน้าผากไม่มีความสิ้น เอละวะกูสู้ตายวันนี้ อยากรู้ก็ต้องเป็นวันสงกรานต์หลังเลือด
ม่ายท่านขุนก็เข้าที่จะต้องอาบเลือดกันไปข้างหนึ่ง"

เจ้าแห้วกระชิบบอกอีก

"รับประทานระหว่างที่ชนกันท่านเจ้าคุณอย่าลืมว่า นะ มะ พะ ณะ นะครับนึกว่าในใจ
ตลอดเวลา"

ท่านเจ้าคุณขมวดคิ้ว่น

"ว่าแล้วหัวไม่แตกหรือ"

"แตกครับ" เจ้าแห้วพูดแบบหน้าตาย "รับประทานว่ามีกำลังใจเข้มแข็งครับ"

นายพิกทนายหน้าหอกล่าวขึ้นดังๆ

"คู่ต่อสู้เตรียมต่อสู้ได้แล้วครับ"

ขุนสุวรรณการฯ กับเจ้าคุณปัจฉินึกฯ ต่างคลานยงโยยงหยกและถอยหลังไปตั้งท่าเตรียมปะทะกัน ห่างจากกันราว ๒ เมตร คณะนักทัศนาศรส่งเสียงจ๊อกแจ๊กจ้อแจขึ้นทันทีทุกคนเชียร์เจ้าคุณปัจฉินึกฯ เสียงลั่นไปหมด และเสียงเสียดังกว่าเพื่อน

"คุณปู่สู้ตาย... คุณปู่ไว้ลาย... ฮีม...สู้ ฮีม...สู้ตาย

นพรีองตะโกนขึ้นบ้าง

"เอาเลยครับ "หัวล้านประจัญบาน" คงจะตื่นตื่นน่าดูกว่า "รถถังประจัญบาน" มากมาย"

นายพิกร้องขึ้นดังๆ

"ลงมือต่อสู้ หนึ่ง...สอง...สาม"

โดยไม่พูดพล่ามทำเพลง เจ้าคุณปัจฉินึกฯ และ ท่านขุนต่างคลานเข้าหากันอย่างรวดเร็วและชนกันเสียงสนั่นหวั่นไหวเป็นครั้งแรก

"โป๊ก"

ท่านเจ้าคุณทำหน้าที่เหยียดถอยออกห่าง แต่แล้วท่านก็ขบเขี้ยวเคี้ยวฟันพุ่งเข้าชนศีรษะข้างทองหลวง ลั่นต่อลั่นปะทะกันอย่างรุนแรง นพกับดำรงตะโกนลั่น

"คุณตาอย่าถอย คุณตาสู้ตาย หน้าเข้าไปครับ"

การปะทะกันครั้งที่สองทำให้ขุนสุวรรณการฯ รู้สึกเจ็บปวดไม่น้อยและยอมรับนับถือว่าเจ้าคุณปัจฉินึกฯ มีศีรษะแข็งแกร่งทรหดอดทนยิ่งกว่าคู่ต่อสู้ของเขาที่ผ่านมาแล้ว อย่างไรก็ตามข้างทองหลวงก็หาเสียขวัญไม่ เมื่อเจ้าคุณปัจฉินึกฯ บุกเข้ามาท่านขุนก็ปราดเข้าปะทะแบบข้างประสาธนา

"กรู๊วบ....โป๊ก"

เสียงไชโยให้ร้องดังขึ้นสนั่นหวั่นไหวเมื่อนักทัศนาศรอดีตแลเห็นหน้าผากตอบนบขนข้างขวาของท่านขุนมีบาดแผลเลือดไหลทะลัก ความดีใจทำให้สีสหายหนุ่มถึงกับกระโดดโลดเต้นนิกรมุดลุกขึ้นร่าป้อลอยหน้าไปมา พนัส นพ สมนึกและศาสตราจารย์ดำรงใช้ปากบรเวรเลงกลองยาว

"มงๆ มงทั้งมงทั้งมงๆ ลอยหน้าลอยตาเสียหน่อยเถิด"

นิกรรำพลากร้องพลา

"มาละโหยว มาละวา มาแต่ของเราของเขาไม่มา ตะละล้า"

การต่อสู้สิ้นสุดลงเพียงเท่านี้ ชัยชนะทำให้ท่านเจ้าคุณลิ้มความเจ็บปวดส่วนท่านขุนข้างทองหน้าซิดเหมือนไก่ต้มเพราะเสียตายเงิน ๔๒ ชั่ง เขามองดูเงินเดิมพันที่วางอยู่ใกล้ๆ กับทองแท่งแล้วเขาก็เรอเอ็กอ้ากหันมาพูดกับทนายของเขา

"ยาตมไวย้อ้ายพิก โอย.... กูบรเวรแล้วไม่นึกเลยว่าจะแพ้เขาง่ายๆ อย่างนี้"

นายพิภพส่งถ่ายแบบไทยให้เจ้านายของเขาในเวลาเดียวกับที่เจ้าคุณปัจจุบันก็
รวบรวมเงินและทองไปไว้ที่หน้าตักของท่าน เมื่อขุนสุวรรณกรรมาฯ ทำท่าเหมือนกับจะเป็นลม
ทนายของเขาก็กล่าวปลอบโยน

"อย่าเสียใจเลยครับท่าน การพนันก็คือการต่อสู้ ถ้าเราเอาชนะเขาไม่ได้เราก็ต้องแพ้เขา
ท่านขุนเคยชนะเขามา ๑๒ ครั้งแล้วนี่ครับ วันนี้โชคไม่ช่วยท่านขุน"

ท่านขุนร้องให้ทำปากแบะ

"ไปเอายามาใส่ให้กู มึงดูซิแผลใหญ่หรือแผลเล็ก"

"นิดเดียวเท่านั้นแหละครับ เอาน้ำมันมนตร์ไพโรมาทาสักวันสองวันก็คงหาย
ผมจะไปเอามาให้เดี๋ยวนี้แหละครับ" พุดจบนายพิภพก็ลุกขึ้นรีบออกไปจากห้อง
เจ้าคุณปัจจุบันฯ ส่งทองแท่งทั้ง ๑๒ แท่งให้อาเสีเย็บรักษาไว้แล้วท่านก็ตรวจนับจำนวนเงิน
๓,๓๖๐ บาทจนครบถ้วน ท่านส่งเงินให้พล ๓,๐๐๐ บาท

"เอาไปแบ่งกันไว้ยพล มีติดกระเป๋าทั่วหน้ากันจะได้เที่ยวกันให้สนุก"

พุดจบท่านก็หันมามีให้คู่แข่งขันของท่าน

"เอาไว้ปีหน้าผมมาเที่ยวสงกรานต์ผมจะให้โอกาสท่านขุนแก้มือกับผมนะครับ"

ช่างทองหลวงสะอื้นเต็มไปด้วยความเสียดายเงิน ๔๒ ซึ่งที่เขาต้องเสียให้เจ้าคุณปัจจุบันฯ
ไป แต่แล้วเขาก็แสดงความยินดีกับท่านเจ้าคุณเพื่อแสดงน้ำใจของเขา

"ยินดีด้วยนะท่านกำนัน ปีหน้ามาสู้กันใหม่เดิมนะพี่ ๕๐ ซึ่งนี้ท่านกำนันจะไปเที่ยวไหน
กันอีกล่ะ"

"นั่นนะซีครับ ผมก็ไม่ทราบเหมือนกันว่ามีที่เที่ยวที่ไหนบ้างท่านขุนช่วยแนะนำ
หน่อยซีครับ"

ท่านขุนยกมือขวาป้ายเลือดที่หน้าผาก

"ตอนเช้าก็ไม่มီးอะไรหรอกนอกจากทำบุญตักบาตรหรือทำบุญตามวัดต่างๆ
นอกจากนี้ก็มีรดน้ำกัน แต่ป้ายสองโมงล่วงแล้วจะมีงานทั่วบางกอก ที่ทุ่งพระเมรุคงสนุกที่สุด
เพราะมีการละเล่นและการแข่งขันกีฬาต่างๆ พวกชาวบ้านตามหมู่บ้านก็จะรื่นเริงกัน
สนุกสนานกันเล่นแม่ศรี ชวงรำ กลองยาว หมากรุกคน บางแห่งก็จะมีตั้งกระจาด มีเย็ก
มีเพลงฉ่อย ค็นนี้ผู้คนก็จะเที่ยวกันจนสว่าง ตอนกลางคืนโรงบ่อนทุกแห่งและที่โรงหวย
คงสนุกมาก"

ทนายหน้าหอปราดเข้ามาในห้องทวดตัวนั้น คุณเขาส่งขวดยาและสำลีให้ท่านขุน
นักทัศนาจรอดีตได้สนทนากับช่างทองหลวงอีกสักครู่ก็ลาไปเพราะต้องการเที่ยวชมกรุงเทพฯ
ในอดีตและในวันสงกรานต์

สงกรานต์ในอดีตหมายถึงการประกอบบุญกุศลและสนุกสนานรื่นเริงกัน

ทุกวัดวาอารามเต็มไปด้วยพุทธบริษัททั้งหลายนำภัตตาหารเช้าและเพลมาถวายพระคุณเจ้า การทำบุญให้ทานเป็นไปด้วยความจริงใจมิใช่ทำบุญเอาหน้าหรือบริจาคทานด้วยความรำคาญ นักทัศนศาสตร์ทั้ง ๑๐ คนได้ทะลุออกถนนหลวงสายหนึ่งคือถนนเพชรบุรีในปัจจุบันนี้ แต่พื้นถนน เป็นอิฐแผ่นสี่แดงฝังลงไปบนดิน ความกว้างของถนนประมาณ ๘ เมตร สองฟากฝังถนนมี ต้นจามจุรีขึ้นเป็นทิวแถว ให้ความร่มเย็นแก่ผู้คนที่สัญจรไปมาและหลังแนวต้นจามจุรี ก็คือสวนฝรั่ง สวนมะพร้าวและส้มโอ บ้านเล็กเรือนน้อย ไม่มีอาคารที่เรียกว่าตึก ไม่มีน้ำพุที่สี่แยก ไม่มีร้านค้าที่หรูหราหรือบริษัทจำหน่ายรถยนต์ ยวดยานที่ใช้ถนนนี้ก็คือรถลากหรือรถเจ๊ก นานๆ จึงจะมีรถม้าเทียมเดี่ยวหรือเทียมคู่ปรากฏให้เห็นสักคันหนึ่ง ประชาชนเดินกันกลางถนน โดยไม่ต้องกลัวรถทับ หรืออยากจะนั่งคุยกันกลางถนนก็ทำได้ตามอัธยาศัย

อย่างไรก็ตามวันนี้เป็นวันสงกรานต์ถนนทุกสายจึงมีผู้คนพลุกพล่านผิดปกติ เขาเล่นสาดน้ำกัน ทักทายกัน และให้พรกันในวันตรุษอย่างยิ้มแย้มแจ่มใส หนุ่มสาวต่างพากันไป เยี่ยมท่านผู้ใหญ่ที่เป็นญาติหรือผู้ที่ตนเคารพนับถือ การแต่งกายของคนไทยในยุคนั้นบอกให้รู้ว่า เป็นคนไทย

นายพลดิเรกกล่าวถามพ่อตาของเขาด้วยความรู้สึกตื่นเต้นเมื่อได้เห็นถนนในอดีตเป็นครั้งแรก

"นี่ถนนอะไรครับคุณพ่อ ผมเข้าใจว่าคงเป็นถนนเพชรบุรีแน่ๆ หรือยังไงครับ"

ท่านเจ้าคุณพยักหน้ารับทราบ

"ใช่ ถนนเพชรบุรีถูกแล้วแต่ดูเหมือนจะชื่อถนนประแจเงินหรือยังไงพ่อก็จำไม่ได้

ข้างหน้าเราคือสี่แยกราชเทวี ชั่วเวลาเพียงแปดสิบปีประเทศไทยเราเจริญก้าวหน้าไปมาก"

พล.ต. พลเห็นพ้องด้วย

"จริงซีครับ ถ้าคุณอาไม่บอกว่าถนนนี้คือถนนเพชรบุรีในปัจจุบันผมก็ไม่ทราบว่า เรากำลังเดินอยู่บนถนนอะไร มันคล้ายกับถนนเล็กๆ ตามบ้านนอก อ้า - แล้วก็ที่เขาเรียกว่า ศาลาแรกนานะอยู่ทางไหนครับ"

"อ้อ อีกสักครู่ก็ถึง ไปถึงสี่แยกอรุณพงษ์เลยขวาวตรงไปทางกรมทางหลวงปัจจุบันนี้ ที่ที่เขากำลังก่อสร้างอาคาร ซีได้ นั่นแหละคือศาลาแรกนาสำหรับประกอบพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ แลวนั้นไม่มีอะไรนอกจากทุ่งนา เราจะไปดูกันก็ได้ ทุ่งนาและสวนผักมีเนื้อที่นับพันไร่ สิ่งปลูกสร้างก็มีแต่วังพญาไทหรือโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าในเวลานี้เท่านั้น แต่สถานีจิตรลดา มีแล้ว"

ร.อ. สมนี้กร้องขึ้นดังๆ

"เตี้ย"

เสียงหวนกกำลังเดินกอดคอคุยกับพนัสถึงความประหลาดมหัศจรรย์ใจของตัวเองที่ได้มาพบเห็นอดีตเกือบร้อยปีมาแล้ว พอได้ยินเสียงลูกชายร้องเรียกเขาก็หยุดชะงักและหันไปมองดูสมนึก

"อะไรวะอ้ายนี่"

"ฮือ ผมเป็นร้อยเอกนะเตี้ยอย่าเรียกผมว่าอ้ายไม่ได้หรือครับ อย่างน้อยก็ควรเรียกผมว่าผู้กอง"

"กองเล็กหรือกองใหญ่วะ"

เสียงดีหัวเราะชอบใจแล้วชี้มือไปที่รถลากคันหนึ่งซึ่งพาหญิงชราสองคนวิ่งผ่านไป
"นั่งรถแจ็กเที่ยวกันเถอะครับ ผมรู้สึกว่ามันปลอดภัยกว่ารถยนต์มาก ใช้กำลังหนึ่งแรงคนไปเรื่อยๆ"

อาเสี้ยมให้ลูกชายของเขา

"เดินเที่ยวกันไปก่อนดีกว่า เราจะได้เห็นอะไรต่ออะไรในครั้งอดีตซึ่งไม่มีใครมีโชคดีเหมือนอย่างพวกเรา บ้านเมืองสมัยก่อนจะมีอยู่ก็แต่เพียงรูปถ่าย หรือมายเขาก็เขียนเป็นบันทึกเป็นสารคดีซึ่งอาจจะผิดพลาดกับความเป็นจริง อย่างนี้เราเห็นแหงๆ เตี้ยสนุกจึงไวย้อ้ายนี่ ผู้คนในสมัยนี้น่ารักมาก แก่สังเกตุหรือเปล่าพวกสาวๆ ล้วนแต่รักนวลสงวนตัวไม่ได้มาเที่ยวตามลำพัง มีผู้ใหญ่คุมมา แล้วยกแต่ละคนสงบเสงี่ยมชื้ออ้าย"

นพพุดเสริมขึ้น

"นั่นนะชื้อครับ นุ่งกางเกงพิตๆ ก็ไม่ปรากฏ สมัยนี้จิกโก้และจิกก็คงไม่มีนะครับ ขวดที่พวกหนุ่มๆ ถือติดมือก็เป็นขวดน้ำอบไทยไม่ใช่ระเบิดขวด ถึงแม้หลายต่อหลายคนสะพายดาบก็ไม่น่ากลัวอะไร เขามีอาวุธติดตัวไว้ก็เพราะเคยปฏิบัติกันมา"

ตำรวจนครบาลสามคนเดินสวนทางมา นักทัศนาศรต่างมองดูเจ้าพนักงานอย่างตื่นๆ

"ไทยยามหรือยังงั้ครับคุณตา" พนัสถามเจ้าคุณปัจฉิม

ท่านเจ้าคุณจืปาก

"ไม่ใช่ไทยยามหรือลูก นี่แหละตำรวจแต่สมัยนี้เขาเรียกว่าพลตระเวน แต่งชุดสีทากี้ พันผ้าพันแข้งสีดำและสวมหมวกสีแดงอย่างนี้คาดกระบองเป็นอาวุธ พวกนายตำรวจมักจะเป็นฝรั่ง ชาวอังกฤษหรือชาวเดนมาร์ค"

เสียงดีพุดสอดขึ้น

"ชาวอเมริกันไม่มีหรือครับ"

"ไม่มีหรือก ตอนนี้อเมริกันไม่เคยมาอยู่กับเรา จนกระทั่งรัชกาลที่ ๖ มีชาวอเมริกันคนหนึ่งเข้ามารับราชการเป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลเราและได้รับบรรดาศักดิ์เป็นพระยา เจ้านี้บอกใหม่ว่าท่านผู้นี้เป็นใคร"

สมนึกยิ้มเล็กน้อย

"พระยากัลยาณไมตรีไซ้ใหม่ครับ"

"ถูกแล้ว ด็อคเตอร์ฟรานซิส บีแซร์ หรือเจ้าคุณกัลยาณไมตรี ท่านผู้นี้มีบุญคุณต่อคนไทยมาก ไม่มีใครจะมีใครรู้หรือทราบดีว่าเมื่อสงครามอาเซียจบลงแล้ว เจ้าคุณกัลยาณไมตรีคอยคัดค้านไม่ให้กองทัพอากาศของสหรัฐอเมริกาโจมตีกรุงเทพฯ อย่างรุนแรงมายังนี้กรุงเทพฯ อาจจะถูกระเบิดปรมาณูก็ได้" แล้วท่านก็หันมาทางศาสตราจารย์ดิเรก "เรามาสู่อากาศเข้าไปหน่อย ถ้าแก่กับดำรงค์ตั้งเวลาเร็วขึ้นอีกสัก ๕ ปีก็จะให้ตรงกับ ร.ศ. ๑๑๒ เราก็จะได้เห็นเรือรบของฝรั่งเศสเข้ามาจอดทอดสมอเรียงรายในแม่น้ำเจ้าพระยาในสาเหตุที่บ่อป๋มป๋นของเราที่พระประแดงยิงเรือน้ำร่องของมณฑล ตอนนั้นไทยเกือบจะเป็นข้าอาชญากรรมแล้ว แต่ด้วยพระปรีชาญาณของพระพุทธเจ้าหลวงเหตุการณ์จึงคลี่คลายไปได้เพราะเรายอมเสียค่าปรับให้มัน"

นิกรกล่าวขึ้นด้วยเสียงหนักแน่น

"อ้ายพวกฝรั่งเศสนี่ผมเกลียดเข้าไส้มาแต่ไหนแต่ไรแล้ว แต่ผมชอบน้ำหอมของมันครับ เข้าทำนองเกลียดตัวกินไข่เกลียดปลาไหลกินงู"

เจ้าคุณหัวเราะหึๆ

"กินน้ำแกงไฉ่ไม่ใช่กินงู"

รถลากคันหนึ่งแล่นผ่านมาอีก นักลากรถชาวจีนผู้สูงอายুর้องขึ้นดังๆ เมื่อเห็นนักทัศนอาจรเดินกะกะอยู่กลางถนน

"เฮ้ - เฮ้บ"

ทุกคนรีบหลีกเลี่ยงให้ ร.อ. นพมอองดูรถลากอย่างขบขัน

"อาแป๊ะแกใช้ปากต่างกระดิ่งหรือระฆังวะ ร้องเฮ้เฮ้บ เสียงดังดีเหมือนกัน"

นำสงสารแก่มากแก่แล้วยังต้องมาลากรถ ลูกชายเป็นนายพลอยู่เมืองจีนปล่อยให้เตี้ยมาลำบากในเมืองไทย"

เจ้าแห้วพูดเสริมขึ้นด้วยเสียงหัวเราะ

"ทำไมคุณนพพู้ละครับว่าเตี้ยตาแป๊ะลากรถนั้นเป็นนายพลอยู่เมืองจีน"

"กุเดาเอาไฉ่"

ที่สี่แยกราชเทวีลึกเข้าไปจากถนนไม่กี่เมตรมีหมู่บ้านหนาแน่นและมีโรงงานหลายแห่งปรากฏว่าชาวบ้านเหล่านี้ได้ออกมาซื้อเชิญคนเดินถนนให้เข้าไปรับประทานอาหารที่เขาจัดเลี้ยงถึงกับยัดยุดมือนอกกัน แต่ถ้าเป็นผู้หญิงเขาก็เชิญอย่างสุภาพยกมือไหว้อ่อนนวลให้เข้าไปเที่ยวในหมู่บ้านของเขา

หนุ่มๆ หลายคนถือขันน้ำวิ่งเฮโลเข้ามาหานักทัศนาศรอดี แล้วกลุ่มรวมสาดน้ำ
สงกรานต์กันอย่างสนุกสนาน เจ้าคุณปัจฉินึกฯ ถูกสาดน้ำมากกว่าเพื่อนจนเปียกโชกไปหมด
ทั้งตัว แล้วหนุ่มๆ เหล่านี้ก็ประนมมือไหว้ให้พรท่าน

"ขอให้คุณตาไปกับลูกหลานที่มาด้วยมีความร่มเย็นเป็นสุขอายุยืนขวัญยืนเถอะนะครับ
กรุณาเข้าไปเที่ยวในหมู่บ้านเราหน่อยซีครับ อาหารความหวานของเรามีพร้อม"
เสียงหวานยิ้มให้คณะพรรคของเรา

"ไปไว้ยพวกเรา ร่วมสนุกกับเขาบ้าง กันหิวน้ำคอแห้งเต็มทนแล้วได้น้ำอัดลมเย็นๆ
สักขวดก็คงจะชื่นใจ"

พลว่า "น้ำอัดลมมันมีเมื่อไหร่ล่ะ มีแต่น้ำมะเน็ด น้ำแข็งก็ไม่มี"

"เฮอ - จริงไว้ยลืมไป"

พวกหนุ่มๆ ต่างต้อนหน้าต้อนหลังเชิญนักทัศนาศรให้เข้าไปในหมู่บ้านของเขา
ตามโรงงานมีประชาชนนั่งรับประทานอาหารกันแน่นขนัด เจ้าหนุ่มคนหนึ่งอธิบายให้ทราบ
ตอนบ่ายจะมีโยเกิร์ตหนึ่งและเพลงช้อยอีกโรงหนึ่ง สำหรับตอนเช้าถึงเที่ยงมีการบรรเลงกลองยาว
หรือเถิงเพียงวงเดียวแต่ก็เป็นกลองยาวฝีมือยอดเยี่ยม

พอเข้าไปหมู่บ้านพวกหนุ่มๆ และผู้หญิงในวัยกลางคนหรือที่มีลูกแล้วประมาณ ๒๐ คน
ก็พากันเข้ามาต้อนรับรินเหล้าใส่จอกส่งให้นักทัศนาศรดื่ม

"เพื่อความสุขในวันสงกรานต์ พวกพี่ๆ และหลานๆ กรุณาดื่มหน่อยนะคะ แล้วก็คุณลุง
หัวล้านนั้นด้วย" ผู้หญิงกลางคนคนหนึ่งกล่าวขึ้นด้วยเสียงอ้อแอ้แล้วร้องบอกพรรคพวกของหล่อน
"แจกให้ทั่วไว้ย ใครไม่กินก็ปล้ำเอาเป็นผัวไม่เชื่อก็ลองดู"

เสียงเฮฮาดังขึ้นลั่นไปหมด เป็นอันว่านักทัศนาศรทั้ง ๑๐ คนซึ่งไม่ยอมเป็นผัว
ยายผีเสื้อยักษ์เจ้าของร่างอ้วนใหญ่เหมือนกับหมูตักน้ำตายต้องกินเหล้าไทยที่เขายื่นจอกมาให้
วงเถิงของคณะ "รวมทาส" ซึ่งล้วนแต่เป็นทาสของใครต่อใคร แต่เป็นทาสชั้นดีที่นายทาส
ผ่อนผันให้อิสรภาพเหมือนข้าไททั้งหลายเริ่มบรรเลงเพลงอีกครั้งหนึ่งหลังจากหยุดพักการบรรเลง
ประมาณ ๑๐ นาที เถิงวงใหญ่นี้มีกลองยาวถึง ๑๐ ใบ มีรับและโหม่งหลายอัน หนุ่มสาวต่าง
จับคู่รำเทิ่งบ้องกันอย่างสนุกสนาน

นักทัศนาศรต่างเข้าไปยืนจับกลุ่มใต้ต้นมะขามใหญ่ มองดูเขาเล่นกลองยาวกัน
ส่วนนิกรกับลูกชายของเขาเลี้ยงไปที่โรงงานเพื่อกินขนมหวานแบบไทยเป็นต้นว่า
ลอดช่องน้ำกะทิ ลูกตาลวุ้นหวานหรือสาคุน้ำเชื่อม ส่วนอาหารคาวก็มีมากมายเหลือเฟือ

ศาสตราจารย์ดำรงรู้สึกครึครึ้นไม่น้อย

"คุณตาออกรำหน่อยซีครับ"

เจ้าคุณปัจฉินึกฯ ทำหน้าแบ่

"ไม่ไหวไว้ยาดำรงตาไม่มีแรง แล้วก็แดดมันร้อนเปรี้ยวออกอย่างนี้ออกไปเล่นกับเขา
เดี๋ยวก็ลมใส่"

เสียงกลองยาวเสียงกรับและเสียงโหม่ง คือ เสียงดังกระหึ่มระคนกับเสียงร้องเพลง
แบบเพลงเท็งบ้อง หรือ เทิดเท็งกลองยาวก็เรียก การเล่นกลองยาวดำเนินไปชั่วครู่เดียว
ก็มีเรื่องเกิดขึ้นทำให้กลองยาวต้องหยุดบรรเลงทันที

ชายฉกรรจ์ ๓ คนมีตาบะสายบ่าแต่งกายภาคภูมิและคนนำหน้าถือหวายเส้นหนึ่ง
ขนาดนิ้วก้อยยาวประมาณเมตรครึ่งตรงเข้ามาที่วงกลองยาวนี้ คนที่ถือหวายปราดเข้าจิกผม
หญิงสาวในวัยรุ่นคนหนึ่งแล้วกระซอกจกหน้าหงายทำให้หล่อนล้มลงทันที เขายกหวายขึ้น
หวดลงบนร่างหล่อนสามสี่ทีติดๆ กัน สาวสวยหวีดร้องยกมือปิดป้อง แต่แทนที่เขาจะปราด
เขาก็กลับเตะหล่อนซ้ำอีกทีหนึ่ง

"อีทาสถ่อย เจ้าคุณท่านสั่งให้พวกมึงมาเที่ยวได้แค่ทางรถไฟและทางโน้น แค่ว่านางนอก
มึงหนีมาเล่นสนุกจนถึงนี้ทำให้กูต้องเสียเวลาติดตามหาตัวมึง" พุดจบเขาก็เงื้อหวายหวดลง
ยังร่างของนางทาสอีก

"ป้าเถื่อน" เสียงหวนร้องขึ้นดังๆ

"อย่าห้ามกันนะอ้ายพลกันจะสั่งสอนอ้ายหนุ่มสามคนนั่นเสียหน่อยที่มันรังแกผู้หญิง"
พลยิ้มให้เสียงหวน

"ไม่ห้ามหรอก เอาซี"

"โธ่ - ห้ามเสียหน่อยไม่ได้หรือ อ้า - อ้ายหมอห้ามหน่อยซิวะ แกก็รู้นิสัยกันดีแล้ว

เวลากันโมโหกันเห็นข้างเท่ามด"

"ออไร่ จัดการกับอ้ายสามคนนั่นซี อย่างนี้กันสนับสนุนกันไม่ห้ามหรอก เห็นไหมละ
มันเสียและเตะผู้หญิงคนนั้นอีกแล้ว"

อาเสียพาตัวเดินเข้าไปในท่าทางองอาจ ใครต่อใครพากันมองดูเขาเป็นตาเดียว
กิมหงวนปราดเข้าไปยกมือซ้ายผลักหน้าเจ้าหนุ่มกลางคนร่างใหญ่ผู้นั้นซึ่งกำลังเงื้อหวาย
จะเตะนางทาสทำให้ผู้คุมทาสของขุนนางคนหนึ่งเซถอยหลังออกไปหลายก้าว

หมู่คนสนิทของพระยาอภัยบาลพินิจเจ้ากรมช่างหลวงมองดูเสียงหวนของเราด้วย
แววตาแข็งกร้าว หมู่คนเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในย่านสะพานขาวและตำบลใกล้เคียงซึ่งใครๆ ก็เคารพ
เกรงกลัวเขาเพราะนอกจากเขาเป็นอันธพาลใหญ่แล้วยังเป็นคนของเจ้าคุณพานทองอีกด้วย

"มึงเป็นใคร" หมู่คนถามเสียงดัง ใบหน้าของเขาเคร่งเครียดบึ้งตึงผิดปกติ

เสียงหวนยกคิ้วให้

"ก็แล้วใครเป็นมึงละ"

หมู่คนขบกรามกรอด

"กูก็คือหมูนินทนายหน้าหอของท่านเจ้าคุณคชบาลฯ"

อาเสี้ยเค้นหัวเราะ

"อ้อ นายแกเป็นช่างยั้งนั่นอะ"

หมูนินท่าคายนแล้วตวาดลั่น

"คนโวยไม่ใช่ช่าง ท่านเป็นเจ้าของช่างหลวง"

"หน้าตาเหมือนช่างหรือเปล่าล่ะ"

หมูนินพูดสวนขึ้นทันที

"มึงนะซีเหมือนช่าง"

ก่อนที่เสี้ยหงวนจะพูดว่ากระไรนิกกรก็วิ่งเข้ามาและหยุดยืนขวางหน้าคู่วิวาพในท่าทางเหนียวหนืดเพราะเขากับ ร.อ. นพวิงมาจากโรงทานห่างจากวงเกิดเที่ยงราว ๕๐ เมตร

"กันแสดงเองอ้ายหงวน ขอให้กันประดับกับอ้ายหมอนี่หน่อยเถอะวะกันเห็นมันเสียยดีและเตะตีบแม่สาวคนนั้นแล้ว อย่างนี้มันทารุณมากกันจะสั่งสอนมันเสียหน่อย เพียงแต่เอาดาบเฉาะหน้าให้เป็นแผลพองเลือดออก"

หมูนินกระชากดาบคู่มือออกจากฝักและยื่นตั้งท่าเตรียมพร้อม

"มา - เข้ามา ใครก็ได้หรือสองคนกันก็สู้ อ้ายสินคนของเจ้าคุณคชบาลฯ เป็นครูดาบและครูมวยครูกระบี่กระบองมาหลายปีแล้วใครๆ ก็รู้จักกู"

"อ้าว" นิกกรูทาน "บอกให้รู้เสียอย่างนี้กันจะได้ไม่สู้แก" แล้วนิกกรก็หันมาทางอาเสี้ย "สู้เขาเสี้ย น้องจะเป็นคนดูและเอาใจช่วย"

เสี้ยหงวนหัวเราะ

"แกก็ดีแต่พูดหรือเตะทำไปยั้งนั่นเอง"

"มันเป็นครูดาบจะให้กันสู้กับมัน มันก็พินกันคอขาดซีโวย แกสู้กับมันดีกว่าเพราะหน่วยก้านชั้นเชิงของแกเหนือกันมาก"

อาเสี้ยผลักนิกกรเซอออกไปแล้วกระชากดาบออกจากฝักในท่าทางคึกคักเข้มแข็ง แต่แล้วเสี้ยหงวนหัวเราะอย่างครั้นครังก็ตั้งขึ้น เสี้ยตีร้องบอกบิดาของเขา

"เตี้ย ดาบของเตี้ยนะมีแต่ด้ามเท่านั้น"

เสี้ยหงวนมองคู่มือของเขาแล้วสะดุ้งสุดตัว เขาปลดฝักดาบลงมาจากบ่าของเขา แล้วเรียกลูกชายเข้ามาหา

"แกเอาดาบของเตี้ยเก็บไว้ แล้วส่งดาบของแกมาให้เตี้ยพินกับเขาเตี้ยถูกต้มเสียแล้วโวย ซื่อดาบมาจากเวียงนครเขมตกลวงราคากันไม่ทันชักออกดูเลยไม่รู้ดาบที่ซื่อมามีแต่ด้ามไม่มีตัวดาบอย่างนี้พินกับหมากก็สู้มันไม่ได้"

สมนึกส่งดาบของเขาให้อาเสียแล้วรับดาบของเสียหงวนซึ่งมีแต่ฝักและด้ามดาบมาถือไว้ อาเสียชักดาบออกจากฝักทันทีส่งฝักดาบให้ลูกชายแล้วตั้งท่าทะมัดทะแมง

"มา - หมูสิน กันก็ได้ชื่อว่าเป็นนักดาบชั้นดีคนหนึ่งเหมือนกันที่เมืองมิน เอ๋ยชื่อกัน พวกนักกระบี่กระบองหรือนักดาบล้วนแต่ส่ายหน้าทั้งนั้น"

หมูสินคั้นหัวเราะ

"ที่ส่ายหน้าเพราะเขาไม่รู้จักมีงนะซี"

"ใช่ แหม - ดักคอเก่งจริงอ้ายระยา"

หมูสินปราดเข้าฟันเสียหงวนทันที อาเสียยกดาบขึ้นปิดป้องและฟันตอบอย่างรวดเร็ว ฉับพลัน เขาบุกตะลุยรุกไล่จนกระทั่งหมูสินตั้งตัวไม่ติด ใครต่อใครตื่นตื่นแปลกใจไม่น้อยที่ อาเสียของเรามีฝีมือยอดเยี่ยมแคล่วคล่องว่องไวอย่างนี้ หมูสินล่าถอยไปรอบๆ บริเวณลานกว้าง ลูกชายของสี่สหายกับเจ้าแห้วต่างร้องตะโกนหนุนเสียงเอะอะเอ็ดตะโร

"รับประทานเอาให้อยู่ครบอาเสีย ดักคอมันเอามาให้ผมเก็บไว้เป็นที่ระลึกนะครับ"

เสียตีตะโกนลั่น

"แทงสะตือมันเตี้ย มันเปิดท้องคอยระวังแต่ข้างบน"

หมูสินแปลกใจไม่น้อยเท่าที่เสียหงวนมีกำลังและมีมือเหนือเขามาก คนสนิทของเจ้าคุณคชบาลฯ เสียขวัญแล้ว เขาถูกอาเสียฟันเฉี่ยวด้วยปลายดาบทำให้เลือดแพรคซึมพู่ของเขาขาดแคว้งเป็นทางยาว ครั้งหนึ่งทั้งสองยืนคุมเชิงกันในระยะใกล้ เสียหงวนถือโอกาสยกเท้าขวาเตะโครมถูกใบหน้าซีกซ้ายของหมูสินอย่างจังทำให้หัวหมูชว่นเซล้มลงนั่งพับเพียบเรียบร้อย เมื่อหมูสินลุกขึ้นมาเขาก็หันไป ร้องบอกสมุนคนสนิทของเขาทั้งสองคน

"เอามันพวกเรา"

อาเสียถูกกลุ่มรุมแล้ว นพกับพนัสชักดาบออกจากฝักวิ่งเข้ามาช่วยเสียหงวนทันที การประดาบกลายเป็นสามต่อสามท่ามกลางความตื่นตื่นของพวกเขาบ้าน ซึ่งเฮโลกันเข้ามาดู ร.อ.นพเต็นวาทูซึ่งขยับดาบไปมาแล้วบุกเข้าฟันซ้ายขวาอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งคู่ต่อสู้ของเขาวิ่งหนีเอาตัวรอดๆ

ส่วนพนัสประดาบกับเจ้าหนุมอ้วนเตี้ยคนหนึ่ง แต่แล้วเพียงครู่เดียวสมุนคนสนิทของหมูสินก็เสียหลักล้มลง ลูกชายของพลปราดเข้าเตะปลายคางเสียงดังพล็อดเจ้าหมอนนั้นก็เลยนอนหงายเหยียดยาว ไม่สามารถจะลุกขึ้นมาต่อสู้ได้อีก

การต่อสู้อันดุเดือดคงเหลืออาเสียกับหมูสินตัวต่อตัว ก็มหงวนหลอกล่อฟันซ้ายขวา จนกระทั่งหมูสินล่าถอยก้าวลงไปในแอ่งดินตื้นๆ ก็เสียหลักล้มลงอีก อาเสียปราดเข้าฟันซ้ำ หมูสินยกดาบขึ้นรับ แต่แล้วดาบของหมูสินก็หลุดกระเด็นไปจากมือ

เสียหงวนยกปลายดาบจี้คอหอย

"ว่าไงอ้ายหนูครูดาบชั้นสวะ ถ้าไม่อยากตายก็ยกมือไหว้กันเสียม่ายกันจะเอาลูกกระเดือก
แกออกมาเตะเล่นต่างตะกร้อ"

หมूसินหน้าซีดเผือดเต็มไปด้วยความรักตัวกลัวตาย เขายกมือไหว้อาเสี่ยทันที

"ผมยอมแพ้แล้วครับ ฝีมือดาบของคุณยอดเยี่ยมจริงๆ คุณไปเรียนมาจากไหนครับ"

เสี่ยหงวนลดดาบที่จี้ออหอยหมूसินออกแล้วหัวเราะ

"อ้าวจะบอกให้น้องชาย อ้าวเป็นอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาไว้ย ไม่ว่ากระบี่กระบอง
ไม้สั้นไม้ยาวหลาวทองเหลืองเหล็กชูดข้าฟหรือมีดพกดาบฝรั่งดาบไทย อ้าวแน่ เอเซี่ยนเกมส์
ที่แล้วมาเด็กๆ ลูกศิษย์อ้วยยังแสดงให้นักกีฬาต่างชาติดู"

หมूसินทำหน้าฉงน

"คุณพูดถึงเรื่องอะไร ผมฟังไม่รู้เรื่องครับ"

อาเสี่ยนึกขึ้นได้ว่าเขามาอยู่ในอดีตจึงยิ้มแห้งๆ

"ไม่รู้ก็แล้วไป ลูกขึ้นเถอะหมूसิน ช่วยอธิบายให้กันฟังได้ใหม่ว่าแกทารูณกับผู้หญิง
คนนั้นทำไม"

หมूसินค่อยๆ ลูกขึ้นด้วยความอับอายชายหน้าใครต่อใคร เจ้าแห้วถือดาบของหมूसิน
เอามาคืนให้

"เฮ้า - เก็บดาบเสีย แล้วก็จำไว้ว่านักดาบอย่างแฉะฝีมืออ่อนหัดนัก พูดแล้วจะว่าคุยไว้ย
อย่างกันอย่างน้อยให้สืบทอดหนึ่ง แน่....กันเคยปราบครูดาบฝีมือดีมาเยอะแยะแล้ว"

หมूसินยิ้มอายๆ เก็บดาบใส่ฝักแล้วกล่าวกับกิมหงวนส่วนน้อยตามองดูนางทาสซึ่งยืนอยู่
ในกลุ่มนักทัศนาศร

"นั่งเอื้อนเป็นทาสของท่านเจ้าคุณคชบาลฯ เจ้านายของผมครับครู"

"ฮันแน่ เรียกอ้วยว่าครูเซียวอะ"

"ก็ฝีมือของครูสมควรที่จะเป็นครูบาอาจารย์ของผมนี่ครับ กรุณาให้ผมเรียกครูว่าครู
เถอะครับ"

"เอา - ก็ได้ดีเหมือนกัน ความจริงกันเป็นอาจารย์นะไว้ยแต่แกจะเรียกกันว่าครูก็ได้
แล้วยังไง"

หมूसินยิ้มให้อาเสี่ย ท่าทางหยิ่งผยองวางกำมของเขายาวไปหมดแล้ว

"วันนี้เป็นวันตรุษเจ้าคุณท่านปล่อยข้าทาสของท่านให้ออกเที่ยวเตร่กันครับ
แจกเงินคนละไฟ"

"คนละเท่าไรหรืนะ"

"คนละไฟครับ"

อาเสี่ยหันไปร้องถามเจ้าคุณปัจฉินึกฯ

"ไฟหนึ่งมันเท่าไรหรือครับคุณอา"

"สามสตางค์โว้ย"

"ไอ้โฮ เจ้าคุณแจกเงินตั้งเยอะแยะ"

หมूसินพูดเสริมขึ้น

"ครับ คนละไฟทาส ๕๐ คนก็ไม่ใช่เงินเล็กน้อยตั้ง ๖ สลึงเชียวนะครับ อ้า - ท่านได้กำหนดเขตไม่ให้ทาสไปเที่ยวเลยสะพานขาว ทางนี้ก็ไม่ให้ข้ามทางรถไฟมาเพราะ กลัวพวกทาสจะถือโอกาสหลบหนี นั่งเอื้อนขัดคำสั่งมาเที่ยวเล่นสงกรานต์จนถึงนี้ผมก็ต้องมาตามเอาตัวมันกลับไปใส่ตรวน การเตะถีบเขียนตีทาสเป็นเรื่องธรรมดาของผู้คุมทาสที่นี่ครับ ครูไม่น่าจะมาขัดขวางผมเลย"

เสี่ยหงวนยิ้มเล็กน้อย

"ค่าตัวนั่งเอื้อนเท่าไร"

หมूसินนิ่ง

"สามตำลึงครับ"

อาเสี่ยนึกท่ongsuตรคุณแม่สีในใจ

"ก็ ๑๒ บาทนะซินะ ถ้าหากว่ากันไปหาเจ้าคุณคชบาลฯ และขอไถ่ตัวนางทาสคนนี้ ท่านเจ้าคุณจะขัดข้องไหม"

"ไม่ขัดข้องครับ แต่ครูจะต้องจ่ายเงินให้ท่านในราว ๓ ตำลึงครับคือ ๑๔ บาท ตามระเบียบของการซื้อขายทาสที่ผู้ซื้อจะต้องชำระเงินค่าตัวมากขึ้นเล็กน้อย"

"เอาละ แกพวกเราไปหาเจ้าคุณคชบาลฯ เถอะ ฉันจะไถ่ตัวนางทาสคนนี้เอง"

"ครูจะซื้อเอาไปเป็นเมียหรือครับ"

เสี่ยหงวนสะดุ้งเล็กน้อย

"เปล่าๆ กันอยากจะทำให้ความเป็นไทแก่เขาเพราะสงสารเขาเท่านั้น อย่างนี้เป็นหมอนวดก็คงจะมีรายได้มากมาย"

หมूसินหัวเราะ

"หมอนวดสาวๆ ไม่มีใครเขาจ้างนวดหรอกครับ"

"เป็นยังงั้นไป" แล้วเสี่ยหงวนก็คิดว่าขณะนี้เขาอยู่ในเวลาอดีตไม่ใช่ปัจจุบัน

ทุกสิ่งทุกอย่างก็ต้องเป็นไปตามกาลสมัย

สมุนของหมूसินที่ถูกพนัสตะนอนลื่นสติอยู่กลางลานดินรู้สึกตัวฟื้นขึ้นมาแล้ว แต่อีกคนหนึ่งหายตัวไป กิมหงวนพาหมूसินเข้ามาหาคณะพรรคของเขาและแนะนำให้รู้จัก โดยโกหกว่านักทัศนจรวดดีเป็นชาวตลาดกระบ้งมีนบุรี มาเที่ยวงานสงกรานต์บ้างกอกต่อจากนั้นอาเสี่ยก็ยกมือตบหลังนางทาสสาวและกล่าวว่า

"ฉันจะช่วยไถ่หนูให้รอดพ้นจากเป็นทาส อยารอคอยจนกว่าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้เลิกทาสเลยนะเพราะยังอยู่อีกหลายปีนัก บอกฉันซิถ้าเธอเป็นไทแล้วเธอจะไปอยู่กับใครที่ไหน"

หญิงสาวประนมมือไหว้อาเสี้อย่างนอบน้อม

"เป็นพระคุณแก่สัตว์ผู้ยากหาที่สุดมิได้เชียวนะเจ้าคะ ถ้าท่านเมตตาไถ่ตัวดิฉัน ดิฉันจะไปช่วยแม่ชายของทีสี่แยกมหานาคเจ้าคะ แม่แก่แล้วดิฉันสงสารและเป็นห่วงแม่มาก"

"อ้อ น้าฟุ้ง เด็กสาวสมัยนี้รู้จักรักและเป็นห่วงพ่อแม่ แต่อีก ๔๐ ปีข้างหน้าจะไม่มีใครพูดอย่างนี้เลย ล้วนแต่เร่งวันเวลาอยากเป็นหนุ่มเป็นสาวเร็วๆ จะได้ไปจากพ่อแม่ ปกครองตัวเองไปอยู่กับเพื่อนฝูง ที่เป็นหนุ่มก็เที่ยวชกหน้าเขาเล่น ไล่ยิงไล่ฟันใครต่อใครอย่างสนุกสนาน บางทีก็เอาระเบิดขวดปาเข้าไปในกลุ่มคน แลเห็นคนถูกระเบิดคอขาดแขนขาดก็หัวเราะงอไปงอมา ที่เป็นสาวก็ทำงานตามร้านอาบอบนวดหรือตามไนท์คลับ ม่ายก็บุกไปสัดตื๊อบต้อนรับแขกที่ีสนามบินอุตะเกา หรือไปขูดคอลล่าที่โคราชที่อุดรที่ตากดี ที่ฉันพูดนี้นะ หนูรู้เรื่องไหม"

"ไม่ทราบหรือเจ้าคะ"

"ไม่ทราบก็แล้วไป แต่คนชั้นเหลนของหนูจะเป็นอย่างไรที่ฉันว่าเพราะบ้านเมืองของเรา ยิ่งเจริญขึ้นเพียงใดวัฒนธรรมหรือศีลธรรมมันก็เสื่อมทรมาลง"

ที่บ้านใหญ่หลังหนึ่งทางสนามม้าราชตฤณมัยสมาคมปัจจุบันนี้

หมู่ลินกับสมุนคนสนิทของเขาได้พานักทัศนาศรมาที่นี่เพื่อพบกับเจ้าคุณชบาบพิณิจ เจ้ากรมช่างหลวง ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่ผู้คนในถิ่นนี้เคารพนับถือ และเกรงกลัวในบุญวาสนาของท่าน

บ้านของเจ้าคุณเป็นเรือนทรงไทยหลังใหญ่ ๒ หลังแฝดติดกันมีบริเวณบ้านเกือบ ๑๐ ไร่ ด้านหลังเป็นสวนต้นผลไม้ มีเรือนพักสำหรับข้าไทและบริวาร มีเรือนโรงอันเป็นที่อยู่ของพวกทาสชายหญิงประมาณ ๕๐ คน นอกจากนี้ยังมีโรงช่างอยู่ในบ้านด้วย เจ้าคุณชบาบพิณิจ มีอายุร่วม ๖๐ ปีแล้ว รูปร่างสูงใหญ่แข็งแรงเหมือนช้าง เสียงกึ่งดังเหมือนช้าง เวลาโมโหหน้าตาเหมือนช้าง

ศาลาเตี้ยๆ หลังใหญ่หน้าเรือนพักของท่านเจ้าคุณ เป็นที่รับแขกชั้นผู้น้อยหรือคนที่พึ่งบุญบารมีของท่านมาเยี่ยมเยียนท่านด้วยความเคารพนับถือ คณะทัศนาศรได้นั่งพักผ่อนรอคอยเจ้าคุณชบาบพิณิจ ซึ่งหมู่ลินกำลังไปพบท่านและเรียนให้ท่านทราบ เขาพานางทาสสาวไปด้วย

เจ้าคุณปัจฉินึกฯ กล่าวกับเจ้าหนุ่มรูปหล่อทั้งสี่คนว่า

"พวกเจ้าใครรู้อ่างที่ปัจจุบันนี้คืออะไร"

พนัสยืมให้ท่าน

"สนามม้านางเลิ้งครับคุณปู่"

"ทำไมเจ้ารู้ล่ะ"

"ก็ผมมองเห็นพระที่นั่งอนันตอยู่โน่นนี่ครับ แล้วก็มองเห็นทางรถไฟทางขวาของเรา"

"ถูกละ เมื่อก่อนบ้านเมืองเราก็เป็นอย่างนี้ กรุงเทพฯมีแต่สวนผลไม้บ้านเรือนไม่เบียดเสียด ยัดเยียดกัน เดียวนี้หลังคาบ้านเกยกันทีเดียวอย่างที่เรียกว่าไถ่บินไม่ตก เจ้าคุณคชบาลฯ

คงจะมีฐานะดีมาก บ้านช่องของท่านใหญ่โตกว้างขวาง หน้าบ้านของท่านมีโรงงานถึงสองโรง"

"เงินเดือนท่านสักเท่าไรครับคุณตา" ศาสตราจารย์ดำรงค์ถามยิ้มๆ

"ก็คงไม่เกิน ๕ ชั่งหรือ ๔๐๐ บาท แต่รายได้ขนาดนี้นับว่ามากมายเหลือกินเหลือใช้แล้ว" นพหัวเราะหึๆ

"สมัยนี้ถ้าเงินเดือน ๔๐๐ ก็ต้องเข้าโรงจำนำทุกทุกเดือน ชีวิตและความเป็นอยู่แร้นแค้นที่สุด"

การสนทนาสิ้นสุดลงเมื่อเจ้าคุณคชบาลฯ เจ้ากรมช่างหลวงปรากฏตัวขึ้น ท่านเจ้าคุณสวมกางเกงแพรจีนสีดำเสื้อผ้าป่านคอกกลมสีขาว มีผ้าขาวม้าไหมคาดพุง ลักษณะท่าทางของท่านบอกให้รู้ว่าเป็นขุนนางผู้ใหญ่ หมูสีนกับนางทาสเอื้อนตามมาด้วย นางทาสสาวถือห่อผ้าติดมือมาด้วย

เมื่อท่านขึ้นมาสาลาหลังนั้น นักทัศนาศรทั้ง ๑๐ คนก็กระพุ่มมือไหว้ท่านอย่างนอบน้อม เจ้าคุณคชบาลฯ ทรวดตัวนั่งบนเตียงเท้าสิงห์ ส่วนหมูสีนกับนางทาสสาวนั่งพับเพียบเรียบร้อยในหมู่ทัศนาศร

"คนไหนจะ จะมาไถ่ตัวอีเอื้อนทาสของฉัน"

เสี่ยหงวนยกมือขวาชูขึ้น

"ผมครับ"

"อ้อ เจ้านี้ท่าทางเข้มแข็งพูดจาฉลาดฉลาดฉนี้หว่า อ้ายสินมันบอกฉันว่าแกเป็นพวกชาวนาลาดกระบังยังงั้นหรือ"

อาเสี่ยยิ้มให้

"ครับ เป็นชาวนาชั้นเศรษฐีครับได้เท่า ผมมีนาอยู่ที่ลาดกระบังถึงหมื่นไร่"

"ฮ้า - ของแกคนเดียวว่ะ"

"ของผมและของพวกชาวนาที่นั่นรวมกันครับ"

"แกพูดฟังลำบากหน่อยนะ เออละ เมื่อแกจะไถ่ตัวอีเอื้อนทาสของฉันฉันก็ไม่ขัดข้องอะไร" แล้วท่านก็ล้วงกระเป๋าหยิบเอกสารฉบับหนึ่งออกมา "ตามกรรมธรรม์ที่ทำไว้ ค่าตัวอีเอื้อน ๓ ตำลึง โดยไม่มีการลดเงินค่าตัวเพราะฉันซื้อเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มให้มันเลี้ยงดูมันอย่างข้าไท ถ้าแกจะไถ่มันแกก็ต้องจ่ายเงินให้ฉัน ๔ ตำลึงตกลงไหมล่ะ"

อาเสี่ยตอบโดยไม่ต้องคิด

"ตกลงครับได้เท่า ผมจะชำระเงินให้เดี๋ยวนี้และจะรับตัวเพื่อนไปกับเรา"

"แกจะพามันไปลาดกระบ้งช่วยแก้ทำนายนั่งนั่นหรือ"

"ม่ายละครับ ผมจะส่งเพื่อนไปเรียนตัดเสื้อที่ปารีส สักสามสี่ปีมันก็จะกลับมาเป็นอาจารย์ตัดเสื้อและเสริมสวยที่มีชื่อเสียง ผมจะเปิดร้านให้เพื่อนครับแข่งตีกลองราชเทวีก็ได้ จะได้แข่งขันกับดาวรุ่ง"

"ว่า - แกพูดอะไรฉันไม่รู้เรื่องเลย"

เสียงหงวนขมวดคิ้วขึ้น

"จริงซีครับ ผมพูดเพื่อเจ้อถึงอนาคตที่มันยังมาไม่ถึง" แล้วอาเสี่ยก็ล้วงมือลงไปน้ยามหยิบซองธนบัตรออกมาเปิดออกนับเงินได้ ๑๖ บาทคลานเข้าไปยื่นเงินให้เจ้าคุณคชบาลฯ "นี่ครับค่าไถ่ตัวของเพื่อน"

ท่านเจ้าคุณเจ้ากรมข้างหลวงนับธนบัตรทีละใบซึ่งเป็นธนบัตรใบละบาทล้วนๆ เมื่อครบตามจำนวนท่านก็ส่งเอกสารฉบับนั้นให้กิมหงวน

"อ๊า - นีกรรมธรรม์ของอี่เอื้อนฉันมอบให้แก่ไว้เป็นหลักฐาน ฉันเซ็นชื่อโอนอี่เอื้อนให้ผู้ถือกรรมธรรม์นี้เรียบร้อยแล้ว"

"ขอบคุณครับได้เท่า พวกผมรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งเขี้ยวครับที่ได้รู้จักกับได้เท่าเจ้ากรมข้างหลวง"

นิกรพูดเสริมขึ้น

"ได้เท่าคงจะชี้ข้างและบังคับข้างได้เก่งนะครับ"

เจ้าคุณคชบาลฯ ยิ้มแป้น

"ก็มีความสามารถพอตัวแหละ พ่อของฉันเป็นพรานข้างอยู่ดงพญาเย็นมีอาชีพจับข้างป่าขาย ฉันอยู่กรมข้างหลวงมาแต่หนุ่ม ควบคุมบังคับบัญชาความข้างและดูแลข้างหลวงเรื่อยมา จนกระทั่งได้เลื่อนตำแหน่งเป็นเจ้ากรม อ๊า - พวกแกใครเป็นใครบ้างบอกฉันหน่อยซี"

นายพลดิเรกสบตากับเจ้ากรมข้างหลวงเขาก็ยิ้มให้

"กระผมชื่อเล็กครับมีอาชีพเป็นหมอ คนนี้ชื่อผลครับ" เขาหมายความว่าถึงพลแล้วก็ผายมือมาทางนิกร "คนนี้ชื่อก้อนครับเป็นชาวนา ถัดไปชื่อแห้วครับ เด็กหนุ่มสี่คนนี่คือลูกๆ ของเรา เจ้านัด เจ้านพ เจ้ารง และเจ้าสมนึก ท่านผู้ใหญ่คนนี้เป็นพ่อตาของผมและเจ้าก่อน ท่านคือกำนันผู้ดูแลลาดกระบ้งครับ"

เจ้าคุณคชบาลฯ สนใจกับเจ้าคุณปัจฉิมนี้ๆ มากกว่าคนอื่น

"ผมไม่อยากเชื่อเลยว่าท่านเป็นกำนัน ลักษณะท่าทางของท่าน บอกว่าเป็นขุนนางผู้ใหญ่ นี่ครับ หรือท่านปลอมแปลงตัวมาเพื่องานสงกรานต์บ้างกอก ถ้าผมรู้แน่ที่ท่านเป็นใคร ผมจะให้การต้อนรับอย่างสมเกียรติทีเดียว"

เจ้าคุณปัจฉิมก็หัวเราะเบาๆ

"ถ้าเช่นนั้นผมจะเรียนให้เจ้าคุณทราบก็ได้ว่าผมคือ พระยามินบุรีศรีเสนาเจ้าเมืองมินบุรี และรักษาราชการแทนเจ้าเมืองฉะเชิงเทราด้วย"

เจ้ากรมช่างหลวงลืมนตาโพล่ง

"โอ - ใต้เท้าเป็นเจ้าเมือง นั่นนะซีครับ บุคคลิกของเจ้าคุณก็บอกให้ผมรู้ว่าอย่างไร ก็ต้องเป็นพระยาพานทอง ประทานโทษนะครับ คนหัวล้านแบบนี้อย่างน้อยก็ต้องเป็นคุณพระ และเจ้าคุณแหละครับ เฮ้ย - อ้ายสิน ขึ้นไปบนเรือนบอกข่าวไฟร นำน้ำชากับขนมและผลไม้ มาต้อนรับเจ้าคุณมีนฯ กับพรรคพวกของท่านเดี๋ยวนี"

นิกรพูดเสริมขึ้น

"ได้เปียร์เย็นๆ และได้ใส่กรอกกระป๋องสักหน่อยก็ดีครับ"

เจ้าคุณคชบาลฯ ทำหน้าต๋นๆ

"เธอหมายความว่าอะไร ฉันไม่เข้าใจ เปียร์ฉันไม่รู้จัก แต่ใส่กรอกปลาแถมพอจะหาได้ ให้เด็กมันไปซื้อที่ตลาดนางเลิ้ง"

หมู่สินรีบลุกขึ้นพาตัวออกไปจากห้อง เจ้าคุณคชบาลฯ เชิญเจ้าคุณปัจฉิมฯ นั่งร่วมเตียงกับท่านแล้วยกมือไหว้ขอโทษขอโพย ที่ตอนแรกให้การต้อนรับอย่างธรรมดา ไม่ได้ยกย่องให้เกียรติให้สมกับที่เป็นขุนนางผู้ใหญ่ด้วยกัน"

เป็นอันว่านางทาสสาวรอดพ้นจากเป็นทาสเจ้าคุณคชบาลฯ ได้รับความเป็นไทแล้ว เอ็นปิตินดีเหลือที่จะกล่าว หล่อนได้พูดคุยกับสี่สหายและลูกๆ อย่างนอบน้อมระหว่างที่ เจ้าคุณทั้งสองสนทนาปราศรัยกัน

"ประเดี๋ยวเราจะพาหนูไปส่งที่บ้านแม่ของหนูที่สี่แยกมหานาค" อาเสี่ยพูดยิ้มๆ

"แม่หนูอยู่กับใครล่ะ"

"อยู่กับพี่ชายของดิฉันเจ้าคะ แม่ไม่มีเงินทำทุนค้าขาย แม่ก็เอาดิฉันมาขายไว้กับท่าน เจ้าคุณไว้สองปีกว่าแล้ว"

เสี่ยตีกระซิบกระซาบกับเตี้ยของเขา

"เอาไปบ้านเราไม่ดีหรือครับ"

"อย่ายุ่งหน่อยเลยวะอ้ายตี ถ้าเราพาไปบ้าน เอ็นไปปรากฏตัวในห้องสลายตัว ร่างของเอ็นก็คงจะกลายเป็นโครงกระดูกเพราะเอ็นตายไปนานแล้ว"

ศาสตราจารย์ดำรงเห็นฟ้องด้วย

"จริงครับลุง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เราพบเห็นล้วนแต่เป็นอดีตทั้งสิ้น เมื่อเรากลับไปสู่ปัจจุบัน สิ่งที่เป็นอดีตก็จะหายไปหมด แม้กระทั่งข้างของเราที่เรานำไป ตัวเราและข้าวของที่เรานำติดตัว มาเท่านั้นที่จะกลับไปได้"

ใน ๕ นาทีนั้นเอง หมู่สนับกับคนของเจ้าคุณคชบาลฯ อีกสองสามคนก็นำน้ำชาแบบชาจีน พร้อมด้วยขนมและผลไม้อันมากมายมาต้อนรับนักทัศนศาสตร์ตามคำสั่งของท่านเจ้ากรมช่างหลวง มีบุหรีไทยซึ่งมวนด้วยใบบัวและหมากพลูใส่พานเงินมาด้วย เจ้าคุณคชบาลฯ โบกมือไล่คนของท่านให้ออกไปจากศาลารับรอง แล้วท่านก็เชิญชวนเจ้าคุณปัจฉิมฯ และทุกคนให้ดื่ม น้ำชากินขนมและผลไม้ สุกบุหรีกินหมากตามอัธยาศัย นักทัศนศาสตร์ต่างเลื่อนตัวมานั่งข้าง เติงเท้าสิงห์ นพยกถาดใส่ผลไม้มาวางข้างหน้าแล้วพุกเพียดกับคณะพรรคของเขา

"เอาเลยพวกเรา มีทั้งส้ม มังคุด มะปราง กัลยหอม และนางสาด ถ้าเราไม่กินเจ้าคุณท่าน จะเสียใจ"

นิกรร้องขึ้นดังๆ

"ขอให้เจ้าคุณคชบาลฯ จงมีอายุยืนเหมือนช้าง ไชโย"

เจ้าคุณคชบาลฯ ทำหน้าชอบกลกล่าวถามเจ้าคุณปัจฉิมฯ ว่า

"คำว่าไชโย หมายความว่าอย่างไรครับ ผมฟังได้ยิน"

เจ้าคุณปัจฉิมฯ ยิ้มให้และเอื้อมมือรับถ้วยน้ำชาที่เจ้าคุณคชบาลฯ ส่งมาให้ท่าน

"อย่าสนใจเลยครับ ลูกเขยของผมคนนี้สติเขาไม่ใคร่ดี บางทีก็พูดกะป้ากะเป๋อไม่รู้เรื่อง"

"เอ้อ - หน้าตาแสบอกว่าคุ้มดีคุ้มร้าย"

นิกรกลืนน้ำลายเอือก

"เป็นยังงั้นไป"

เจ้าคุณคชบาลฯ ยกถาดองบุหรีเงินลวดลายไทย สวยงามเปิดออกยื่นให้เจ้าคุณปัจฉิมฯ และยื่นให้นักทัศนศาสตร์

"สูบยาซีพวกเรา ยาบัวสะอาดซื้อมาจากประตูผี รสกลมกล่อมพอกๆ กับยาสี่ก๊กพระยาศรี"

นายพลดิเรกสันศรีชะ

"ขอบคุณครับได้เท่า ยาฉุนๆ แบบนี้พวกเราสูบไม่ได้หรอกครับ"

"แล้วพวกเธอสูบอะไร ยาฝอยมวนด้วยใบจากยั้งจั้นหรือ"

พลฉิ่งกระเป่าหีบบุหรี ๕๕๕ ก้นก็ออกออกมาของหนึ่ง

"เราสูบยาแบบนี้ครับ ใต้เท้าลองดูสักมวนซีครับ"

"นี่มันยาฝรั่งไซ้ไหม"

"ใช่ครับ" พลตอบยิ้มๆ "พวกเราซื้อมาจากฝรั่งที่นำเรือกำปั่นมาจอดในแม่น้ำเจ้าพระยา ครับ"

"ซองละเท่าไร? มันกะทัดรัดและสวยดีนี่"

"ซองละสองตำลึงครับ"

"อើ" เจ้ากรรมข้างหลวงร้องเสียงดังลั่นพ่อกุ กับข้างร้อง "สูบเข้าไปยังโงะซองละสองตำลึง"
นิกรพูดเสริมขึ้น

"ถ้าติดอากรแสตมป์ของละสองตำลึงกับสามบาทครับ"

"อากรแสตมป์....."

เจ้าคุณปัจฉินกษ จูปากคุณนิกร

"และอีกแล้วเจ้าก่อน อากรแสตมป์ตัวกะบวยที่ไหนกันวะ"

เมื่อเจ้าคุณคชบาลฯ ยกชิก้าเร็ด ๕๕๕ มวนนั้นใส่ปากของท่าน ท่านก็หยิบเครื่องขีดไฟขึ้นมา มีชุดด้ายติดบออยู่ในหลอดสังกะสีขนาดดินสอด้ายาวประมาณสามนิ้วอันหนึ่ง หินเหล็กไฟก้อนหนึ่งและเหล็กแบนๆ สำหรับตีหินให้เป็นประกายไฟติดชุด ท่านเจ้าคุณตีเหล็กไฟแซ็กๆ แต่ลมพัดแรงประกายไฟจึงไม่ติดชุด พวกนักทัศนาจรต่างพากันมองดูวิธีติดไฟสมัยโบราณอย่างขบขัน ลูกชายของนิกรล้วงกระเป๋าหยิบเครื่องขีดไฟแก๊สรอนสันออกมาจุดฟืบแล้วยื่นเครื่องขีดไฟให้เจ้าคุณคชบาลฯ

"เอานี้ดีกว่าครับได้เท่า ไม่ต้องตีเหล็กให้เสียเวลา ชักเดียวจุดยาสูบได้เลยครับ"

เจ้าคุณคชบาลฯ นั่งตะลึงลืมตาโพล่ง ตื่นเต้นมหัศจรรย์ใจ อย่างยิ่งที่เครื่องขีดไฟแก๊สมีเปลวไฟปรากฏขึ้นเช่นนั้น และรูปลักษณะของมันก็สวยงามน่าดูมาก

"อะไรของเธอดีจะพ่อกุ มันทันเหมือนกับของวิเศษ"

นพหัวเราะเบาๆ

"เครื่องขีดไฟสำหรับจุดยาสูบครับ ใช้เผาบ้านได้เท่าก็ได้ จุดซีครับ"

เจ้าคุณคชบาลฯ ก้มหน้าลงจุดบุหรี่ยุกับไฟแก๊สรอนสัน แล้วท่านก็มองดูด้วยความตื่นเต้นสนใจ พอนพปิดไฟท่านก็กล่าววว่า

"วิเศษแท้หลานชาย เป็นของใช้ที่ประหลาดและดีที่สุดให้ความสะดวกแก่นักสูบบุหรี่ยุนี้มันเก่งจริงๆ พวกเราใช้หินเหล็กไฟตีแซ็กๆ กว่าจะติดชุดก็เสียเวลาดังนาน อ้ายนี้แซ็กเดียวมีไฟแลบออกมา เธอซื้อมาจากไหนราคาเท่าใด"

เสียงหัวเราะคิกคักดังขึ้นในหมู่นักทัศนาจร

"ผมซื้อมาจากย่านการค้าวังบูรพาครับ อันหนึ่งสามชั่งครับ"

"ฮ้า อันละสามชั่งเชียวอะ"

"ครับ"

"ตายห่า... ชื่ออ้ายนี้อันหนึ่ง ชื่อที่ปลุกบ้านได้อย่างสบายเธอพูดจริงๆ หรือพูดเล่นแล้วก็วังบูรพามันมีห้างหอที่ไหน มีแต่วังของสมเด็จพระเจ้าฟ้าภาณุรังสี"

"ผมซื้อแถวพาหุรัดครับ" นพพุดเสียงหัวเราะ

"ขอให้ฉันดูหน่อยซีหลานชาย"

ลูกชายของนิกรส่งไฟแก๊สให้ท่าน เจ้าคุณคชบาลฯ รีบไปพิจารณาและลองกดดู
พอไฟติดท่านก็สะดุ้งสุดตัว

"ไฉ่...ติดง่ายดีแฮะ ฮะ ฮะ ชายให้ฉันเถอะหลานชายฉันขอซื้อหกสลึง"

นพท่าคายนแล้วหัวเราะก๊าก

"ไม่ต้องซื้อหรอกครับ ผมขอมอบให้ได้เท่าไรเป็นที่ระลึกและเป็นการตอบแทนความกรุณา
ของได้เท่าที่ให้การต้อนรับพวกเราอย่างดีเช่นนี้"

เจ้ากรมช่างหลวงดีใจอย่างยิ่ง

"ขอบใจเธอมากหลานชาย ฉันจะเก็บไว้เป็นที่ระลึกและอวดพวกขุนนางด้วยกัน อย่างนี้
ไม่เคยเห็นจริง ๆ ดีกว่าไม้ขีดไฟและหินเหล็กไฟมันมาก แต่เรานิยมใช้หินเหล็กไฟนั้นก็เพราะ
ไม้ขีดไฟแพงกลักละธัฐหรือกล่องหนึ่งตั้ง ๘ ธัฐ มี ๑๐ กลัก บ้านฉันไม่ได้ใช้ไม้ขีดไฟหรอก ขอบใจ
มากพ่อคุณ งามจริง ๆ เอะเธอซื้อมาอันละเท่าไร"

นพอดหัวเราะไม่ได้

"บาทเพียงครึ่งได้เท่า"

นายพลดิเรกถ่วงกระเป๋ายิบเครื่องขีดไฟอันหนึ่งออกมาซึ่งประดิษฐ์กรรมของเขา
ใช้แอลกอฮอล์บริสุทธิ์เป็นเชื้อเพลิงรูปปลัดขิมและเป็นหลอดโลหะกลมยาวประมาณ ๓ นิ้ว
เขาส่งเครื่องขีดไฟของเขาให้เจ้าคุณคชบาลฯ แล้วกล่าวว่า

"ได้ทำลองชมเครื่องขีดไฟของผมบ้างซีครับ เพียงแต่ได้เท่าตั้งปลอกมันออกมาเป็น
สองท่อนไฟก็จะติด จุดนูหรือสูบได้อย่างสบาย"

เจ้าคุณคชบาลฯ ตื่นเต้นสนใจอีก ท่านรับมาดู แล้วตั้งปลอกออกเป็นสองท่อน
เส้นลวดข้างในลูกพีบออกมานอกปลอกทันทีแลเห็นเปลวไฟสีเขียวอ่อน

"นั่นแน่ อันนี้ก็ไม่เลวแฮะ พวกเธอนี่ใช้ของดี ๆ ทั้งนั้นทำยังไงถึงจะให้ไฟดับล่ะ"

เสียดี้พุดเสริมขึ้น

"เอาปลอกสวมกันเข้าซีครับ เร็ว ๆ ครับเดี๋ยว ระเบิดบ้านช่องทั้งหมด ข้างในมีดินระเบิด
แรงสูง"

เจ้าคุณคชบาลฯ ตกใจโยนเครื่องขีดไฟลงบนพื้นทันทีท่ามกลางเสียงหัวเราะ
อย่างครื้นเครงของนักทัศนาศร ต่อจากนั้นเจ้ากรมช่างหลวงก็ได้สนทนากับเจ้าคุณบัจฉนี้ยก
และทุก ๆ คนโดยทั่วหน้ากัน

"เจ้าคุณกับลูกหลานพักอยู่กับผมสักวันสองวันเถอะครับ ผมกับภรรยาของผมจะต้อนรับอย่างเต็มที่ เมียผมเขาไปทำบุญที่วัดโสมนัสประเดี๋ยวก็คงกลับหรรษาครับ ถึงแม้เราเพิ่งรู้จักกัน ผมก็รู้สึกเคารพนับถือเจ้าคุณมาก ลูกหลานของเจ้าคุณแต่ละคนก็เป็นคนสนุกสนานรื่นเริง"

เจ้าคุณปัจฉินกฯ ซึ่งสมมติตัวว่าเป็นเจ้าเมืองมีนบุรียิ้มให้

"ขอบคุณครับได้เท่า เราอยากจะเที่ยวชมงานสงกรานต์กันให้ทั่วกรุงเทพฯ ครับและตั้งใจจะเที่ยวกันจนสว่างในคืนวันนี้ อย่าให้เรารบกวนเจ้าคุณเลยครับ"

"ถ้ายังงั้นได้เท่ากับลูกหลานก็ต้องรับประทาน อาหารกลางวันกับผมขึ้นไปคุยกันบนบ้านเถอะครับ อ้อ-แต่ว่ารู้จักกับลูกผมเสียก่อนดีไหมครับ ผมนะไม่มีลูกมีแต่ลูกบุญธรรมซึ่งผมรักราวกับดวงใจของผม"

"ผู้ชายหรือผู้หญิงครับ"

"ชายครับเจ้าคุณ อายุได้ ๒๐ ปีนี้ผมเลี้ยงไว้ ตั้งแต่มันอายุได้สองสามเดือน"

"อ้อ - กำลังหนุ่ม รับประทานหรือยังครับ"

"ยังครับ ผมกำลังหาโอกาสนำมาไปถวายตัวครับ ตอนนี้กำลังฝึกให้มันนั่งและถวายบังคม ยาวสองศอกแล้วนะครับ ทั้งฉลาดและแสนรู้ ช่างประจบก็เท่านั้นเอง"

เจ้าคุณปัจฉินกฯ ชมวดคิ้วย่น

"ลูกบุญธรรมของได้เท่านั้นเป็นคนหรือข้างครับ"

เจ้าคุณคชบาลฯ หัวเราะเสียงกังวาน

"ข้างครับ ข้างพลายที่กำลังหนุ่มคะนอง ผมได้มาจากลพบุรีครับ แม้มันถูกเลือกกัดตาย ตอนนั้นผมยังเป็นหลวงบริรักษ์คชสาร ผมได้ไปดูข้างเผือกตัวหนึ่งที่เจ้าเมืองเขาจับได้ แต่ลักษณะมันไม่ดีเลยไม่ได้เอามาขึ้นระวางเป็นข้างหลวงแต่ผมได้ลูกบุญธรรมของผมมาเลี้ยง"

พูดจบท่านก็มองออกไปนอกศาลาหลังใหญ่ แล้วร้องตะโกนเรียกข้าไทของท่านคนหนึ่ง

"อ้ายมิ่ง....มิ่งไวยไปพาลูกชายกูมานี่"

"ครับผม" เจ้าหนุ่มร่างใหญ่รับคำสั่งและวิ่งเหยาะ ๆ ไปทางหลังเรือนใหญ่ของเจ้าคุณคชบาลฯ

เสียงหวนแลเห็นเอื้อมสาวน้อยนั่งกระดัดกระสายอยู่ข้าง ๆ เขาก็รู้ว่านางทาสสาวที่เพิ่งได้รับความเป็นไท อยากจะออกไปให้พ้นจากบ้านนี้โดยเร็วที่สุด เขาจึงกล่าวกับหล่อนว่า

"เธอกลับไปบ้านคนเดียวได้ไหม"

"ได้เจ้าคะ บ้านแม่ของดิฉันอยู่ที่แยกมหานครนี้เอง เดินไปเดี่ยวเดียวก็ถึงเจ้าคะ"

อาเสี้ยวล้วงกระเป๋ายิบธนบัตรออกมาปึกหนึ่ง

"ถ้ายังงั้นเธอไปคนเดียวเถอะนะ นั่งแท็กซี่ไปก็แล้วกัน"

"แท็กซี่หรือคะ....."

เสียงหวนสะดังโหยง

"รถเจ๊กนะเอื่อน ไม่ใช่แท็กซี่หรือสามล้อเครื่องหรือก เค้า - ฉันทให้เธอ ๑๐ บาทจะได้มีเงินติดตัวไว้ใช้สอย เธอกลับไปหาแม่ของเธอเถอะ เธอมีอิสระเสรีภาพแล้ว"

นางทาสสาวที่พึ่งเป็นไท ก้มลงกราบกิมหวน แล้วรับเงินมาจากเขา

"ดิฉันจะไม่ลืมความเมตตากรุณาของท่านเลยคะ"

แล้วหล่อนก็คลานเข้ามากราบแทบเท้าเจ้าคุณคชบาลฯ และเจ้าคุณปัจฉนีฯ

"ดิฉันกราบลาละเจ้าคะ"

เจ้ากรมช่างหลวงยิ้มแห้ง ๆ

"ไปเถอะอีเอื่อน ซ้ายินดีด้วยที่เอ็งได้เป็นไท"

สาวสวยหันมาประนมมือไหว้และกล่าวคำอำลากับทักตนาจรโดยทั่วหน้ากัน ต่อจากนั้นหล่อนก็หิ้วห่อผ้าของหล่อนลุกขึ้นพาตัวเดินลงไปจากศาลาหลังนั้นออกไปจากบ้านของเจ้าคุณคชบาลฯ

ในเวลาเดียวกันนี้ลูกบุญธรรมของเจ้ากรมช่างหลวงก็ปรากฏขึ้น มันคือช่างพลายรูปร่างสูงใหญ่น่ากลัว ถึงแม้ว่าท่าทางของมันจะไม่ดูร้ายก็ตาม นักทักตนาจรเลื่อนตัวเข้ามาเบียดเสียดกันหน้าเตียงที่เจ้าคุณคชบาลฯ กับเจ้าคุณปัจฉนีฯ นั่งสนทนากันอยู่ เจ้าแห้วหน้าถอดสีกล่าวกับนิกรด้วยเสียงสั่นเครือ

"รับประทานเอายังไงดีครับ จะสู้หรือจะหนีครับ"

พลายครัตน์ช่างแสนรู้ของเจ้าคุณคชบาลฯ เดินมาหยุดข้างศาลาและชูวงขึ้นในท่าค้ำบปลางส่งเสียงร้อง แปรแปรันทำให้นักทักตนาจรอกสันขวัญแขวนไปตามกัน

เจ้ากรมช่างหลวงโบกมือให้ลูกบุญธรรมของท่าน

"อย่าขึ้นมาะลูกศาลามันจะหัก ยิ้มหน่อยสิลูก เอะ - ยังงั้น"

เจ้าพลายยิ้มแป้นแล้วทรวดตัวลงหมอบในท่าคู้เข่า

เจ้าคุณคชบาลฯ กล่าวกับนักทักตนาจรว่า

"มันเชื่องที่สุด และรู้ฟังภาษาคนทุกอย่าง มันอยู่กับฉันโดยไม่ต้องใช้ความควบคุมอยู่ที่โรงของมันหลังเรือนนี้และพวกเด็กในบ้านช่วยกันเลี้ยงดูมัน ครัตน์จะดูร้ายเล่นงานใครก็ต่อเมื่อฉันสั่ง กลางคืนมันทำหน้าที่เฝ้าบ้านฉัน พวกหัวขโมยปีนรั้วเข้ามาในบ้านเคยถูกเจ้าครัตน์กระที่บแบนไปหลายคน บางคนมันเองวงคว้าตัวไว้ได้แล้วจับพาดกับต้นไม้หัวและจนกระทั่งพวกขโมยเช็ดขยาดไม่กล้าเข้ามาในบ้านฉัน ใครจะขี้ลูกชายฉันเล่นบ้างก็เอาซี พ่อหลานชายหนุ่ม ๆ สี่คนนั้นอยากขี่ช้างก็ลองดู"

เสียงตีทำหน้าเบ้

"ไม่ไหวละครับท่าน ตัวมันใหญ่โตยังกะช้าง ผมไม่กล้าขี่มันหรอกครับ ดีไม่ดีมันเอาวงล้วงผมลงมาเตะลูกไขว้เพียงเบา ๆ ผมก็เสิร์จมันเท่านั้น" แล้วเสี้ยตีก็ยกมือขวาตบหลังเจ้าแห้ว "คนนี่ซีครับเขาแน่ เคยเป็นพรานช้างจับช้างขายมาเยอะแยะแล้ว"

เจ้าแห้วสะดุ้งโหยงเหมือนถูกเข็มแทง

"รับประทานคุณนิกเอาอะไรมาพูดก็ไม่รู้ ช้างกับผมนะไม่เคยอยู่ใกล้กันขนาดนี้หรอกครับ"

เจ้าคุณคชบาลฯ หัวเราะชอบใจแล้วกล่าวว่า

"เชิญทุกคนขึ้นไปคุยกันบนเรือนดีกว่า เชิญซีครับเจ้าคุณประเดี้ยวเพียงเราจะได้รับประทานอาหารกลางวันกัน วันนี้มีอาหารคาวหวานสารพัดครับ นอกจากทำเลี้ยงทานแล้ว ยังเตรียมไว้ต้อนรับญาติมิตรของผมด้วย เชิญครับ"

นักทัศนาศรและเจ้าคุณคชบาลฯ ต่างลุกขึ้นพากันลงไปจากศาลาหลังนั้น ท่านเจ้ากรมช้างหลวงได้กอดวงลูกบุญธรรมของท่านและยกมือตบตะพองมันเบา ๆ ด้วยความรักและเอ็นดูแล้วท่านก็เดินนำหน้าพานักทัศนาศรทั้ง ๑๐ คนตรงไปที่เรือนใหญ่ของท่าน

ทุกคนออกจากบ้านเจ้าคุณคชบาลฯ ในเวลาบ่ายสองโมงพากันเดินไปตามถนนหลานหลวง ข้ามสะพานขาวในและสะพานขาวนอกมุ่งตรงสะพานผ่านฟ้าลีลาศ โรงพยาบาลมิชชั่นปัจจุบันนี้มีบ้านเล็กเรือนน้อยอยู่ไม่กี่หลังสภาพคล้ายกับสวนหรือป่าละเมาะ แต่ทางสะพานขาวมีหมู่บ้านของพวกญวนหนาแน่น สะพานขาวนอกคือสะพานจตุรพักตรรังสรรค์ เป็นสะพานไม้ ถนนกรุงเกษมมีแต่รถลากและจักรยานสองล้อแต่ถนนหลานหลวงมีรถม้าวิ่งขวักไขว้ไปมาเพราะพวกขุนนางผู้ใหญ่พาบุตรภรรยา นั่งรถม้าไปเที่ยวทุ่งพระเมรุ ซึ่งตอนนี้ทั่วทุกหนทุกแห่งในบางกอกได้มีมหรสพ และงานรื่นเริงกันแล้วตามหมู่บ้านทั่วไป แต่จุดใหญ่ของงานอยู่ที่ทุ่งพระเมรุ สภาพของบ้านเมืองและถนนหนทางทำให้ นักทัศนาศรแปลกใจไปตามกัน ความเจริญของเมืองหลวงยังล้ำสมัย มีแต่ห้องแถวไม้สองชั้นและบ้านเล็ก ๆ สองฟากฝั่งถนนยังเป็นสวนโดยมาก ชาวจีนที่แลเห็นมักจะไว้ผมเปียปล้อยหางเปียยาว บ้างก็ทำเปียพันไว้กับศีรษะ ถนนหลานหลวงเป็นถนนโรยกรวดก้อนเล็ก ๆ คนงานของกรมนคราทรนำถังไม้ขนาดใหญ่ตักบัวรดน้ำบรรจุน้ำแบกบารอดถนนเพื่อลดฝุ่นละออง กรุงเทพฯ ยังไม่มีรถเมล์แม้แต่รถยนต์ก็ยังมี มีรถรางเทียมม้าเพียงสายเดียวเท่านั้น จากสะพานเหล็กถึงสะพานช้างโรงสี อย่างไรก็ตามบ้านเมืองมีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข ไม่มีทหารฝรั่งเดินเฟ้นพ่านหรือขับรถอย่างน่าหวาดเสียวพี่น้องชาวไทยแต่งกายตามประเพณีของตนมองเห็นแต่ไกลก็รู้ว่าเป็นคนไทย

ในที่สุดนักทัศนาศรก็มาถึงถนนราชดำเนินนอกและข้ามสะพานผ่านฟ้าตรงไปยังทุ่งพระเมรุ สภาพของถนนราชดำเนินเป็นถนนโรยกรวดก้อนเล็กกว้างประมาณ ๑๕ เมตร

ทั้งสองฝั่งถนนมีทางเท้าปูลาดด้วยกระเบื้องซีเมนต์สีขาวแผ่นใหญ่มีต้นมะฮ็อกกานีขึ้นเป็นทิวแถว
ระหว่างทางเท้าทั้งสองข้างช่วยให้ความร่มเย็นแก่ประชาชนที่สัญจรไปมา มีม้ายาวสำหรับ
นั่งพักผ่อนตามใต้ต้นมะฮ็อกกานีด้วย บริเวณโรงพยาบาลนครราชสีมาในปัจจุบันนี้มีแต่
ดงกล้วยตลอดถนนราชดำเนินไม่มีอาคารแม้แต่หลังเดียว กรุงเทพฯ ยังไม่มีอะไรทั้งนั้นแม้แต่
วัฒนธรรมอันสูงส่งในทางขนบธรรมเนียมประเพณี และมีการครองชีพที่ถูกต้องอย่างไม่น่าเชื่อ
ผู้คนเที่ยวเตร่กันอย่างสุขสบายในวันสงกรานต์ซึ่งสงกรานต์นี้มีความหมายอย่างยิ่ง

"นี่หรือพ่อถนนราชดำเนิน" ร.อ. นพทามบิดาของเขา

"เออ นี่แหละ"

นพทวเราะเบา ๆ

"ไม่เอาไหนเลย อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยก็ไม่มี ถนนแคบนิดเดียวเท่านั้น มองดูมีแต่
สวนและกอไผ่"

"แกชอบป่าคอนกรีตใช่ไหมล่ะ" นิกธาม "สำหรับพ่อชอบอย่างนี้ไว้ย มันสบายใจอย่างไร
ชอบกล ผิดกว่ากรุงเทพฯ ปัจจุบันซึ่งเต็มไปด้วยความเดือดร้อนยุ่งยากในการดำรงชีวิต
แถมเห็นใหม่ล่ะ เกวียนเทียมวัวยังแล่นอยู่ตามถนน"

"แล้วรถเมล์มันไปไหนกันหมดล่ะครับพ่อ"

นิกธาวาดแว้ด

"ยังไม่เกิดไว้ยนี้มันสมัยโบราณยังไม่มียานยนต์ใช้"

สองฟากฝั่งถนนราชดำเนินมีโรงงานหลายแห่ง ตามหมู่บ้านมีเย็ก ลำตัด เพลงพื้นเมือง
ต่าง ๆ และกลองยาว ถึงไม่มีร้านค้าอาหารหรือหาบเร่ผู้คนก็ได้กินอาหารคาวหวาน ตามโรงงาน
ต่าง ๆ อย่างอิมหันสำราญซึ่งบางแห่งเป็นโรงงานของราชการส่วนต่าง ๆ ทั้งทหารและพลเมือง
ต่างออกเที่ยวเตร่กัน

เมื่อมาถึงทุ่งพระเมรุคือสนามหลวงในปัจจุบันนี้นักทัศนาก็ได้เห็นสภาพของสนามหลวง
เมื่อครั้งอดีต ผู้คนแน่นขนัดมาชมงานสงกรานต์ สนามหลวงไม่มีแม่ธรณี กระทบงยุติธรรมก็คือ
ตารางหรือเรือนจำอันเป็นที่คุมขังนักโทษ คลองหลอดไม่มีเขื่อนคอนกรีตริมคลอง แต่มีเรือ
น้อยใหญ่ผ่านไปมาคับคั่ง อนุสาวรีย์ทหารอาสาสงครามโลกครั้งแรกยังไม่มี บริเวณนั้นเป็น
ที่รกร้างว่างเปล่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ไม่มี มีแต่กำแพงวังจากมุมท่าพระจันทร์ไปจนถึง
ท่าช้างวังหน้าซึ่งวังนี้คือวังหน้าแต่ไม่มีเจ้านายประทับอยู่คงปล่อยให้ปวงร้าง ต้นมะขามรอบ
สนามหลวงยังไม่มี สนามหลวงคือทุ่งพระเมรุเป็นทุ่งกว้างสำหรับถวายพระเพลิงพระบรมศพ
และพระศพเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ นอกจากนี้ก็เป็นที่พักผ่อนของชาวเมือง มีงานสงกรานต์เป็น
งานใหญ่ประจำปี

เพราะกลุ่มเมฆปิดบังดวงอาทิตย์ในตอนบ่าย ชาวบางกอกและชาวชนบทที่หลังไหลกันมาเที่ยวชมงาน ณ ท้องพระเมรุ จึงได้รับความร่มเย็นจากลมว่าวที่พัดโฉบมาตลอดเวลา ด้านเหนือของท้องพระเมรุมีโรงมหรสพเรียงรายหลายชนิดและเริ่มแสดงแล้ว จึง ๒ โรง เพลงช้อยหนึ่งโรง ยี่เกทรงเครื่อง ๒ โรง ช่วยให้อายແກ່สดชื่นมีชีวิตชีวาขึ้น นอกจากนี้ก็มีหนังใหญ่หนึ่งโรง หุ่นกระบอกหนึ่งโรง กลองยาวหรือเถิงประชันกันอีกหลายวง การแสดงกายกรรมของพวกญวนเรียกว่าญวนหกที่ขึ้นไปหอคะเมนอยู่บนไม้สูงนับว่าตื่นเต้นหวาดเสียวไม่น้อย ลำตัดหญิงชายประชันกันเรียกร้องแพนลำตัดอย่างคับคั่ง หมากกรุกคนอยู่สุดสนามด้านเหนือใกล้ ๆ กับวงตะกร้อ การประลองฝีมือด้วยกระบี่กระบอง ดาบง้าวไม้สั้นไม้ยาวอยู่กลางท้องพระเมรุ และด้านใต้มีเวทีมวยกลางแจ้งซึ่งการชกมวยจะเริ่มต้นในเวลาบ่าย ๔ โมงตรงและทางการได้สร้างพลับพลาที่ประทับไว้ สำหรับเจ้านายพระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่

ประชาชนนับหมื่นปะปนกันอยู่ในท้องพระเมรุนี้ ยืนเบียดเสียดดูมหรสพและการแสดงต่างๆ ตามอัธยาศัย ไม่มีการล้วงกระเป๋าหรือตัดสายสร้อย ไม่มีการเบียดกระชาะ ล้วงลักควักผู้หญิงมองหน้ากันแล้วทำต่อยก็ไม่มีทั้งนี้ก็เพราะต่างก็ถือว่าเป็นคนไทยด้วยกันเป็นที่น้อมร่วมชาติกัน การมองดูหน้ากันไม่ได้ทำให้เกิดความเสียหายอะไร

รอบท้องพระเมรุมีโรงทานมากมายหลายแห่งซึ่งโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานเลี้ยงดูไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินของพระองค์ที่มาเที่ยวงาน อาหารหาบเร่มีขายเกลื่อนกลาดโดยไม่ต้องกลัวตำรวจจับและไม่ต้องเสียค่าเช่าที่ พวกพ่อค้าจีนหนึ่งซาละเปาเลี้ยงประชาชน นอกจากนี้ยังมีขนมเปี๊ยะเครื่องจันฉับและน้ำชาเลี้ยง พ่อค้าแขกตั้งโรงทานเลี้ยงอาหารแขก มีมะตะบะ โรตีสองกุระหมาข้าวหมกไก่ ใครได้กินอาหารและขนมของเขาก็ให้ศีลให้พร ขอให้เขาทำมาค้าขึ้น มีอายุมีขวัญยืน คนจีนและคนไทยมีความสนิทสนมรักใคร่กันเป็นอย่างดีเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่าชาติไทยกับชาติจีนนั้น มีความสัมพันธ์กันมานานแล้วไม่มีวันที่จะแตกแยกกันได้ ถึงแม้จีนในแผ่นดินใหญ่ ปัจจุบันนี้เป็นคอมมิวนิสต์แต่ชาวจีนในเมืองไทยซึ่งล้วนแต่เป็นพลเมืองดีตั้งอกตั้งใจประกอบอาชีพของเขาก็เกลียดชังลัทธิมหาประลัยนี้

นักทัศนาศรเดินเที่ยวชมบริเวณงานในท้องพระเมรุจากด้านเหนือเรื่อยไปทางด้านใต้ แล้วทุกคนก็ได้ยินเสียงโฆษกของสนามมวยกลางแจ้งประกาศด้วยโทรโข่ง คือใช้สังกะสีทำเป็นรูปกรวยแล้วพูดช่วยให้เสียงดังไปไกลประมาณ ๑๐๐ เมตร พอได้ยินกันทั่วบริเวณนั้นไม่หนวกหูหรือสับสนแก้วหูเหมือนเครื่องขยายเสียง ผู้พูดยืนพูดอยู่บนเวทีมวย เป็นเวทีเดี่ยว ๆ ไม่สู้จะมั่นคงแข็งแรงนัก ใช้เชือกมะนิลากันรอบเวที พื้นเวทีไม่มีเบาะฟางรองรับ ผู้ที่ทำหน้าที่โฆษกแต่งกายแบบขุนนาง นุ่งผ้าม่วงใจกระเบน สวมเสื้อราชปะแตน สวมถุงน่องรองเท้าและสวมหมวกสานมีอายุในวัย ๕๐ เศษ

"พี่น้องทั้งหลาย กรรมการได้เปรียบเทียบที่จะขึ้นชกในเวลาบ่ายสี่โมงตรงวันนี้ได้สามคู่แล้ว แต่คู่เอกของรายการคือ นายล้อม แข็งเหล็ก นักมวยขึ้นคานของโคราชซึ่งเคยปราบนักมวยฝีมือเยี่ยมในกรุงเทพฯ มาหลายคนแล้วยังหาคู่ไม่ได้เพราะไม่มีใครกล้าเปรียบกับเขา คณะกรรมการขอเชิญชวนนักมวยทั้งหลายมาเปรียบคู่ชกกับนายล้อม แข็งเหล็ก ใครชนะจะได้รับเงินรางวัลจากเสด็จในกรมถึง ๑๐ ตำลึง ผู้แพ้จะได้รับรางวัล ๕ ตำลึง ผู้ที่คิดว่ามีฝีมือคู่ควรกับนายล้อม แข็งเหล็ก เชิญมาพบกับกรรมการที่กระโจมนี้"

เสี้ยตี้ยกมือจับแขนพเยาว์เบา ๆ

"ไป - อ้ายนพ แยกไปเปรียบเทียบขึ้นชกกับนายล้อมไว้อย่างเป็นโอกาสของแกที่จะได้เงินใช้ ๔๐ บาทอย่างหวาน ๆ"

ลูกชายของนิกรฝันหัวเราะ

"แกดีกว่า รูปร่างแกมันสูงใหญ่กว่ากัน กันยังไม่อยากตายหรือเพื่อน รู้ไหมว่าเขาชกกันแบบไหน คาดเข็มนาฬิกาไม่ได้ใส่แว่น คาดด้วยดิลแล้วเอากาวทาให้แข็ง ชกถูกใบหูก็หูหลุด ถูกจมูกก็จมูกหลุด"

สมนึกขมวดคิ้วย่นหน้าผาก

"จริง ๆ หรือครับ ลุง"

"เออ มวยยุคนี้เขาชกกันอย่างอ้ายนพว่า น้ำหนักตัวเขาก็ไม่จำกัด ยกหนึ่งประมาณสามสี่นาที่เขาใช้กะลาเจาะรูเล็ก ๆ ลอยในถังน้ำ น้ำท่วมกะลาจนน้ำเมื่อไรก็หมดยกหรือหมดอันการหยุดพักระหว่างยกก็ไม่แน่นอนแล้วแต่กรรมการนักมวยโบราณเขาไม่ชกกันแบบมวยปัจจุบัน บางทีจืด ๆ จืด ๆ กันจนหมดยกไม่ได้ชกกันสักทีเพราะเขาเก็งเล่นงานคู่ต่อสู้ที่เดียวอยู่ ถ้าไม่ชกถูกที่สำคัญ ก็เตะก้านคอทัวะเดียวหมอบเลย นักมวยชกกันหรือเตะกันนาน ๆ ครั้ง คนดูเขาไม่ว่าอะไรหรอก แยกจะขึ้นชกกับนายล้อมก็เอาซี อ้ายตี"

สมนึกยกมือขวาขึ้นลูบคลำคอและใบหน้าของเขาแล้วเขาก็ยิ้มให้พล

"อย่าดีกว่าครับ"

นายพลดิเรกกล่าวถามนิกรเบา ๆ

"แกเอาใหม่ละอ้ายกร แสดงชั้นเชิงมวยไทยให้เราดูหน่อยเถอะวะ"

"โน" นิกรร้องลั่น "กันยังไม่อยากให้เมียของกันเป็นม่ายหรือไว้อย่าง ลูกกันก็ยิ่งเด็กไร้เดียงสา"

ศาสตราจารย์ดิเรกทำหน้าเหมือนกับจะร้องไห้

"อ้ายนพนะเราจะไร้เดียงสา"

"เออ -- มันยังแบมือขอสตางค์กันทุกวัน บางทีไม่ถูกใจก็นอนร้องไห้ตื่นกระแฉ่วอยู่บนเตียง บางทีก็นอนอมหัวแม่ตีนเล่นแล้วหัวเราะเอิ๊กอ้ากตามประสาทารก"

เสียงหัวเราะดังขึ้นพร้อม ๆ กัน เจ้าแห้วเลื่อนตัวเข้ามายืนข้างเสี้ยงวงแล้วกล่าวว่า

"รับประทานผมไม่ได้เห็นลวดลายและชั้นเชิงมวยไทยของอาเสียมานานแล้ว รับประทาน อาเสียขึ้นชกกับนายล้อมเถอะครับ อาเสียเป็นนักมวยสมัยใหม่ถึงนายล้อม แข่งเหล็กจะเก่งกาจสักเพียงไหนอาเสียของผมก็ต้องเหนือกว่า...ไวกว่า...หมัดหนักกว่า...รวดเร็วกว่า"

เสียหงวนยิ้มแป้น

"อย่ายุให้ฉันถูกหามลงมาจากเวทีหน่อยเลยวะ"

เจ้าคุณปัจฉนิกฯ พุดเสริมขึ้น

"อา กำลังจะบอกแกขึ้นชกกับนายล้อมอยู่เดี๋ยวนี้ พอดีอ้ายแห้วชิงพุดขึ้นเสียก่อน แกเป็นคนมีลำหัดลำโคน ออกหมัดได้รวดเร็ว เตะก็หนักยิ่งกว่าอภิเดชศอกเข้าของแกพร่าวไปหมด ถ้าขึ้นชกก็แหง"

นิกรพุดโพล่งขึ้นด้วยวิธีการพุดอย่างเฉลียวฉลาด

"ถูกหามลงมาแหง คุณพ่ออย่าไปยุมันเลยครับ ขึ้นขึ้นไปก็ถูกน็อค น้ำหน้าอย่างอ้ายหงวน มันจะไปสู้ใคร เดี่ยวนี้ลวดลายมันหมดไปแล้วเหมือนกับหมาเขี้ยวหักได้แต่เห่า"

พลแกล้งพุดดูหมิ่นกิมหงวนบ้าง

"จริงไว้ยออ้ายกร ในระยะสองสามปีนี้อ้ายหงวนรุ่งโรยแถม่าไปมาก ออกกำลังนิดหน่อย ก็บ่นว่าเหนื่อย ถ้าอ้ายหงวนขึ้นชกก็มีหวังถูกเตะหมอบไม่ถึงครึ่งยก"

นายพลดิเรกแกล้งพุดขึ้นบ้าง

"ออไร้อออไร้ออ ฟังได้คิดเดี๋ยวนี้ว่าอ้ายหงวนแถม่ามากจิตใจของนักสู้ก็หายไปหมดแล้ว เห็นงูเห่าเลื้อยผ่านหน้ายังกระโดดตัวลอย"

อาเสียยั่วขึ้นมาทันที

"ไม่โดดมันจะได้กัดตายเห่า งูเห่าจะไวโยไม่ใช่งูเขี้ยว อย่าเหยียบย่ำดูหมิ่นกันให้มากนัก เลยวะ คนอย่างกันไม่ได้แถม่าอะไรนัก ร่างกายของกันก็แข็งแรงเตะปีปเปล่ากระเด็นไปไกล ตั้ง ๒๐ เมตรจะเอาอย่างไร กันซ้อมมวยกับลูกหลานของเราบ่อยๆ ถ้ามอ้ายนัสดูก็ได้ว่ามันเคยถูกกันชกกันจ้าเบาใช้ไหม"

สมนึกหัวเราะลั่น

"อ้ายนัสมันแกล้งทำเป็นล้มหรือครับเตี้ย ความจริงหมัดเตี้ยเหมือนมดกัดเพียงเจ็บๆ คันๆ เท่านั้น"

"ชะชะ มดกัด" แล้วเขาก็หันมาทางเจ้าคุณปัจฉนิกฯ "ผมจะขึ้นชกกับนายล้อม แข่งเหล็ก นะครับ อ้ายพวกนี้มันดูถูกฝีมือผมต้องให้มันเห็นลวดลายชั้นเชิงของผมบ้าง"

ท่านเจ้าคุณซ่อนยิ้มไว้ในหน้า

"อย่าเลยวะ อาชี้เกียนำศพแกกลับบ้าน แกนะมันไม่มีอะไรเหลืออยู่อีกแล้ว"

ร.อ.พนัสพุดเสริมขึ้น

"อย่าให้พวกเราต้องสูญเสียเขาไปเลยครับ ไปเที่ยวโรงบ่อนที่โรงหอยประตูสามยอด
กันดีกว่า หรือถ้าจะไปดูมหรสพทางด้านเหนือของทุ่งพระเมรุอย่าหาเรื่องเจ็บตัวเลยครับอา"

"อ้ายนัส" กิมหงวนพูดยานคาง "แกดูถูกอามากเกินไปเสียแล้ว เอาละ อาขึ้นชกกับ
นายล้อม แข่งเหล็ก แน่ๆ ไปไว้...ไปพบกรรมการเดี๋ยวนี้" แล้วเสียหงวนก็เดินนำหน้าพา
คณะนักทัศนาศจรตรงไปยังเต็นท์หลังหนึ่งซึ่งนายสนามและกรรมการหลายคนพักอยู่ในเต็นท์
หลังนั้น

ด้านหลังเต็นท์มีเรือนโรงเตี๊ยะยาวประมาณ ๑๐ เมตร เป็นที่พักนักมวยและพี่เลี้ยง
มีไม้รั้วเตี๊ยะๆ กันรอบบริเวณและมีพลตระเวนเฝ้าทางเข้าออกไม่ยอมให้ผู้ที่ไม่มิจกเกี่ยวข้อง
ล่วงล้ำเข้ามาในที่ทำงานของกรรมการและที่พักนักมวย

พลตระเวนหรือตำรวจอนุญาตให้นักทัศนาศจรทั้ง ๑๐ คนผ่านเข้าไปได้เมื่ออาเสียแสดง
ความจำนงว่าเขาจะขอขึ้นชกกับนายล้อม แข่งเหล็ก

"เข้าไปเถอะพี่ชาย นายสนามให้เจ้าหน้าที่ประกาศหาคู่ชกกับนายล้อมมาตั้งแต่ตอนสาย
แล้ว"

"เขาเก่งมากหรือน้องชาย"

"เก่งหรือไม่เก่งข้าก็บอกไม่ถูก แต่ว่าในกรมท่านเอาตัวมาจากโคราชมาเลี้ยงไว้ในวัง
ก็เพราะนายล้อม แข่งเหล็ก ชกคนตายมา 15 คนแล้ว"

อาเสียกลืนน้ำลายเอือก

"นั่นเรอะ เขาขึ้นชกมาก็ครั้งละ"

"ก็ 15 ครั้งนะซี"

เสียหงวนหันมาทางคณะพรรคของเขา

"ไปเล่นถั่วกันที่บ่อนสะพานเหล็กดีกว่าวะ"

นิกรแหกปากหัวเราะลั่น แล้วกล่าวกับพล

"นี่อะไรไม่มีผิด อ้ายหงวนนะทำดีที่เหลวมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว"

อาเสียตาเขียวกับนิกร

"กูพูดเล่นไว้ย้อายกร พูดตลก ๆ เล่นเท่านั้น คนอย่างกันกลัวคนมีหรือวะ มนุษย์เดินดินมี
10 นิ้วเท่า ๆ กัน"

เสียตีพูดเสริมขึ้น

"ถูกละครับเตี๊ยะ มี 10 นิ้วเท่า ๆ กันแต่นิ้วมือและนิ้วเท้าของนายล้อมอาจจะโตกว่านิ้วของ
เตี๊ยะก็ได้"

อาเสียแหม่มปากแน่น

"โตกว่ากูก็ไม่กลัว"

"ไม่กลัวก็เข้าไปพบนายสนามศรีครับ ผมกับเพื่อน ๆ รออยู่ที่นี้แหละชี้แจงเข้าไป"

กิมหงวนเดินนำหน้าพาเพื่อนเกลอทั้งสามคน กับเจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๆ ผ่านช่องรั้วตรงไปที่
กระโจมกรรมการ ส่วนสี่สหายหนุ่มกับเจ้าแห้วรออยู่ข้างนอก เมื่อเข้ามาในกระโจมและอาเสี้ยแจ้
ให้กรรมการคนหนึ่งทราบบว่า เขาขอสมัครขึ้นชกกับนายล้อม นายสนามคือพระยาภักดี ๆ
ปลัดทูลฉลอง กระทรวงมหาดไทย และประธานกรรมการ งานสงกรานต์ก็มองดูเสี้ยหงวน
ด้วยความสนใจยิ่ง

"แกละเราจะขึ้นชกกับนายล้อม"

"ไม่ใช่แกลครับ ผมนี่แหละจะขึ้นชกกับเขา"

เจ้าคุณปลัดขมวดคิ้วย่น แล้วพูดกับพวกกรรมการเบา ๆ

"หมอนี่มันพูดสำนวนสมัยใหม่ฟังดูแปร่ง ๆ หูยั้งใจชอบกล" แล้วท่านเจ้าคุณร่างเล็กเสี้ยดัง
ไว้หนวดไ้ก็สั้มภาษณ์อาเสี้ยต่อไป "แกชื่ออะไรเคยเป็นนักมวยหรือเปล่า แล้วก็แกเป็นคน
บางกอกหรือมาจากไหน"

อาเสี้ยยิ้มให้

"ผม.... พันธุ์ลูกทุ่งครับ ผมชื่อกิมหงวนเป็นชาวนามาจากแปดริ้ว นี่เพื่อน ๆ ผมและ
ญาติผู้ใหญ่ของผม ผมเป็นนักมวยอาชีพตั้งแต่รุ่นหนุ่ม ตระกูลผมเป็นนักมวยทั้งนั้นแหละครับ
ปู่ผมเป็นครูมวยชื่อดัง...." แล้วเขาก็หันมากระซิบถามนิกรเบา ๆ "ปู่กันอยู่เมืองไหนวะ"

"ปักกิ่งยังงี้ล่ะ"

เสี้ยหงวนทำคายนรีบหันมาทางนายสนาม

"ปู่ผมเป็นครูมวยชื่อก้องในเมื่องกบินทร์ครับ ตาผมเป็นครูมวยและครูดาบที่แปดริ้ว
ย่าและยายผมก็เป็นนักมวยชั้นดีรุ่นได้ทีเวทมาแล้ว ผมขึ้นชกรุ่นเวลเตอร์เวทมาหลายครั้งแล้ว
ทั้งมวยไทยและมวยสากล"

เจ้าคุณภักดี ๆ ทำตาปริบ ๆ มองดูหน้าเจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๆ

"หลานชายของแกชกจะละแล้ว พูดอะไรฉันฟังไม่เข้าใจ แล้วก็ย้ายายของเขาเป็นนักมวย
จริง ๆ หรือ"

เจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๆ กลั่นหัวเราะไม่ได้

"จริงครับ ผู้หญิงเราก็เก่งเท่าผู้ชายเหมือนกัน ดูอย่างสมเด็จพระศรีสุริเยทัย คุณหญิงโม
คุณหญิงจันและคุณหญิงมุกเป็นต้น"

กิมหงวนพูดเสริมขึ้นเป็นคำกลอน

"มือก็ไกวดาบก็แกว่งแข็งแรงยิ่ง ถึงเป็นหญิงสู้ศึกไม่ถึงพริ้น เห็นไพร่รี่เข้ามาแก้ผ้าปล้น
ข้าศึกยี่นึ่งอันถูกฟันตาย"

เจ้าคุณภักดี ๆ และพวกกรรมการหัวเราะชอบใจ

"โหมงต้องแก้ผ้าด้วยละว้ย" นายสนามถามพลางหัวเราะพลาง

"อ้าว ก็ต้องทำไปย่าววนนิคหน่อยซีครับ พอเห็นข้าศึกแก้ผ้าออกเหลือแต่กางเกงลิง ผ้าห่มที่ห่มแบบตะเบงมานก็ถอดออกทิ้ง ข้าศึกมัวแต่ตกตะลึงกองทัพผู้หญิงก็บุกเข้ามาฟัน ข้าศึกล้มตายเหมือนใบไม้ร่วง ท่านเคยเรียนประวัติศาสตร์ไม่ใช่หรือครับ พระนางคลีโอพัตรา เอาชนะจอมทัพमारคั่นโตนี่ได้ ก็เพราะทำไปย่าววนจนลุ่มหลงรัก ขนาดเปลือยกายแต่ันร็อค แอนด์ รอล ให้ดูเชียวนะครับ"

"ว้า" นายสนามคราง "เกยี่งพุดยี่งและฉันฟังไม่รู้เรื่อง" แล้วท่านก็ถามเจ้าคุณปัจฉนิก ฯ
"เจ้าหนุ่มหลานชายของแกคนนี้เป็นปรกติดีหรือ"

"ไม่ใคร่ปรกตินักหรอกครับอย่างที่เขารู้อยู่กันว่าคุณดีคุณร้าย แต่เจ้าหงวนของผมเป็น นักมวยฝีมือดีคนหนึ่งครับ ม่ายก็คงไม่กล้าจับนายล้อมนักมวยชื่อดัง"

นายสนามยิ้มให้

"ถ้ายังงั้นฉันทกลงให้นายกิมหงวนขึ้นชก กับนายล้อมเป็นคู่เอก ของรายการหาก กิมหงวนชนะ ก็จะได้รับประทานเงินสด 10 ตำลึงจากเสด็จในกรม ถ้าแพ้ก็ได้ 5 ตำลึง ถึงแม้ว่านายกิมหงวนตัวเล็กและบอบบางกว่านายล้อมก็รู้ดีว่าว่องไวปราดเปรียวดี คนบ้าๆ บอๆ ไม่เต็มเต็งอย่างนี้แหละมักจะสู้ตาย แต่อย่าลืมนะ นายล้อมเคยชกคนตายมา 15 คนแล้ว ชกกับใครคู่ต่อสู้ตายทุกที ถูกเตะม้ามแตกกระเพาะแตกหรือลูกกระเดือกแตก บางทีก็ถูกต่อย กรามหรือขาตะไกรเหล็ก"

อาเสี่ยเกิดอารมณ์ยั่วขึ้นมากก็โพล่งขึ้น

"แต่นายล้อมก็เป็นมนุษย์เดินดินเช่นเดียวกับผมนี่ครับ"

"ไอ้ พุดอย่างนี้สมกับเป็นนักสู้ ฉันทลุ่มใจมาตั้งแต่เช้าแล้วที่ไม่มีใครชกกับนายล้อม ถ้านายล้อมไม่ได้ชกเสด็จในกรมก็คงจะกริ้วฉันทแน่ ๆ เป็นอันว่านายล้อมได้ชกแล้ว กิมหงวนนักมวยฝีมือดีแปดริ้ว"

"ครับ บ้านผมอยู่ใกล้ ๆ กับสะพานข้ามแม่น้ำบางปะกง"

เจ้าคุณภักดี ฯ ทำหน้าฉงน

"สะพานข้ามแม่น้ำ..."

"เอ๊ย - สะพานข้ามคลองท่าไข่ใกล้แม่น้ำครับไม่ใช่สะพานข้ามแม่น้ำ เพราะสมัยนี้ยังสร้าง สะพานข้ามแม่น้ำไม่ได้เหมือนอย่างสะพานพระพุทธยอดฟ้า สะพานกรุงเทพฯ หรือสะพาน กรุงธน"

เจ้าคุณภักดี ฯ หันมาทางเจ้าคุณปัจฉนิก ฯ

"หลานชายของแกพุดและทะเพ่งไม่รู้เรื่อง แกเป็นลุงหรือเป็นอา นายกิมหงวนละ"

"เป็นอาครับ"

"ดีแล้ว เตรียมตัวให้หลานชายของแกได้แล้วมีเวลาอีกเพียงชั่วโมงเดียวเท่านั้น มวยคู่แรก จะขึ้นชกสายสี่โมงตรง โดยไม่ต้องให้คนดูหรือตั้งเอนกกรรมการว่าถึงเวลาแล้ว ฉันจะให้กรรมการ พาไปที่ห้องพักนักมวยฝ่ายน้ำเงิน ที่นั่นจะมีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกทุกอย่าง แต่ห้ามไม่ให้ นักมวย หรือพี่เลี้ยงออกไปจากบริเวณรั้วกันนี้อย่างเด็ดขาดเพื่อป้องกันไม่ให้นักมวยหลบหนีหรือ ติดต่อกับพวกนักพนันล้มมวย นายกิมหงวนเป็นฝ่ายน้ำเงิน"

"ครับผม" เจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๆ พูดยิ้ม ๆ "ท่านเป็นใครครับขอประทานโทษ"

"ฉันเป็นประธานกรรมการงานสงกรานต์ทุ่งพระเมรุ และเป็นนายสนามมวยชั่วคราวนี้ ฉันคือพระยาภักดีภูวนารถ ปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย"

"ขอบคุณครับ อ้า-ผมมีเด็ก ๆ ลูกหลานมาด้วยอีกสี่ห้าคนรออยู่ข้างนอกครับ"

"งั้นเราจะไปรับเข้ามาซึ่งจะได้ดูมวยเห็นถนัด ๆ ไม่ต้องเบียดเสียดกับคนดู ฉันยินดีที่ บอกให้รู้ด้วยว่าหากนายกิมหงวนปราศยานายล้อม ลูกหลานของแกที่มาด้วยหรือประชาชน คนใดจะขอขึ้นชกกับนายล้อมอีกก็ยังไม่ได้ เสด็จในกรมรับสั่งมาว่า ท่านจะประทานเงินรางวัล ให้แก่ผู้ที่ขึ้นชกกับนายล้อมทุกรายไป ใครชนะได้ 10 ตำลึงถ้าแพ้ก็ได้ 5 ตำลึง แต่ฉันแน่ใจว่า คงไม่มีใครกล้าขึ้นชกกับนายล้อมหรอกเพราะ เขาเป็นนักมวยชื่อดังมาก แม้แต่ครูมวยในบางกอก ก็ยอมรับนับถือว่านายล้อมเป็นนักมวยที่มีชั้นเชิงดี มีล่ำหักล่ำไค่น" พูดจบท่านเจ้าคุณก็หันมาทาง กรรมการคนหนึ่ง "ท่านช่วยพา นายกิมหงวนกับพรรคพวกไปที่ห้องพักนักมวยฝ่ายน้ำเงิน หน่อยซี บอกพลตระเวนและเจ้าหน้าที่สนามมวยด้วยว่า อย่ายอมให้นักมวยทั้งสองฝ่าย พบปะกันเป็นอันขาดเพราะอาจจะทำให้การชกมีการสมยอมล้มมวยกัน และฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อาจจะถูกระทำด้วยเวทย์มนตร์คาถาทางไสยศาสตร์อันเป็นเหตุให้พ่ายแพ้ยับเยิน"

สุภาพบุรุษวัยกลางคนที่นั่งร่วมโต๊ะ กับเจ้าคุณนายสนามได้ลุกขึ้นจากเก้าอี้ พาคณะพรรคสี่สหายกับเจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๆ ออกไปจากกระโจมหลังนั้น และหลังจากนั้นสักครู่ ลูกชายของสี่สหายกับเจ้าแห้วก็ถูกพลตระเวนคนหนึ่งไปตามตัวเข้ามาในเขตของกรรมการ และนักมวยคือด้านตะวันตกของเวทีมวยกลางแจ้งนั่นเอง

ในที่สุด อาเสี่ยกิมหงวนของเราก็อยู่ในสภาพของนักมวยที่จะขึ้นชก เสี่ยหงวนสวมกางเกง ขาสั้น สีน้ำเงินแถบขาวซึ่งบังเอิญเลือกได้พอเหมาะพอเจาะจากกางเกงหลายตัว ที่ทางสนาม นำมาให้ นักมวยฝ่ายน้ำเงินเลือก แขนซ้ายของอาเสี่ยผูกผ้าประเจียดและพระเครื่องรางหลายองค์ มือทั้งสองข้างพันด้วยดิบบชูปกาด้วยวิธีพันนิ้วมือทั้งสี่นิ้วตั้งแต่นิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วก้อย แล้วพันรอบฝ่ามือลงไปจนถึงข้อศอกและต่ำกว่าข้อศอกเพียงเล็กน้อย เมื่อก้าวถูกลมแห่งผาก ด้ายดิบ ที่พันมือ ก็แข็งเป็ก เหมือน พอกด้วยปูนซีเมนต์

เสี่ยหงวนของเราคึกคักเข้มแข็งตลอดเวลา ทำให้นักมวยฝ่ายน้ำเงินพลอยมีขวัญและ กำลังใจดีไปด้วย

ในราว 15.30 น. ประชาชนที่เฮโลมาจากโรงมหรสพต่าง ๆ ห้อมล้อมเวทีมวยทุกด้าน เว้นแต่ด้านใต้ซึ่งเป็นพลับพลาที่ประทับของเสด็จในกรม และพวกขุนนางผู้ใหญ่ทั้งฝ่ายทหาร และพลเรือน เสด็จในกรมเสด็จมาถึงพลับพลาที่ประทับก่อนเวลาแข่งขันเพียงเล็กน้อย และเนื่องจากทางสนามได้ข่าวประกาศให้ทราบว่านายกิมหงวน นักมวยฝีมือดีแห่งจังหวัด จะชิงเทราจะขึ้นชกกับนายล้อม แข็งเหล็ก นักมวยขึ้นคานแห่งภาคอีสาน นักนิยมมวยจึง เบียดเสียดเบียดอัดกันแน่นไปหมด ใคร ๆ ก็อยากดูฝีมืออันยอดเยี่ยมของนายล้อม และอยากจะ เห็นฝีมือลายมือของกิมหงวนด้วย

เมื่อถึงเวลา 16.00 น. คือบ่าย 4 โมงเย็นมวยคู่แรกก็เริ่มชกตามประกาศ กรรมการห้ามมวยเป็นครูมวยมีชื่อคนหนึ่งรับราชการอยู่ในกระทรวงวัง กรรมการรักษาเวลาและตีกลอง เริ่มยกหมดยกเป็นนายทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ในวัยหนุ่ม ไม่มีแพทย์ประจำสนาม และไม่มีกรรมการให้คะแนน มวยจะชกกัน 5 ยก ถ้าน็อคเอาท์กันไม่ได้ก็เสือกกันไป อย่างไรก็ตาม มีกติกาและการนับ 10 เหมือนการแข่งขันมวยในปัจจุบันนี้

ท่ามกลางเสียงปี่ชวา กลองแขกและฉิ่ง มวยคู่แรกคือนายชมบ้านคู่ บางรักฝ่ายแดง และนายแก้วแห่งนนทบุรีได้ชกกันอย่างจืดชืดคือจืดๆ จ้องๆ นานๆ จึงจะชกหรือเตะกันสักทีหนึ่ง ยกแรกทำอะไรกันไม่ได้ แต่พอขึ้นยกสองฝ่ายแดงก็ชกน้ำเงินได้ทีหนึ่งหูขวาขาดหลุดกระเด็น น้ำเงินแลเห็นใบหูของตนตกอยู่บนเวที ก็ร้องโอดโอยขอยอมแพ้

อาจารย์วงศ์กรรมการห้ามมวยข้าราชการกรมภูษามาลาจึงตัดสินใจให้ฝ่ายแดงชนะ คู่ที่สอง นายกรดแห่งบางซื่อชกกับนายเขียว บ้านบางยี่ขันธนบุรี มวยคู่นี้เป็นมวย ขนาดเล็กและเป็นเด็กหนุ่มทั้งคู่จึงชกกันอย่างถึงพริกถึงขิง แต่เนื่องจากอาวุธประจำตัว คือหมัดศอกเข่าและเท้ามีน้ำหนักเบาไปหน่อย จึงไม่สามารถจะคว้าอีกฝ่ายหนึ่งได้เมื่อชกกัน ครบ 5 ยกก็เสมอกัน ได้รับประทานรางวัลจากเสด็จในกรมคนละ 2 ตำลึง ผ้าขาวม้าคนละผืน

ตอนนี้ผู้คนแน่นขนัดล้นหลามไปหมด พวกนักพนันต่อรองกันอย่างสนุกสนาน เสียงเอะอะ เฮฮาดังอยู่ตลอดเวลา ทหารและพลตระเวนทำหน้าที่กันคนอย่างเหน็ดเหนื่อยเพราะคนดูลวงล้า เข้ามาในเขตเชือกกันหน้าพลับพลาที่ประทับ

กรรมการคนหนึ่งได้ขึ้นไปบนเวทีและประกาศให้ทราบทางโทรโข่งได้ยินกันทั่วสนาม "มวยวันสงกรานต์คู่ที่สามที่จะขึ้นชกกันต่อไปนี้เป็นารต่อสู้แบบมวยไทยปนมวยจีน นักมวยทั้งฝ่ายแดงและฝ่ายน้ำเงินจะชกกันด้วยมือเปล่าโดยไม่ได้คาดเชือกพันมือ ฝ่ายน้ำเงิน คือนายตงหน้าชาวไหหลำ"

พวกจีนไหหลำต่างตบมือให้ร้อง เขียร์นายตงหน้า พอสงบเสียงกรรมการก็ประกาศต่อไป

"ฝ่ายแดงคือนายก๊กเท้าชาวแต้จิ๋ว นักมวยทั้งสองกำลังเดินมาขึ้นเวทีแล้ว"

เสียงประทัดหลายตบดังขึ้นทันที แล้วก็มีเสียงล่อเกี้ยวดังลั่นพวกจีนแต่จิวต่างตะโกนเชียร์ นายก๊ก เพื่อนักมวยจีนร่างใหญ่พอ ๆ กับนายตงหน้า ทั้งสองต่างขึ้นมานบนเวทีแล้ว

การต่อสู้ของนักมวยจีนคู่นี้สนุกสนานมากเพราะต่างฝ่ายต่างต่อสู้กันด้วยมวยจีนปน มวยไทย มีการเลียะกันชกกันและตีศอกขึ้นเข้าชกและเตะกันอูตุลุด การต่อสู้ผ่านพ้นไปไม่ถึงยก นักมวยไหหลำก็ถูกนักมวยแต่จิวเลียะท้องทะเลถึงกับไล่ให้หลบทะเลลักออกมา ชาวจีนแต่จิวต่างจุด ประทัดตีฆ้องกลอง กระโดดโลดเต้นดีใจดีใจ หลายคนขึ้นไปรับตัวนายก๊กเพื่อนมาจากเวที และแบกขึ้นบ่าแสดงความยินดีในชัยชนะของเพื่อนร่วมชาติ ส่วนนายตงหน้าถูกไล่เปเล่หายไป ห้อยพัก พอไปถึงห้องพักเขาก็สิ้นใจตายต่อหน้าเสียหงวน และนักมวยฝ่ายน้ำเงินอีกสองคน ตลอดจนพวกพี่เลี้ยง

อาเสียเสียขวัญแล้ว เขามองดูนายตงหน้าด้วยความสงสาร หมอหลวงคนหนึ่งติดตามมา เพื่อจะช่วยเหลือแต่ก็ช่วยอะไรไม่ได้ เพราะไล่ของนายตงหน้าไหลออกมาทั้งขด ศาสตราจารย์ ดิเรกก็ได้แต่ยืนดูไม่สามารถจะให้ความช่วยเหลือได้เพราะนายตงหน้าสิ้นใจตายเสียแล้ว

เสียงกรรมการประกาศสั้น มวยคู่สุดท้ายหรือคู่เอกของรายการ คือนายล้อม แข็งเหล็ก กับ นายกิมหงวน สิ่งที่น่าอึ้งใจก็ปรากฏขึ้นชกกัน ณ บัดนี้ แฟนมวยให้ร้องแข็งแซ่ นิกกรับเสียตี ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง

"ไปขึ้นเวทีได้แล้วไว้อัยหงวน" นิกกรกล่าวกับนักมวยของเขา

อาเสียพยายามปลอบใจตัวเองให้เข้มแข็งและลุกขึ้นจากเตียงไม้ขนาดใหญ่กล่าวถาม ลูกชายของเขาเบา ๆ ว่า

"เตี้ยควรจะก้าวเท้าไหนออกก่อนดีวะอัยตี"

สมนึกอมยิ้ม

"อย่าไปสนใจกับโชคกลางเลยครับเตี้ย ก้าวเท้าไหนก็โดนน็อคเหมือนกัน"

อาเสียแยกเขี้ยว

"เสือกแข่งเตี้ยเสียแล้ว"

"ไม่ได้แข่งครับ ที่ผมว่าโดนน็อคคนะนายล้อมไม่ใช่เตี้ย ไร้-ผมเป็นลูกแข่งพ้อมีอย่าง ที่ไหนกัน ไปเถอะครับ"

เสียหงวนถอนหายใจหนัก ๆ แล้วก็นมามองดูเจ้าคุณปัจจุบันนี้ ๆ

"ให้พรมผมหน่อยซีครับ"

"ขอให้แกชนะคู่ต่อสู้อย่างง่ายดาย"

พลพุดเสริมขึ้น

"พวกเราจะไปยื่นเกาะเวที ดูแกชก และเอาใจช่วยแก"

พนัสว่า "อาภิมนหงวนของผมต้องชนะอย่างเด็ดขาด"

ศาสตราจารย์ดำรงพูดเสริมขึ้น

"ไม่ต้องรีรอ นะครับลุง พอเริ่มชกก็เอาเลย อย่างน้อยก็จะทำให้นายล้อมเสียขวัญ"

เจ้าแห้วกล่าวขึ้นบ้าง

"รับประทานระวังถูกเตะตบตามพับนะครับ อาเสี่ยคอยยกเข่ารับไว้ให้ดี ให้มันเตะกลอน หรือสายยูอย่าให้ถูกบานพับได้ ถ้าเข้าคลูกระวังศอกไว้บ้างและพยายามอยู่วงใน รับประทาน อย่าว่าผมสอนเลยครับ หลักของมวยไทยรับประทานห่างตัวเตะ ไกลเข้ามาชก ชิดตัวกระแทกด้วย ศอกแล้วโน้มคอดีเข้า"

เสี่ยหงวนพยักหน้ารับทราบแล้วกล่าวกับ นายพลดิเรก

"แกยังไม่ได้ให้พรกันเลย"

"ออไร แกต้องชนะแหงๆ นายล้อม แข็งเหล็กถูกนี่อคแน่ วันนี้เป็นวันชัยชนะของฝ่ายนำเงิน ้วย"

อาเสี่ยกลืนน้ำลายเอือก

"วันชัยชนะกะผีอะไรละ แพ้กราวรูตทุกคู่"

เสียงหัวเราะดังขึ้นอย่างครั้นเครง นิกรเดินเข้ามาดมกลิ่นสวมศีรษะเสี่ยหงวน แล้วเขาก็กับสมนึกก็พาอาเสี่ยออกไปจากห้องพักของนักมวยฝ่ายนำเงิน พวกนักทัศนาวจร ติดตามไปด้วย

เมื่ออาเสี่ยปรากฏตัวขึ้นแพนมวยไม่กี่คนก็ตบมือให้เขาเสียงเปาะเปาะ ตรงกันข้ามกับ นายล้อมนักมวยฝ่ายแดงซึ่งนั่งอยู่บนเวทีทางมุมแดง ผู้คนนับหมื่นต่างโห่ร้องเรียกราว ตอนที่เขาขึ้นมาปรากฏตัวบนเวทีเมื่อ 2 นาทีที่ผ่านมา

เสี่ยหงวนก้าวขึ้นไปทางมุมนำเงินพร้อมด้วยพี่เลี้ยงทั้งสอง พอลอดเชือกเข้ามาแลเห็น คู่ต่อสู้เจ้าของร่างอันสูงใหญ่ผู้มีนามว่าล้อม แข็งเหล็ก หรือนามเดิมว่าลี แต่เสด็จในกรมทรง เปลี่ยนชื่อเขาใหม่ว่าล้อม อาเสี่ยก็ทำหน้าที่เหยเกหันมามองคูนิกร

"เฮ้ย นั่นมันหมี่ควายในบ่อเขาดินนี่หว่า นี่นะจะอะล้อม แข็งเหล็ก"

นิกร ยิ้มให้

"เออ "

"ว่า - กันมีหวังโดนกระต๊อบตายคาเวทีแน่ มันสูงเท่ากันก็จริง แต่ตัวมันใหญ่กว่ากันมาก หน้าตามู่อยู่เหมือนกับหมาบูลด็อก"

สมนึกว่า "ใจเย็นครับเตี้ย มันโตกว่าเตี้ยซีครับดี เตี้ยจะได้ชกมันไม่ผิด รีบหนีคเร็ว ๆ นะครับ เราจะได้ไปเที่ยวโรงบ่อนกัน"

กิมหงวนยื่นเช่จนกระทั่งอาจารย์วงศ์ครูมวย ผู้มีชื่อเสียงข้าราชการกรมภูษามาลา ซึ่งเป็นกรรมการห้ามมวยพาตัวเดินเข้ามาหาและกระซิบกระซาบบอก

"นั่งลงกราบเสด็จในกรมเสี้ยม แล้วก็ไหว้ คนดูด้วย"

เสี้ยมหงวนมองไปทางพลับพลาที่ประทับ แล้วทรุดตัวลงนั่งกราบเสด็จในกรมซึ่งประทับอยู่บนพลับพลา พระองค์ทรงแยมพระสรวลเล็กน้อย อาเสี้ยมลุกขึ้นยืนประนมมือไหว้คนดูทั้งสี่ทิศ นิกรพานักมวยของเขาไปทางมุมน้ำเงิน พวกนักพนันเริ่มต่อรองกันแล้วเสี้ยมตะโกนโหวก ๆ

"ต่อแดงห้าเอาหนึ่งเข้า...เอาไม่ตลอดสองยกไว้"

เจ้าแห้วบุกเข้าไปในกลุ่มนักพนันทางทิศใต้ของเวทีและเล่นรองอาเสี้ยมไว้ จับมือกับใครต่อใครวุ่นไปหมด เจ้าแห้วมีเงินติดตัวอยู่ 100 บาท ซึ่งพลแบ่งให้ที่บ้านขุนสุวรรณการ ฯ หลังจากเจ้าคุณบัจฉริก ฯ ได้ชัยชนะในการกระทำยุทธหัตถีกับท่านขุนช่างทองหลวง

กรรมการห้ามมวยไม่ได้เรียกนักมวยมาพบกันกลางเวทีเพื่อให้สัมผัสฝีมือกันก่อนชก อาจารย์วงศ์เดินเข้ามาหาเสี้ยมหงวนทางมุมน้ำเงินและยิ้มให้เขา

"เธอจะต้องต่อสู้ให้เต็มฝีมือ อย่าลี้มว่าเสด็จในกรมทรงประทานพระเกียรติเสด็จมาชมการแข่งขันมวยชนิดนี้ ถ้าเธอชนะเธอจะได้รับประทานรางวัลถึง 10 ตำลึง รู้กติกาดีแล้วไม่ใช่หรือ"

"กติกาว่ายังไงครับ"

"อ้าว ห้ามเอานิ้วควักหรือทิ่มนัยน์ตาต่อสู้ ห้ามกอดปล้ำและกัณฑ์ต่อสู้ แล้วก็เมื่อกรรมการบอกให้แยกต้องแยกออกจากกันทันที เมื่อฝ่ายหนึ่งล้มลงไปมือถึงพื้นห้ามชกหรือเตะต่อยซ้ำ"

"ครับ ขอบคุณครับ อ้า - ผมเรียนถามหน่อยนะครับ"

"ว่ายังไง"

"ตั้งต่างว่าผมเตะนายล้อมคอขาดกระเด็นหรือผมถีบท้องเขาทะลุเป็นรูโหว่ ใต้พุงทะลักออกมาเรียกรวดผมจะมีความผิดไหมครับ"

อาจารย์วงศ์หัวเราะหึ ๆ

"ฉันสงสัยว่าเธอนั้นแหละจะถูกเตะคอขาด"

"นั่นนะซีครับผมก็ว่าอย่างนั้น"

เสี้ยมกลองดังขึ้นหนึ่งครั้ง เป็นสัญญาณให้นักมวยทั้งสองฝ่ายไหว้ครูปีชวาและกลองแขก เริ่มบรรเลงแล้วตั้งเจ็ยแจ้วในทำนองเพลงไหว้ครู ก็มหรพกับล้อมต่างนั่งพับเพียบประนมมือไหว้ระหว่างอกระลึกถึงคุณครูบาอาจารย์ของตน และแล้วทั้งสองก็ลุกขึ้นรำยรำ นายล้อมรำมวยแบบพรหมสี่หน้าสวยงามมาก อาเสี้ยมของเราส่งเดชคนดูที่อยู่ใกล้เวทีต่างร้องตะโกนโหวก ๆ

"น้ำเงินไว้ย ล่าปากนักก็อย่ารำเลย"

เสี้ยมหงวนหยุดรำแล้วร้องตอบ

"ไม่รำก็ไม่ไซ่มวยไทยซีไว้ย"

นิกรเดินเข้ามาถอดมงคอลลออกจากศีรษะก็มหรพ

"นี่ถึงพ่อแก้วแม่แก้วไว้บ้างนะเพื่อน เรื่องความตายนะไม่มีใครหนีพ้นหรอก มีอะไรที่จะ
สั่งกันให้ไปบอกคุณนวลบ้างไหมล่ะ แล้วก็ศพของแกจะให้เผาที่นี่หรือให้เรานำกลับไปบ้าน"

เสียงหวนเอ็ดตะโรลั่น

"โอ้ไว้ย พี่เลี้ยงตักตะบวยอะไรกันวะพูดทำลายขวัญนักมวยของตัวเองอย่างนี้"

นิกรไม่พูดอะไรอีกได้แต่หัวเราะแล้วพาเสียงตีสลงไปจากเวที นายล้อมรำยรำอยู่นาน
จึงหยุดรำ

นักมวยทั้งสองต่างยืนอยู่ที่มุมของตนและจ้องมองดูหน้ากัน ใบหน้าของล้อมค่อนข้าง
เหี้ยม เขาตัดผมสั้นเกรียน นัยน์ตาโปนถลน คอและศีรษะใหญ่เกือบเท่ากัน กล้ามเนื้อที่แขนเป็น
มัด ๆ หน้าอกเป็นแผ่นนูนและกว้าง หูทั้งสองข้างตึบลิบเหมือนหูหนูเพราะถูกหมัดมามากต่อมาก
ริมฝีปากแบะหนา หน้าอกของล้อมสักอักขระต่าง ๆ เต็มไปหมด แขนทั้งสองข้างตอมนบนสักมังกร
ไว้ข้างละตัว

กรรมการรักษาเวลาคือนายทหารหนุ่มแห่งกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์
ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แลเห็นนักมวยทั้งสองฝ่ายพร้อมที่จะต่อสู้เขาก็วาง
กะลาลงในถังน้ำใบเล็ก ๆ และหยิบไม้ตีกลองขึ้นตีกลองทันที

อาเสียงร้องตะโกนบอกคนดูเสียงลั่น

"ยกที่หนึ่ง"

คนดูหัวเราะครืน ล้อมกับเสียงหวนต่างปราดเข้าหากันและจดมวยอย่างรัดกุม ส่วนสูง
ของนักมวยทั้งสองพอ ๆ กันแต่ล้อมใหญ่กว่ามาก น้ำหนักตัวของล้อมขนาดมวยรุ่นไลท์ เฮฟวีเวท

เมื่อгимหวนปราดเข้าชกด้วยสวิงขวา ล้อมก็ยกเท้าซ้ายถีบหน้าอกอาเสียงอย่างจังทำให้
อาเสียงเซแฮต ๆ ออกมา เขาแยกเขี้ยวยิงฟัน บุกเข้าไปชกแดงอีก แต่แล้วก็ถูกแดงถีบกระเด็น
ออกไปอีก ลูกถีบของล้อมว่องไวมาก

อาเสียงพยายามเข้าชกคู่ต่อสู้ แต่เขาเข้าไม่ถึงตัวถูกถีบกระเด็นออกมาทุกที่แพนมวย
ทั้งสนามให้ร้องเชียร์ล้อม ผู้ใหญ่แห่งภาคอีสานซึ่ง ขณะนี้เสด็จในกรมได้ชูปเสียงเขา
ไว้ในวังเพราะ โปรดปรานความเก่งกล้าสามารถของนายลีหรือนายล้อม

гимหวนพยายามหาทางเข้าให้ถึงตัวล้อมเพื่อจะใช้หมัดทั้งสองคว้าคู่ต่อสู้แต่ลูกถีบ
ของล้อมดุเดือดมาก อาเสียงถูกถีบหน้าหงายล้มลงก้นจ้ำเข้าท่ามกลางเสียงโห่ร้อง ของแพนมวย
ที่เอาใจช่วยล้อม แข็งเหล็ก อาเสียงรีบลุกขึ้นก่อนที่กรรมการจะเข้ามาจับเขาแล้วหันมาร้องตะโกน
ถาปนินการซึ่งยืนอยู่ในกลุ่มนักทัศนารข้างเวที

"ช่วยแก้ลูกถีบให้หน่อยซีไว้ยพี่เลี้ยง"

นิกรร้องตะโกนบอกทันที

"เตะซีไว้ย เตะมันบ้าง"

อาเสียเดินเท้าลอยหน้าเข้าไปใส่คู่ต่อสู้ พอได้โอกาสเขาก็เตะด้วยเท้าขวาถูกบานพับขาซ้ายของล่อมดังขาดเสียงสนั่น นักมวยยักษ์ล้มลงก้นกระแทกพื้นอย่างจัง การเตะตัดบานพับแบบนี้ ล่อมไม่เคยพบเห็นมาก่อนเลยจึงไม่มีทางแก้ไข ซึ่งวิธีป้องกันนั้นไม่ยากอะไร เพียงแต่ยกเข้าขึ้นรับเท้าเท่านั้นเอง แฟนมวยทั้งสนามเงยบกริบ อาจารย์วงศ์เริ่มนับ หนึ่ง-สอง-สาม เรื่อยไป คณะนักทัศนศาสตร์ต่างแหกปากร้องตะโกนเชียร์อาเสียด้วยความดีใจ ล่อมมานะกัดฟันลุกขึ้นยืน เมื่อกรรมการนับถึง ๕ ขาซ้ายของเขาขาดยกไปหมดแล้วคราวนี้เสียหงวนของเราที่เข้าไปและไม่ยอมปล่อยให้หน้าทีทองผ่านพ้นไป

เขาแย็บซ้ายถูกหน้าล่อม จนผละแล้วตามด้วยหมัดตรงขวาถูกคางล่อมอย่างแรง นักมวยยักษ์ของเสด็จในกรมเซไปปะทะเข็อกทางมุมแดง แล้วล้มลงคุกเข่ายกมือเกาะเข็อกอย่างมึนงง ล่อมที่รู้จักหมัดแย็บวันนี้ การออกหมัดอย่างรวดเร็วแบบมวยสากล เขาก็ไม่เคยเผชิญมาแต่ก่อน ๆ เนื่องจากมวยยุคนี้เป็นมวยชั้นเชิงจืด ๆ จ๋อง ๆ คุมเชิงกันนานจึงจะชกหรือเตะกันที หมัดที่ใช้ก็เป็นหมัดเหวี่ยงแห หรือหมัดสวิงเป็นส่วนมาก กรรมการเข้ามานับล่อมอีกคนดูทั้งสนามตื่นเต้นมหัศจรรย์ใจไปตามกันเท่าที่อาเสียของเรามีฝีมือยอดเยี่ยมเช่นนี้เพราะเขาชกมวยไทยปนมวยสากลนั่นเอง การเดินฟุตเวิร์คของเขาจึงทำให้ล่อมเผลอตัวถูกหมัดเด็ด หลังจากถูกเตะตัดขาพับ อย่างไม่รู้ตัวตามล่อม แข็งเหล็กสามารถลุกขึ้นมาได้เมื่อกรรมการนับได้ ๖ อาเสียเดินเท้าเข้าไปหาอีก ล่อมจดเท้าขวาออกเนื่องจากเท้าซ้ายของเขาขาดยกไปหมด จนกระทั่งเดินกระเผลก เมื่อกิมหงวนเข้ามาใกล้ก็เตะด้วยแข้งขวาสลัดขึ้นไปเต็มแรง แต่อาเสียยกแขนขึ้นปิดทันและแล้วเขาก็เตะซ้ำตัดได้ขาพับข้างขวาของล่อมอีกทีหนึ่งซึ่งรุนแรงมาก

ร่างอันสูงใหญ่ของล่อมล้มลงก้นกระแทกพื้นอีก ล่อมรวบรวมกำลังลุกขึ้นยืนก่อนที่กรรมการจะนับ อาเสียปราดเข้าเตะด้วยเท้าขวาอีกทีหนึ่งถูกใบหน้าซ้ายซ้ายของล่อมเต็มแรงเกิดล่อม แข็งเหล็กร่วงผลอยลงไปกองอยู่บนเวทีท่ามกลางความตกตะลึงพริ้งเพริดของแฟนมวยร่วมหมื่นคน

กรรมการนับหนึ่งสองสามเรื่อยไปจนถึง ๑๐ นักมวยฝ่ายแดงยังคงนอนหายใจเยียดยาวไม่ไหวติง อาจารย์วงศ์เดินเข้ามาจับมือขวาของเสียหงวนชูขึ้น ทันใดนั้นเองคนดูทั้งสนามก็ตบมือให้ร้องให้เกียรตินักมวยฝ่ายน้ำเงินคืออาเสียกิมหงวนของเรา อาเสียประนมมือไหว้คนดูรอบ ๆ แล้วทรุดนั่งกราบเสด็จในกรมซึ่งประทับนั่งเฉยอยู่บนพระเก้าอี้ในพลับพลา

เจ้าหน้าที่ของสนามมวยคนหนึ่งถือโทรโข่งขึ้นมาบนเวทีแล้วประกาศให้คนดูทราบ

"ท่านทั้งหลาย บัดนี้นายกิมหงวนสิงห์ลำอาองนักมวยฝีมือดีแห่งแปดริ้วได้ชัยชนะ ล่อม แข็งเหล็กไปแล้ว ทางสมาคมยังมีเวลาพอที่จะแข่งขันมวยให้ท่านชมต่อไป ฉะนั้นหากท่านผู้ใดมีฝีมือดี และคิดว่าจะสู้กับนายกิมหงวนได้ ขอเชิญขึ้นมาปรากฏตัวบนเวทีเดี๋ยวนี้ กรรมการ

จะให้ท่านชกกับนายกิมหงวน ซึ่งรางวัล ๑๐ ตำลึง ถ้าท่านเอาชนะนายกิมหงวนได้ แต่ถ้าท่านแพ้ ท่านจะได้รับประทานเงินรางวัลจากเสด็จในกรมเพียง ๕ ตำลึง

ไม่ปรากฏว่ามีใครหาญสู้อาเสียของเราแม้แต่คนเดียว นิกกริ่งเหยาฯ ๆ ขึ้นไปบนเวทีอย่าง แคล้วคล่อง คนดูตบมือให้ร้องเกรียวกราว

"สู้เขา พี่ชาย"

นิกกริ่งตะโกนตอบ

"เปล่าไว้ยไม่ได้สู้ อ้าวเป็นพี่เลี้ยงขึ้นมารับนักมวยลงจากเวทีไว้ย"

อาเสียยืนเด่นเป็นสง่าอยู่บนเวทีจนกระทั่งเจ้าหน้าที่นำเปลหามนายล้อม แข็งเหล็กลงไป นายทหารคนหนึ่งมาที่เวทีแล้วบอกให้กรรมการห้ามมวยพาเสียหงวนไปเฝ้าถวายตัวเสด็จในกรม

ตอนหัวค่ำคืนวันเดียวกันนั่นเอง คณะทัศนจารได้มาปรากฏตัวขึ้นที่ถนนเจริญกรุง โดยเดินผ่านสวนเจ้าเชตุและพระราชอุทยานสราญรมย์ข้ามสะพานมอญเรื่อยมา ถนนเจริญกรุง มีผู้คนอุ้นหนาฟาคังสองฟากฝั่งถนนเป็นตึกแถวและห้องแถวสองชั้นนับตั้งแต่สี่กั๊กพระยาศรี ชาวเมืองใช้ตะเกียงน้ำมันก๊าดเช่นตะเกียงหลอดหรือตะเกียงลานตะเกียงรั้ว ที่มีฐานะดีหน่อย ใช้ตะเกียงเจ้าพายุ ที่เรียกกันว่าตะเกียงวอชิงตัน

หมู่บ้านในซอยหลังตึกแถวห้องแถวมีงานรื่นเริงกันอย่างสนุกสนาน เมื่อใกล้โรงหอย ทางประตูสามยอดผู้คนก็ย้งหนาแน่นขึ้น ตามถนนมีรถลาก รถม้า และจักรยานสองล้อวิ่งซึกไขว่ นาน ๆ ก็แลเห็นรถรางเทียมม้าคู่แล่นไปตามรางของมันเป็นรถสองคันพวง คันหนึ่งยาว ๓ เมตร และกว้างประมาณเมตรเศษ รูปร่างสูงโย่งไม่เอาไหน สารถึหรือคนขับนั่งอยู่นอกรถ มีระฆังเล็ก ๆ ใช้เชือกกระตุกเป็นสัญญาณให้ผู้คนหลบหลีก

บริเวณโรงหอยของยี่ก่องสนุกสนานมาก มีจิวหนึ่งโรงและมีบ่อนการพนันประเภทหนึ่ง เล่นกันโดยเสรีไม่ต้องเสียหน้าเสียหลังกลัวตำรวจจะบุกเข้ามาจับ สถานที่ออกหอยยกพื้น ขึ้นสูงคล้ายกับโรงจิว หอยค่าจะออกในเวลา ๒๒.๐๐ น. ขณะนี้ประชาชนทั่วทุกมุมเมืองยังมี เวลาพอจะซื้อหอยได้ซึ่งขุนบาลได้ส่งคนของเขาไปทั่วบางกอกและจังหวัดใกล้เคียงเช่นนนทบุรี และธนบุรีแต่เอเยนต์เหล่านั้นจะต้องรีบนำเงินมาส่งที่โรงหอยก่อน ๒๒.๐๐ น.

คนบางกอกคลั่งหอยยิ่งกว่ากินรวบเพราะการเล่นหอยต้องใช้สมองตีไปสนุกสนานมาก ใครโชคดีก็ได้เงินใช้ เพียงเดียวหรือ ๑๒ อัฐก็แทงหอยได้ ถ้าถูกก็ได้เงินถึง ๓๐ ต่อ

ที่หน้าโรงหอยมีแผ่นกระดานที่ขุนบาลเขียนไว้บอกไว้ตามระเบียบ คณะนักทัศนจาร บุกเข้ามาอ่านข้อความจากแผ่นป้ายนั้นด้วยความสนใจ สมนึกอ่านเสียงแจ้ว

"จริงก็จับ ไม่จริงก็จับ"

นิกกรกล่าวถามลูกชายของเขาทันที

"เขาไปอย่างนี้หมายความว่าอะไรวะ พ่อจะลองเล่นสัก ๑๐ บาท"

เจ้าแห้วพูดเสริมขึ้น

"รับประทานผมก็จะเล่นเหมือนกันครับ ผมได้มวยมาเกือบสามซึ่งสบายแฮไปเลย อาเสียของผมแน่จริง ๆ จดมวยเหมือนตุ๊กแต่นำข้าวไม่น่าชนะ"

นพมองดูกระดานดำแผ่นนั้นพลางผิวปากเบา ๆ

"จริงก็จับ ไม่จริงก็จับ คงจะหมายถึงตำรวจกระมังครับพ่อ ตำรวจนะเออะอะก็บอกไปโรงพักจนติดนิสัย ผมคิดว่าออก ต.เต่า หรือ ต.ตำรวจแน่ ๆ"

เจ้าคุณปัจจนึก ๆ ออดหัวเราะไม่ได้

"สมัยนี้ยังไม่มีใครรู้จักคำว่าตำรวจไว้ย เขาเรียกว่าพลตระเวน อ้อ-แต่ว่าตำรวจวังมีแน่"

ลูกชายของนิกรยิ้มให้เจ้าคุณปัจจนึก ๆ

"ถ้าเช่นนั้นที่แหง พ.พาน ซิคครับ ซึ่งหมายถึงพลตระเวนหงอนแดงแข่งดำที่เราเห็นเดินเกลื่อนกลาดไปทั่ว โน่น-เดินมานั้นก็คนหนึ่งท่าทางทะลุ่ม ๆ ยังไงชอบกล ไม่น่าเกรงขามเหมือนตำรวจสมัยนี้เลย"

พลกล่าวกับนายพลดิเรกอย่างเป็นทางการ

"จริงก็จับไม่จริงก็จับน่าจะหมายถึงสิ่งที่ย่อมวงมะโหรี่ปาทยมากกว่า เสียงของมันดังจิ้งจิบ ๆ หรือฟังอีกทีก็คล้ายกับว่า จริงก็จับ ไม่จริงก็จับ"

นิกรลืมหูลิง

"เออ- ไซ้ไว้ยอ้ายพล คงออก ฉ.จิ้งแน่ ๆ เกนหัวแหลมนี้หว่า จิ้งมันดังอย่างที่ว่าถูกแล้ว เข้ากับเสียงกลองแขกของวงปี่พาทย์ฟังอ่อยดีเหมือนกัน" แล้วนิกรก็ร้องดัง ๆ "เป๊ะปะะ ๆ ดิงตังตังตังตัง เป๊ะปะะ ๆ เซ็ดหนัง เซ็ดหนัง ขนุนหนอนเจาะ เซ็ดหนัง ขนุนหนอนเจาะ ขนุนหนอนเจาะ คว่ากีนหงายกีน เสิญมากินซีจ๊ะ ๆ จริงก็จับ ไม่จริงก็จับ ขนุนหนอนเจาะคว่ากีนหงายกีน"

"เฮ้ย" เจ้าคุณปัจจนึก ๆ ตวาด "หน้าด้านจริงเซียวอ้ายนี้ นี่มันหน้าโรงหอยนะไว้ย"

"ก็เป็นไรไปละครับ วันนีวันสงกรานต์ใคร ๆ เขาสนุกสนานกันทั้งนั้น เดินร้องรำทำเพลงกันเป็นหมู่ ๆ"

พนัสกล่าวกับบิดาของเขา

"เราไปเที่ยวบ่อนสะพานเหล็กกันดีกว่าครับ ได้ยินเขาพูดกันว่าบ่อนสะพานเหล็ก คึนนี้มีงานสงกรานต์ได้รุ่ง มีมหรสพหลายอย่าง เราไปรับประทานอาหารค้ำกันที่นั่นแล้วก็นั่งรถแจ็กเที่ยวกันดูสภาพของถนนเจริญกรุงในอดีต คือขณะนี้"

"ดีเหมือนกันลูก เรื่องหอยพวกเราไม่น่าจะสนใจ ถ้าจะเสี่ยงโชคแล้วเช่นถั่วหรือจ๊ับยี้ก็กันดีกว่า"

ตำรวจกล่าวขึ้นอย่างรู้เท่าไม่ถึงการ

"ลองไปเที่ยวหย่าค่ากันบ้างดีไหมครับลุง"

พลทำคายนแล้วหัวเราะ

"หย่าค่าเป็นยังไงแกู้จักหรือ"

ศาสตราจารย์ดำรงยิ้มแห้ง ๆ

"ก็ไนท์คลับไม่ใช่หรือครับ"

"ใครบอกแกละ หย่าค่าหมายถึงสถานโสเภณีของผู้หญิงจีนที่ตรอกเต้า ตรอกถั่วออก
หรือตอมมณนพลับพลาไชย ที่ตรอกโพกมี"

"แล้วโสเภณีไทยเราล่ะครับ"

"ถามคุณตาแกดูซี"

เจ้าคุณปัจฉนิก ๆ อธิบายให้หลานตาของท่านฟัง

"มีถมเถไป ยี่สุ่นเหลืองในซอยข้างวัดเล่งเน่ยยี่ แล้วก็ตรอกเต้า ตรอกโพ ข้ามสะพานเหล็ก
ที่ประตูสามยอดเลยไปหน่อยเดียวพวกกะเหรี่ยงไทยเกลื่อนกลาดไปหมด และทางสำเพ็งก็มีมากทั้ง
คนไทยและคนจีน"

ศาสตราจารย์ดิเรกกล่าวถามขึ้นบ้าง

"กะเหรี่ยงแขกมีไหมครับ"

ท่านเจ้าคุณทำหน้าซอปก

"เห็นจะไม่มีหรือกนออกนอกจากแกงกะเหรี่ยง"

เสียดี้กล่าวกับเพื่อนเกลอทั้งสามด้วยเสียงอันดัง

"ลองเที่ยวหย่าค่ากันดูหน่อยหรือเรา เพื่อเป็นความรู้ประดับตัว"

"เฮ้ย" อาเสียดี้วาด "อยากกินยาต้มเป็นปีป ๆ ยังงั้นเรอะ ทำไมไม่ดูเตี๋ยเป็นตัวอย่าง
ตั้งแต่หนุ่มจนป่านนี้ยังไม่หายขาด กินยากแล้วฉีดยากแล้ว พอหน้าหนาวก็ปวดกระดูกกระเดี้ย
ไปหมด อย่าเขี้ยวนะโว้ย"

คณะนักทัศนาศรปรึกษาหารือกันสักครู่ก็เดินเที่ยวชมบริเวณโรงหวยจนทั่วแล้วก็ออกไป
นอกถนนเจริญกรุงผ่านประตูสามยอดคือประตูเมืองอันกว้างใหญ่ ไปทางสะพานเหล็กคือสะพาน
ดำรงสถิต

ตลอดคืนวันนั้น นักทัศนาศรอดิได้ใช้เวลาให้หมดไปในบ่อนการพนัน ต่างเล่นถั่วไป
จับยี่กี และน้ำเต้าปูปลากันอย่างสนุกสนาน รอบโรงบ่อนสะพานเหล็กมีจิว ยี่เกและลำตัด
แต่ไม่มีโรงทาน มีหาบเร่แผงลอยขายอาหารคาวหวานเกลื่อนกลาดไปทั่ว เจ้าของบ่อนสร้าง
เรือนโรงขนาดใหญ่ไว้เป็นที่พักแรมแก่ประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ยังมีโรงยาฝิ่นไว้บริการประชาชน
ถึง ๒ โรง

สงกรานต์สิ้นสุดลงตอนรุ่งสว่างของวันนั้น

คณะนักทัศนจำรวอยู่ได้รุ่งตลอดคืนก็รู้สึกอ่อนเพลียง่วงเหงาหาวนอนไปตามกัน ในที่สุดก็พากันนอนพักผ่อนอยู่ที่เรือนโรงพักแรมหลังนั้นและม่อยหลับไปเมื่อรับประทานอาหารเข้ากันเรียบร้อยแล้ว

จนกระทั่ง ๙.๐๐ น.

ขี๊ยา ๒ คนนั่งซุบซิบกันอยู่บนยกพื้นี่สร้างไว้ยาวเหยียดมีผู้คนหญิงชายนอนพักผ่อนหรือนั่งสนทนากันเป็นแถว

"กลุ่มนั้นมันกำลังนอนหลับสนิทเป็นตาย คงจะเที่ยวสงครามต์หรือเล่นไปจนสว่าง โอกาสของเราแล้วไว้ย้ายวง ในยามของมันอาจจะม็ข้าวของเงินทองไม่น้อย แล้วก็สร้อยคอที่คอของมันด้วย"

"แต่คนมันพลุกพล่านนี้หว่า พลตระเวนเขาก็เดินตรวจอยู่ตลอดเวลา"

"เถอะน่า เราทำงานให้รวดเร็วที่สุดถ้าโชคช่วยเราก็คงสบายไปนาน"

ทันใดนั้นเอง ร่างของนักทัศนจำรวก็ค่อย ๆ เลื่อนหายไปทีละน้อย สิ่งหอมควันที่ซู่ชิงตักใจ ลืมตาโพล่งร้องขึ้นเสียงลั่น

"เฮ้ย อ้ายพวกนั้นมันเป็นผีหายตัวได้ไว้ย"

สองขี๊ยาพรวดพราดลุกขึ้นแล้ววิ่งหนีออกไปจากเรือนโรงหลังนั้น และร้องเอะอะเอ็ดตะโร สีสหายกับเจ้าคุณปัจจนึก ๙ สลายตัวเป็นปรมาณูที่โรงแรมของบ่อนสะพานเหล็ก และมารวมตัวกันที่ห้องสลายตัวภายในห้องทดลองของศาสตราจารย์ดำรงที่ตึกเล็กของบ้าน "พัชรภรณ์" ตามกำหนดเวลาที่ตั้งไว้โดยเครื่องอัตโนมัติ

เมื่อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายรวมตัวกันเหมือนเดิม สีสหายกับท่านเจ้าคุณก็พบตัวเองอยู่ในห้องสลายตัวในเวลา ๙.๐๐ น. ตรงตามเวลาของนาฬิกา "ใส่โต" เจ้าแห่งเวลา คณะพรรคีสหายกับเจ้าคุณปัจจนึก ๙ แลเห็นสีนางกับคุณหญิงวาดนั่งอยู่บนม้ายาวในห้องนั้น พล นิกร กิมหงวน ศาสตราจารย์ดิเรกและท่านเจ้าคุณเต็มไปด้วยความตื่นเต้นมหัศจรรย์ใจ เหลือที่จะกล่าว นายพลดิเรกเปิดประตูห้องสลายตัวออกด้วยระบบกลไฟฟ้าแล้วเขาก็กล่าวกับทุกๆ คน

"ออกไปข้างนอกเถอะพวกเรา ลูก ๆ ของเราและอ้ายแห้วจะมารวมตัวในห้องสลายตัวในนาที่นี้"

ไม่มีใครพูดอะไรนอกจากเดินตามกันออกจากห้องแก้วซึ่งเป็นประดิษฐ์กรรมอันวิเศษสุด นายพลดิเรกปิดประตูไว้ตามเดิม คุณหญิงวาดกับสีนางส่งเสียงจ๊อกแจ๊กจ้อแจลลุกขึ้นเดินเข้ามาหา สีสหายกับเจ้าคุณปัจจนึก ๙ ด้วยความตื่นเต้นดีใจ

"เป็นยังงั้บ้างคะเจ้าคุณ" คุณหญิงวาดถาม "ไปถึงอดีตสมัยพระพุทธรเจ้าหลวงหรือเปล่า"

ท่านเจ้าคุณทำหน้าตาย

"อย่าพึ่งถามผมเลยครับ ผมกำลังมีความรู้สึกเหมือนกับว่าผมเป็นโรคประสาทหรือป่วยเป็นโรคจิต ผมกับเด็ก ๆ ได้ไปพบเห็นอดีตที่ผ่านมาแล้วจริง ๆ"

นั่นทากล่าวถามพลทันที

"ตื่นเต้นหรือคะพล"

พลไม่ตอบ สีสหายนิ่งเฉยจึงมองไปยังห้องสลายตัวจนกระทั่งเจ้าหนูมูรูปหล่อทั้งสี่คน และเจ้าแห้วปรากฏตัวขึ้นเลื่อนกลางและค่อย ๆ ชัดเจนแจ่มใสขึ้นตามลำดับด้วยการรวมตัวเอง

"โฮ- เรากลับมาได้แล้วว๊วย" นพรัองอะอะเอ็ดตะโร

ร.อ.ดำรงเปิดประตูห้องสลายตัวออก สีสหายหนุ่มพากันเดินออกมาจากห้องอย่างร้อนรน นันทา นवलล่อ ประภา ประไพ ต่างวิ่งเข้ามาอดดูถูกชายของหล่อน ท่ามกลางเสียงจ๊อกแจ๊กจอบแจของใครต่อใครจนฟังไม่ได้ศัพท์

ศาสตราจารย์ดิเรก กล่าวกับคณะพรรคของเขาด้วยความดีใจ

"ในที่สุดพวกเราก็ได้ไปพบเห็นอดีตที่ผ่านมาแล้วเกือบร้อยปี และนี่คือความสำเร็จผลอันใหญ่ยิ่งทางวิทยาศาสตร์ เชื่อหรือยังละว่านักวิทยาศาสตร์สามารถทำให้สิ่งที่เป็นไปได้ เป็นไปได้เสมอ"

พลพยักหน้าและยิ้มให้

"กันตื่นเต้นจนบอกไม่ถูก แต่เราไปมาจริง ๆ ไม่ใช่ความฝัน กันได้พบเห็นอดีตที่จะติดตามเตือนใจกันไปอีกนาน"

"ออไร" แล้วเขาก็หันมาทางสีนาง "สนุกมากครับสงกรานต์สมัยก่อน ผู้คนเขาทำบุญให้ทานกันอย่างแข็งแรง บ้านเมืองของเราถึงไม่สวยงามเหมือนปัจจุบันนี้ แต่ก็ร่มเย็นเป็นสุขมาก"

สีนางและคุณหญิงวาด ต่างผลัดกันซักถามรายละเอียด แล้วคุณหญิงวาดก็กล่าวกับ

ร.อ.พนัสหลานชายของท่าน

"ชื่อหมาดิบมาฝากยาหรือเปล่าพอนัส"

"ชื่อครับ" แล้วเขาก็หันมาทางเจ้าแห้ว "ไหนละหมากของคุณย่า"

เจ้าแห้วยิ้มแห้ง ๆ

"รับประทานไม่ได้เอามาครับ ผมนอนหลับอย่างสบายรู้สึกตัวตื่นก็มาอยู่ในห้องสลายตัวนี้แล้ว"

พนัสขมวดคิ้วย่น

"นั่นนะซี เราซื้อข้าวของไว้หลายอย่าง ผ้าม่วง ผ้าไหมและของใช้เล็ก ๆ น้อย ๆ ตามร้านแผงลอยหน้าโรงบ่อนแต่ไม่มีใครเอามา"

ศาสตราจารย์ดำรงพูดเสริมขึ้น

"เราไม่มีทางที่จะเอามาได้หรอกครับ เพราะข้าวของในอดีตหรือผู้คนที่เราไปพบเห็นมาได้สูญหายไปหมดแล้วตามกาลเวลา"

นักทัศนศาสตร์ต่างตรวจดูข้าวของ ในกระเป๋าบ้างก็ปรากฏว่าเงินสมัยโบราณที่ทุกคนมีติดตัวอยู่หายไปหมดแล้ว แต่ข้าวของที่นำไปยังอยู่ครบถ้าขาดหายไปก็เพียงบุหรืที่จุดสูบและเครื่องขีดไฟของนพอันเดียวที่เขามอบให้ เจ้าคุณคชบาล ฯ ไว้เป็นที่ระลึก

"แปลกไฉน" นิกรร้องขึ้นดัง ๆ "นี่เราทุกคนเป็นบ้าหรือเปล่าวะเราไปสู่ออดีตได้อย่างไรเมื่อเข้านี้เรายังกินข้าวแกงที่โรงบ่อนสะพานเหล็ก แต่พอเรานอนหลับในโรงแรมของเจ้าของบ่อนเราก็สลายตัวและมารวมตัวกันที่นี่"

ดำรงว่า "อย่าแปลกใจเลยครับน้ำกร มันคือผลงานของผมนักกับพ่อ เราไปเที่ยวอดีตกันมาแล้ว ในไม่ช้านี้ผมจะพาพวกเราไปสู่อนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่มันจะต้องเกิดขึ้นตามที่เราไปพบเห็นอย่างแน่นอน"

นักทัศนศาสตร์ได้สนทนากับสีนางและคุณหญิงวาดสักครู่ ทุกคนก็พากันออกไปจากห้องทดลองวิทยาศาสตร์อย่างงงงวย เพราะแปลกใจในประสพการณ์ที่เกิดขึ้นแก่ตนในเวลา ๒๗ ชั่วโมงที่ผ่านมา

===== อวสาน =====